

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen beslutade under våren att stänga förlossningsverksamheten på Karlskoga lasarett på grund av brister inom patientsäkerheten. Det finns ett uppdrag att öppna förlossningsverksamheten igen med en ökad patientsäkerhet för akut sjuka nyfödda barn. En första kartläggning och ett förslag har presenterats för hälso- och sjukvårdsnämnden i augusti. Denna kartläggning behövs kompletteras och fördjupas. På hälso- och sjukvårdsnämnden i februari 2020 beslutades att föreslå regionstyrelsen och vidare regionfullmäktige att genomföra en upphandling av förlossningsverksamheten med tillhörande verksamheter i Karlskoga. Under förutsättning att regionfullmäktige beslutar enligt förslaget ska ett förslag till förfrågningsunderlag och förutsättningar för att genomföra upphandlingen beslutas på hälso- och sjukvårdsnämnden i juni 2020. En upphandling beräknas kunna bli klar under hösten 2020.

Under hösten har Region Örebro län arbetat intensivt med kösituationen vilket gett resultat, framför allt för nybesök till läkare där Region Örebro län redovisar förbättrade siffror för tillgänglighet. Förbättringar har resulterat i att Region Örebro län har fått ta del av kömiljarden för september–november.

I november startade vårdcentralernas digitala mottagning. Den är tillgänglig via appen, ”Digital mottagning”. Med appen kan invånarna träffa läkare, psykolog, kurator och tobaksavvänjare och få hjälp och råd via videosamtal. På sikt kommer även andra yrkeskategorier bli aktuella. Invånarna erbjuds digitala vårdmöten för utvalda besöksområden inom första linjens vård. Syftet är att möta invånarnas behov av en enkel kontakt och ökad tillgänglighet till vårdcentralerna. Den digitala mottagningen är ett projekt som löper fram till slutet av 2020.

Regionstyrelsen beslutade i december om en ny krav- och kvalitetsbok som ger utrymme för fler alternativa utförare.

Folktandvårdens patienter kan, bland annat, välja Folktandvårdens klinik i Frövi med anledning av att folktandvårdsnämnden har beslutat att inte återöppna kliniken i Fellingsbro. Kliniken har varit stängd sedan maj 2017 på grund av brister i arbetsmiljön och undermåliga lokaler. En utredning har gjorts med för- och nackdelar och förutsättningar för en klinik i Fellingsbro. En renovering av kliniken skulle bli allt för kostsam. Det är också för få personer registrerade som patienter i Fellingsbro för att bedriva tandvård med hänsyn till arbetsmiljö och ekonomi.

Hela Örebro kommun har gått med i den gemensamma nämnden för företagshälsövård samt tolk- och översättarservice. Tidigare, år 2005, gick halva Örebro kommun med

i den gemensamma nämnden och från och med 2019 hela kommunen. Utvecklings- och förändringsarbete har pågått under året för att klara ett större uppdrag.

SATSNING INOM FORSKNING OCH INNOVATION

Strategin för klinisk forskning och innovation fram till 2030, har beslutats.

Region Örebro län har fått ökad statlig forskningsfinansiering från 2019 med cirka 20 miljoner kronor. Det har inneburit påtagligt förbättrade förutsättningar för Region Örebro län att stödja den kliniska forskningen och dess koppling till utveckling av universitetssjukvården. 67 miljoner kronor i statliga ALF-anslag för klinisk forskning har tillfallit Region Örebro län i samverkan med Örebro universitet.

AI Innovation of Sweden är en nationell satsning för att accelerera forskning och innovation inom AI (artificiell intelligens). Satsningen utökas genom att AI Impact Lab i Örebro, ett samarbete mellan Region Örebro län och Örebro universitet, ska bli en av de nya noderna i det nationella AI-samarbetet.

Trafikverket har beslutat att sträckan Örebro–Hallsberg på E20 blir en av två sträckor där planeringen för en elväg ska starta. Region Örebro län är den aktör som samlar de företag som köper transporter, godstransportörer, kraftbolag och andra intressenter i länet. Region Örebro län har även engagerat fordonstillverkare, forskare och teknikleverantörer i arbetet med ansökan som Trafikverket har beviljat.

FORTSATT ARBETE INOM REGIONAL UTVECKLING

Svealandstrafiken har tagit över busstrafiken under hösten. Det avser regiontrafik Örebro–Odensbacken från augusti och stadstrafik i Örebro från oktober.

Nya Mälartåg har startat i december på sträckan Örebro–Eskilstuna–Stockholm. Mälartåg tillsammans med fler avgångar är ett viktigt steg i den fortsatta satsningen på framtidens regionaltågtrafik i Mälardalen.

Länets nya kulturplan 2020–2023 har antagits. Kulturplanen är inriktad mot att stärka den kulturella infrastrukturen i länet. Det är ett särskilt fokus på solidariskt fördelad kultur samt kultur och hälsa.

För att bidra till att nå den regionala utvecklingsstrategins (RUS) målsättningar har arbete pågått med att ta fram handlingsplaner och genomföra aktiviteter. Region Örebro läns verksamheter deltar utifrån ansvarsområde, i arbete med frågor som rör länets utveckling och samarbetar bland annat med kommunerna, Länsstyrelsen i Örebro och Örebro universitet.

Under 2019 har flertalet initiativ på EU-nivå fördröjts. Detta på grund av Brexit (och dess följder) som försenat processen med långtidsbudgeten. För Region Örebro län har det skapat osäkerhet i långsiktighet gällande innehållet och budgeten inom kommande EU-program och fonder.

TVIST MED NOBINA SVERIGE AB

Nobina Sverige AB lämnade under våren 2016 in ansökan om stämning av Länstrafiken Örebro AB, vilket är ett helägt dotterbolag i Region Örebro läns koncern. Nobina har begärt skadestånd för skador i förfluten tid samt ersättning för framtida skador till följd av påstådda brister i gasen som bolaget har använt för stadstrafikbussarna i Örebro. Länstrafiken har bestridit Nobinas påståenden. Under slutet av 2019 hölls huvudförhandling i målet.

Dom föll den 30 januari 2020, vilken bland annat innebär att Länstrafiken ska ersätta Nobina med 7,2 miljoner kronor plus ränta. Målet är överklagat av Nobina och Länstrafiken har därefter anslutningsöverklagat.

PROBLEM VID LEVERANSER AV SJUKVÅRDSMATERIAL OCH FÖRBRUKNINGSPARTIKLAR

Region Örebro län har tillsammans med fyra regioner i mellansverige upphandlat en ny leverantör av sjukvårdsmaterial och förbrukningsartiklar. Avtalet gäller från 1 oktober 2019. Redan från början visade sig stora problem med leveranserna och samtliga regioner gick upp i stabsläge. Några regioner tvingades även ställa in planerade operationer. Bristen på sjukvårdsmaterial har fram till årsskiftet påverkat alla berörda regioner negativt. Mycket arbetstid har gått till att hantera beställningar, ojämna och bristfälliga leveranser och svårigheter med fakturahantering. Region Örebro län klarade dock, tack vare många personers insatser och ett gott samarbete, att bedriva den akuta- och planerade verksamheten med bibehållen patientsäkerhet.

EKONOMISKA ÅTGÄRDER

Med anledning av det ekonomiska läget har alla nämnder fått i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som ska vidtas för att ha en ekonomi i balans. Arbetet pågår sedan tidigare med handlingsplaner inom hälso- och sjukvårdsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden. Planerna har redovisats i dessa nämnder efter sommaren. Övriga nämnder med negativt utfall och negativ helårsprognos har tagit fram handlingsplaner. Nämnder som har en ekonomi i balans har tagit fram handlingsplaner för enskilda verksamheter vid behov.

Regionstyrelsen beslutade också i augusti att ge regiondirektören i uppdrag att genomföra ekonomiska åtgärder. Dessa handlade bland annat om kortsiktiga åtgärder som återhållsamhet med löpande kostnader, anställningsstopp för administrativ personal samt mera långsiktiga åtgärder i form av översyn av regionens ledning och styrning, administration och andra stödverksamheter. Sammantaget ska de långsiktiga åtgärderna generera reduceringar på 100 miljoner kronor.

H-HUSET OCH ÖVRIGA FASTIGHETSPROJEKT

Byggnationen av nya lokaler på Universitetssjukhuset Örebro (H-huset med akutmottagning och akutröntgen) har fortskridit enligt plan. Driftsättning och funktionsprovning av olika tekniska system samt upphandling och installation av medicinteknisk utrustning pågår parallellt med fortlöpande förbesiktningar. Arbetet pågår med planering och förberedelse inför inflyttningen som påbörjas under 2020 för att slutföras 2022.

Exempel på byggprojekt som har färdigställt under 2019:

- Ny vårdcentral och folktandvård, Lindesberg.
- Parkeringshus och godsmottagning, Universitetssjukhuset Örebro.
- Musikens hus, Kävsta folkhögskola.

I samverkan med kommunerna har särskilda projekt påbörjats med syfte att utveckla samarbetet mellan framförallt närsjukvården och vårdcentralen och kommunernas vård- och omsorgsverksamheter. Det är Region Örebro län och Länsgården som tillsammans med Askersund, Nora, Hällefors, Örebro, Hallsberg och Kumla kommun startat ett utvecklingsarbete. I detta arbete ingår tankar om nybyggnation av vård- och omsorgsboende i anslutning till vårdcentral men också förbättringar av den fysiska miljön för vårdcentralen och andra ytor som disponeras av Region Örebro län eller kommunen i befintlig vårdcentralbyggnad. I Askersund beräknas det nya vård- och omsorgsboendet vara inflyttningsklart hösten 2020. Det första spadtaget för byggnation av vård- och omsorgsboende i Hallsberg har tagits och i Hällefors planerar man att börja en ny- och

ombyggnation under våren 2020. I Kumla kan upphandling av vård- och omsorgsboendet vara klart våren 2020.

NYA STORA IT-SYSTEM

Upphandlingen av Framtidens vårdinformationsstöd (FVIS) har genomförts i samarbete med åtta andra regioner. I juni tecknades avtal med leverantör av nytt vårdinformationsstöd. Projektorganisation och projektplaner är beslutade, för att säkerställa leveranser enligt plan och avtal.

Upphandling av ett nytt system för ekonomiadministration, beställning och fakturahantering är avslutad och ett avtal har tecknats med en leverantör. Under 2020 kommer ett införandeprojekt att genomföras tillsammans med leverantören och Region Örebro län. Driftstart är 1 januari 2021.

GLOKALA SVERIGE FÖR AGENDA 2030

Region Örebro län är en av de 90 kommuner och regioner som har antagits i Svenska FN-förbundets och Sveriges Kommuner och Regioners gemensamma projekt Glokala Sverige. Projektet handlar om att arbeta med Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling i kommuner och regioner i hela Sverige.

STATLIGA UTREDNINGAR OM REGIONER OCH KOMMUNER

Statliga utredningar om regioner och kommuner fortsätter. Kommunutredningen arbetar vidare med fokus på kommunernas möjlighet att fullgöra sina uppdrag framöver. Tiden för kommitténs arbete har förlängts till februari 2020. Region Örebro län följer arbetet, då utredningens förslag också kan komma att påverka den regionala nivåns uppdrag.

STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV REGION ÖREBRO LÄNS KONCERNS VERKSAMHETSPLAN

REGION ÖREBRO LÄNS UPPDRAG

Regionorganisationens uppdrag är att driva och samordna arbetet med en hållbar regional utveckling inom hälso- och sjukvård, tandvård, klinisk forskning, utveckling och utbildning, regional tillväxt, samhällsbyggnad och digitalisering. Det regionala uppdraget omfattar också verksamhet inom kollektivtrafik, företagshälsovård, tolkförmedling, att vara huvudman för folkhögskolor och att främja kommunal samverkan och intressebevakning.

Genom regionbildningen har den regionala politiska nivån en roll som innebär att vara företrädare för Örebro län, bland annat gentemot staten.

ANSVARSTRUKTUR

Inom Region Örebro läns koncern finns flera nivåer av politiskt styrande instanser – regionfullmäktige, regionstyrelsen och nämnder samt bolagsstyrelser. Därtill finns det en verksamhetsorganisation till stöd för det politiska styret och för genomförande av verksamhet.

- Regionfullmäktige är Region Örebro läns högsta politiska organ.
- Regionstyrelsen är högsta verkställande och beredande organ och har det övergripande ansvaret för Region Örebro läns utveckling.
- Nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som regionfullmäktige har bestämt inom tilldelade ekonomiska ramar. Den interna kontrollen ska vara tillräcklig.
- Region Örebro län har, i större eller mindre utsträckning, inflytande som ägare och finansär för ett antal bolag, stiftelser och föreningar.
- Regiondirektören är verksamhetsorganisationens högsta tjänsteperson, direkt underställd regionstyrelsen. Till sitt stöd har regiondirektören ett regionkansli med olika kompetensområden samt förvaltningarnas ledningar.
- Region Örebro län anlitar privata utförare inom primärvård, öppen somatisk vård samt trafik.

För mer detaljerad information om ansvar hänvisas till kapitel Region Örebro läns koncern.

VERKSAMHETSPLAN MED BUDGET OCH UPPFÖLJNING

Region Örebro läns övergripande styrdokument

Regionfullmäktiges verksamhetsplan med budget är Region Örebro läns övergripande styrdokument. Verksamhetsplanen innehåller en målhierarki i form av regionfullmäktiges övergripande mål och inriktningsmål med indikatorer.

Verksamhetsplanen innehåller också uppdrag till den politiska organisationen.

Verksamhetsplanen anger regionfullmäktiges prioriteringar. De övergripande målen och inriktningsmålen med indikatorer ska vara utgångspunkt för verksamhetsplaner på olika nivåer i verksamheten och löpa som en röd tråd hela vägen fram till den enskilda medarbetaren.

Verksamhetsplanen innehåller inriktningar och mål för såväl Region Örebro läns verksamheter som inom det regionala utvecklingsansvaret.

Nämnders och förvaltningars verksamhetsplaner

Regionstyrelsen, nämnderna och förvaltningarna har ett ansvar att ta fram en egen verksamhetsplan utifrån regionfullmäktiges verksamhetsplan samt en internkontrollplan. I åtagandet för respektive nämnd och regionstyrelsen framgår de mål och uppdrag som fullmäktige bestämt. Utöver dessa kan regionstyrelsen och nämnderna fastställa egna mål eller uppdrag. Regionstyrelsen och nämnderna ska säkerställa att verksamheten fullgör föreskrivna uppgifter och uppnår beslutade mål och uppdrag samt att verksamheten bedrivs inom tilldelade ekonomiska ramar.

Vidare ska regionstyrelsen, nämnderna och förvaltningarna se till att den interna kontrollen är tillräcklig.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Uppföljning och utvärdering har tre huvudsyften:

- Att ge en mångdimensionell bild av verksamhetens resultat i förhållande till fastställda mål och uppdrag.
- Att värdera hur styrande riktlinjer och rutiner efterlevs i verksamheten.
- Att utgöra kunskaps- och beslutsunderlag inför förbättringsarbete och fortsatt planering.

Den röda tråden löper från regionfullmäktiges verksamhetsplan med budget med övergripande mål och inriktningsmål med indikatorer till nämnder och förvaltningar, verksamheter och ytterst till medarbetare där mål och uppdrag genomförs. Här vänder planerings- och uppföljningsprocessen och den röda tråden kan följas från mötet mellan invånare och organisation, via verksamhet, förvaltning och regionkansli till nämnd, regionstyrelsen och ytterst regionfullmäktige.

Uppföljning sker på alla nivåer i verksamheten; från enkla dagliga ronder eller avstämningsmöten till ledningens återkommande genomgång på verksamhetsnivå. Vidare

knyter förvaltningarna samman de olika verksamheternas rapportering till muntliga verksamhetsöverläggningar med regiondirektören och berörda nämnder. Uppföljning av övergripande mål och inriktningsmål med indikatorer och uppdrag samt internkontrollplan görs i delårsrapporter och verksamhetsberättelser inklusive bokslut.

Rapportering sker i nämnder och regionstyrelsen. Skriftliga delårsrapporter och verksamhetsberättelser inklusive bokslut beslutas i nämnder och redovisas till regionstyrelsen.

Regionstyrelsen rapporterar till regionfullmäktige i samband med delårsrapporter och årsredovisning inklusive bokslut. Vid bedömning av måluppfyllelse av regionfullmäktiges inriktningsmål beaktas utfall för aktuella indikatorer samt nämndernas resultat och aktiviteter kopplade till det aktuella målet.

UPPSIKTSPLIKT

Regionstyrelsen ska i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen leda och samordna förvaltningen av Region Örebro läns angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över Region Örebro läns verksamhet som bedrivs i sådana bolag som avses i 10 kap. 3 och 4 §§ kommunallagen och sådana kommunalförbund som Region Örebro län är medlem i. I sitt arbete med att hålla samman organisationen till en helhet ska regionstyrelsen ange riktlinjer och utge föreskrifter samt utarbeta nödvändiga policyer.

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Intern styrning och kontroll (ISK) är en process som regionstyrelsen, nämnderna och verksamhetsledningarna har för att tillsammans upprätthålla en effektiv ledning och styrning av verksamheten. Processen ska säkerställa en ändamålsenlig och lagenlig verksamhet, det vill säga att verksamheten bedrivs i enlighet med de krav som ställs på verksamheten:

Intern styrning:

- a) Att verksamheten fullgör sina föreskrivna uppgifter samt uppnår beslutade mål och uppdrag.
- b) Att verksamheten bedrivs inom tilldelade ekonomiska ramar.

Intern kontroll:

- c) Att verksamheten följer de styrande dokument som Region Örebro län har beslutat samt lagar, förordningar, föreskrifter och avtal som gäller för verksamheten.
- d) Att redovisningen och uppföljningen av verksamheten och ekonomin är rättvisande och ändamålsenlig.
- e) Att informationssäkerheten är tillgodosedd utifrån kraven på konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet.

Den interna styrningen syftar till att genomföra aktiviteter för att verksamheten ska fullgöra/uppna krav a–b medan den interna kontrollen syftar till att genomföra åtgärder för att undvika negativa händelser (risker) som kan leda till att verksamheten inte bedrivs i enlighet med krav c–e. Aktiviteter och åtgärder beslutas i nämnders och förvaltningars verksamhetsplaner. Uppföljningen sker vid hel- och delår och dokumenteras i delårsrapporter och verksamhetsberättelser.

Den interna kontrollen ska vara tillräcklig enligt Kommunallagen (KL) 6 kap. 7 §. Med tillräcklig menas att processen för den interna styrningen och kontrollen ska vara ändamålsenligt utformad och att det beslutade arbetssättet ska tillämpas för att säkerställa att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och lagenligt. Nämnderna ansvarar för att verksamheten inom sina ansvarsområden bedrivs i enlighet med kraven samt att verksamheten inom sina ansvarsområden upprätthåller en tillräcklig intern styrning och kontroll.

ISK-BEDÖMNING

Uppföljning av den interna styrningen

Region Örebro län har 38 inriktningsmål och av dessa har 36 uppfyllts, varav 28 fullt ut. Åtta mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån. Sammantaget har således 36 av 38 mål (95 procent) en god måluppfyllelse eller en mindre, acceptabel avvikelse. Två mål har en negativ avvikelse från målnivån och målen har inte uppfyllts. Det finns 66 uppdrag och av dessa har 50 genomförts, 13 uppdrag är inte helt klara och tre uppdrag har inte fullföljts.

Uppföljning av den interna kontrollen (internkontrollplan)

Samttaget beslutades inom Region Örebro län 184 åtgärder för att hantera 82 prioriterade risker. Merparten av riskerna (78 stycken) var nämndspecifika medan 4 stycken var regionövergripande. Av de 184 beslutade åtgärderna har 151 stycken (82 procent) genomförts. Trettiofyra stycken (18 procent) är inte helt genomförda under 2019. Huvuddelen av dessa är pågående.

Den interna styrningen och kontrollen är ändamålsenligt utformad och det beslutade arbetssättet har tillämpats i verksamheten. Därmed bedöms den interna styrningen och kontrollen vara tillräcklig för verksamheten inom Region Örebro län.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

I och med beslutet om verksamhetsplan med budget beslutar regionfullmäktige om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Målet för Region Örebro läns ekonomiska politik är att skapa en långsiktig, stark ekonomi samt uppnå en verksamhetsmässig och finansiell, god hushållning.

Över mandatperioden ska utvecklingen av Region Örebro läns resultat, tillgångar och skulder resultera i att soliditeten (inklusive samtliga pensionsförpliktelser) som var -32 i december 2018 blir noll inom en tioårsperiod. Soliditeten har ökat till -21 för 2019 och enligt den plan som beslutats för kommande treårsperiod förbättras soliditeten årligen.

För att uppfylla kravet på god ekonomisk hushållning ska huvuddelen av finansiella och verksamhetsmässiga mål vara uppfyllda. Vid bedömningen om kraven på god ekonomisk hushållning har uppfyllts ska årets resursutnyttjande ställas mot verksamheternas övergripande måloppfyllelse. Mot bakgrund av måloppfyllelsen, de aktiviteter och uppdrag som har genomförts inom respektive process och målområde, samt den utveckling som detta skapat bedöms verksamhet och ekonomi i allt väsentligt uppfylla fullmäktiges krav på god ekonomisk hushållning.

REDOVISNING AV MÅL OCH UPPDRAG

Redovisning av mål och måloppfyllelse samt uppdrag kopplas till de strategiska processer och målområden som återfinns i verksamhetsplanen med budget för 2019 – huvudprocesserna hälso- och sjukvård, tandvård och regional utveckling och områdena regional utvecklingsstrategi, hållbar utveckling, digitalisering, attraktiv arbetsgivare och ekonomi.

Det finns totalt 38 inriktningsmål och av dessa har 36 mål uppfyllts, varav 28 mål fullt ut. Åtta mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån. Sammantaget har således 36 av 38 mål (95 procent) en god måloppfyllelse eller en mindre, acceptabel avvikelse. Inriktningsmål 30, att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020 och inriktningsmål 36, att styrelsen och nämnderna ska redovisa ett resultat i balans, har en negativ avvikelse från målnivån och målen har inte uppfyllts.

Av 66 uppdrag har 50 stycken genomförts. 13 uppdrag har påbörjats men inte genomförts fullt ut vid årets slut. Det finns också tre uppdrag som inte har fullföljts. Det avser uppdrag 42, att utreda möjlighet att köra serviceresor i egen regi och uppdrag 53, att etablera ett projekt för att ansluta till de nationella tjänsterna för högkostnadsskydd och frikort tillgängliga via 1177.se samt uppdrag 63, att upprätta och genomföra ekonomiska handlingsplaner i syfte att bibehålla eller nå ekonomisk balans.

Mer detaljerad information om inriktningsmålen måloppfyllelse med indikatorer och uppdragens genomförande finns i kapitel Redovisning av mål och uppdrag.

Region Örebro läns majoritetsägda bolag bedöms ha uppfyllt mål, inriktning och ekonomiska resultat enligt bolagspolicy och ägardirektiv.

Resultat av inriktningsmål 2019**Måluppfyllelse av inriktningsmål**

- 1. Region Örebro län har ett regionalt ledarskap som skapar tillit, förtroende och ett gemensamt lärande hos länets aktörer.
- 2. Handlingsplaner och understrategier kopplade till RUS integrerar viktiga perspektiv som jämställdhet, barn och unga, internationellt samarbete samt integration.
- ◆ 3. Hållbarhet är integrerad i ordinarie verksamhet och mognadsgraden i hållbarhetsfrågor ökar.
- 4. Vården är tillgänglig.
- 5. Vården är kunskapsstyrd.
- 6. Vården är patientsäker.
- 7. Vården är personcentrerad
- 8. Vården är effektiv.
- ◆ 9. Den högspecialiserade sjukvården är högkvalitativ och konkurrenskraftig.
- 10. Vården är hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande.
- 11. Forskningen och utbildningen är högkvalitativ och stärker universitetssjukvården.
- ◆ 12. Stärkt forskningsprofil genom implementerad utvecklingsplan 2019.
- 13. Tandvården arbetar hälsofrämjande och förebyggande.
- 14. Tandvården är patientsäker.
- 15. Tandvården är patientfokuserad.
- 16. Tandvården är effektiv med fokus på hög kvalitet.
- 17. Tandvården är jämlik och jämställd.
- 18. Forskningen och utbildningen är högkvalitativ.

Måluppfyllelse av inriktningsmål

- 19. Region Örebro län ska verka för ett företagsklimat där entreprenörer har goda förutsättningar att starta, driva och utveckla företag. Region Örebro län ska skapa förutsättningar för ökad internationaliseringsgrad samt ökat kunskapsinnehåll i näringslivet. Region Örebro län ska underlätta för fler etableringar, investeringar och finansieringsmöjligheter.
- 20. Region Örebro län ska verka för att fördjupa en långsiktig samverkan inom länets utpekade innovationsstrategiska prioriteringar – vår Smarta Specialisering. Region Örebro län ska bidra till att utveckla och stärka den innovationsstödjande infrastrukturen i länet i syfte att etablera internationellt konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer.
- ◆ 21. Region Örebro län bidrar till att det livslånga lärandet stärks och att fler fullföljer och avslutar sin grundläggande utbildning.
- ◆ 22. Region Örebro län bidrar till en bättre kompetensförsörjning där utbildningsutbudet och efterfrågan matchar varandra och bidrar till att branscher och arbetsgivare får tillgång till rätt kompetens.
- 23. Region Örebro län bidrar till och skapar förutsättningar för en god, jämlik och jämställd hälsa grundad i goda livsvillkor och goda levnadsvanor, tilltro till egen förmåga, tilltro till andra, delaktighet och sammanhang.
- 24. Region Örebro län ska verka för att öka tillgängligheten och utbudet av kultur, upplevelser och evenemang. Region Örebro län ska skapa förutsättningar för ökad exportmognad för små- och medelstora företag inom besöksnäringen. Länet attraktionskraft ska stärkas genom ökad samordning och paketering av besöksmål och besöksattraktioner.
- 25. Kulturfrågor, civilsamhället och den sociala ekonomin ska bidra till ett jämställt och jämlikt samhälle samt meningsskapande byggt på demokratiska värderingar.
- ◆ 26. Region Örebro län verkar för ett hållbart resursutnyttjande utan nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Vidare bidrar Region Örebro län till den omställning som krävs genom att stimulera bioekonomin inom länets skogs- och jordbruk samt öka energieffektiviteten och andelen förnybar energi.
- ◆ 27. Region Örebro län bidrar genom stöd till kommunerna till att skapa attraktiva boendemiljöer i hela länet, vilket skapar social hållbarhet.

Måluppfyllelse av inriktningsmål

- 28. Region Örebro län bidrar till väl fungerande infrastruktur och kommunikationer som möjliggör en hållbar utveckling.
- 29. Region Örebro län ska leda genomförandet av den regionala digitala agendan i samarbete med länsstyrelsen, kommunerna och universitetet, med målet att förverkliga uppsatta etappmål och slutliga mål 2020.
- 30. År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- 31. Digitalt först – genomförande av aktiviteter inom Region Örebro län för att uppnå målen i nationell strategi för e-hälsa 2025. Arbetet styrs via Region Örebro läns program för e-hälsa.
- 32. Att invånare, patienter och anhöriga på ett enkelt sätt kan skaffa sig kvalitetssäkrad information om vård och hälsa samt få personligt anpassad information om sin egen vård och hälsosituation. De ska också kunna kontakta vårderna via internet för att få service, rådgivning och hjälp till egenvård.
- 33. Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare som arbetar för att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare utifrån långsiktigt hållbara strategier.
- ◆ 34. Region Örebro läns verksamheter är jämställda och jämlika och motverkar aktivt diskriminering och kränkande behandling.
- 35. Region Örebro län ska under mandatperioden redovisa resultat som motsvarar minst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- 36. Styrelsen och nämnderna ska redovisa ett resultat i balans.
- 37. Gröna finanser ska bidra till ett minskat fossilberoende och minskad klimatbelastning.
- 38. Pensionsskuld förändring ska placeras i regionorganisationens likviditetsport-följ i syfte att möta investeringsutgifter.

Resultat av uppdrag 2019

Genomförande av uppdrag

- 1. Att ta fram och genomföra aktiviteter för att bidra till att nå den regionala utvecklingsstrategins målsättningar.
- 2. Att samordna insatser för genomförande av den regionala utvecklingsstrategin i samverkan med länets kommuner och övriga berörda aktörer.
- 3. Att fortsätta arbetet med jämställdhetsanalys, samt utifrån dessa och tidigare analyser genomföra åtgärder.
- 4. Att fortsätta arbetet med att HBTQ-diplomera verksamheter.
- 5. Att ta fram en plan för att det ska finnas minst en HBTQ-diplomerad vårdcentral i varje närsjukvårdsområde.
- 6. Att fortsätta arbetet med att analysera barnrättsperspektivet, samt att utifrån dessa och tidigare analyser genomföra åtgärder.
- ◆ 7. Att följa upp och minska förbrukningen av produkter med hög klimatpåverkan, alternativt ersätta med mindre klimatpåverkande alternativ.
- 8. Att utveckla det förebyggande arbetet kring läkemedelshanteringens negativa miljökonsekvenser.
- 9. Att höja ambitionerna kring Region Örebro läns resor och transporter, bland annat genom att vidareutveckla och implementera resehierarkin.
- 10. Att utarbeta riktlinjer tillhörande den kostpolicy som tagits fram hösten 2018 samt genomföra ett systematiskt arbete med att implementera de styrande dokumenten i organisationen och hos berörda medarbetare.
- 11. Att utveckla kunskap och metodstöd i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet så att det anpassas för att bli mer jämlikt och jämställt.
- 12. Att alla verksamheter inom hälso- och sjukvård ska ha en plan för tillgänglighet och produktion.
- 13. Att genomföra en utvärdering av befintlig organisation av hälsovård- och sjukvården. Utvärderingen ska beakta det pågående arbete med Målbild 2030. Utvärderingens förslag ska vara framtidsfokuserade och bland annat ta utgångspunkt i att erbjuda en tillgänglig vård av hög kvalitet, ett närvarande och aktivt ledarskap, ekonomi i balans och demografiska förändringar. Resultatet ska lägga grunden för framtidsstro och fortsatt högt förtroende för sjukvården.

Genomförande av uppdrag

- 14. Att förstärka arbetet med en lokal struktur för kunskapsstyrning som har en tydlig koppling både mellan samverkansgrupper och programområden på lokal nivå och med den nationella och sjukvårds-regionalanivån samt i samverkan med länets kommuner.
- 15. Att fortsätta arbetet med att utveckla arbetssätt för att låta rätt kompetens möta patientens medicinska behov (bästa effektiva omhändertagande nivå).
- 16. Att fortsätta och utöka arbetet med kompetensöverföring/resursöverföring mellan sjukhusvård och första linjens sjukvård.
- ◆ 17. Att utreda förutsättningarna för att införa en förstärkt jourvårdcentralverksamhet i anslutning till akutverksamheten vid Universitetssjukhuset Örebro.
- ◆ 18. Att initiera en fördjupad diskussion kring förutsättningarna för att starta gemensam familjecentralverksamhet i Hällefors kommun. Arbetet för etablering av en ny familjecentral i Örebro, i syfte att matcha ett växande behov, ska fortsätta.
- 19. Att stärka samverkan mellan Region Örebro läns hälso- och sjukvård och elevhälsovården och andra relevanta verksamheter för att stärka stödet och nödvändiga insatser för ungas hälsa och förutsättningar för en lyckad skolgång.
- 20. Att arbeta fram en revidering av krav- och kvalitetsboken i syfte att ge utrymme för fler alternativa utförare.
- ◆ 21. Att utveckla arbetssätt och samverkan inom den nära vården för att bättre möta psykisk ohälsa. I förekommande fall gäller detta även samverkan med kommunerna, patientföreningar och andra delar av ideella sektorn.
- 22. Att utreda behov av särskild somatisk kompetens inom äldrepsykiatri.
- 23. Att stärka samarbetet och vårdkedjan mellan psykiatri och den somatiska vården för patienter med svår psykisk sjukdom.
- 24. Att utöka möjligheten att ta emot och behandla patienter med psykiska trauman.
- 25. Att utreda hur Region Örebro län kan införa ett samordnat medicinskt omhändertagande av vuxna personer med komplexa funktionsnedsättningar
- 26. Att fortsätta med implementeringsarbetet utifrån de nationella riktlinjerna angående rökfri operation och alkoholfri operation.

Genomförande av uppdrag

- 27. Att utveckla hälso- och sjukvårdens samlade arbete kring äldre.
  - a) Nämnden ska utreda förutsättningarna för att införa särskilda äldremottagningar i anslutning till minst en vårdcentral i varje närsjukvårdsområde.
  - b) Utvecklingen av sjukvård i hemmet för de svårast sjuka äldre ska fortsätta genom utvecklad samverkan med länets kommuner och genom mobila team.
  - c) Akutmottagningarnas omhändertagande av äldre, sköra patienter ska genomlysas i syfte att korta väntetiderna och ge bästa möjliga omhändertagande.
  - d) I uppdraget ingår också att utveckla samverkan med kommunerna rörande äldres hälsa och hemsjukvård.
- ◆ 28. Att fortsatt implementera och följa upp ”långsiktig handlingsplan för forskning och utveckling 2017–2020”.
- 29. Att använda den uppdaterade socioekonomiska kartläggningen för att fördela resurser och insatser i syfte att minska ojämlikheten i hälsa.
- 30. Att etablera patientsäkerhetsronder i syfte att stärka och följa upp patientsäkerhetsarbetet.
- 31. Att utveckla ett system för implementering av kunskap i enlighet med programarbetet i regioner och landsting avseende kunskapsstyrning för jämlik vård.
- 32. Att inom området välfärd och folkhälsa vidareutveckla samverkan med kommunerna inom hälso- och sjukvården inom ramen för beslutad samverkansstruktur.
- 33. Att inom området välfärd och folkhälsa utveckla det förebyggande arbetet och vårdinsatserna gällande livsvillkor och levnadsvanor med stöd av de överenskommer som nu gäller för samverkan för god, jämlik och jämställd hälsa i Örebro län 2018–2023.
- 34. Att inom områdena välfärd och folkhälsa samt utbildning och arbetsmarknad förbättra samordning och ansvarsfördelning mellan hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola, för att skapa integrerade, tidiga insatser riktat till barn och unga.
- ◆ 35. Att utreda förutsättningar för att tillsammans med andra aktörer stärka och utveckla lärcentrum. Vägledning, validering och handledning bör vara centrala delar inom lärcentraverksamhet i länets kommuner.
- 36. Att i kommunikation med länsstyrelsen ta fram ett serviceprogram för länets olika delar.
- 37. Att i samverkan med länsstyrelsen ta fram en handlingsplan för utveckling baserat på skogen och dess möjlighet till ytterligare industriell utveckling och innovation.

Genomförande av uppdrag

- 38. Att stärka Örebroregionens ställning som logistiskt nav genom samverkan med Örebro universitets center för forskning inom hållbar logistik, Orulog.
- 39. Att verka för att användandet av Alfred Nobel som varumärke stärks. Huvudinriktningen är att varumärket främst ska användas i innovations- och industriella sammanhang. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Karlskoga kommun, Örebro universitet och med stiftelsen Björkborn.
- 40. Att utveckla arbetet med tillgång till kultur i hela länet, varvid barnens rätt till kultur ska beaktas särskilt.
- 41. Att inom område energi och klimat fortsätta arbetet med att ta fram en gemensam fordons- och drivmedelsstrategi inklusive biogasens möjligheter som drivmedel, i samarbete med relevanta aktörer i Örebro län. För beslut senast våren 2020.
- 42. Att inom område trafik- och samhällsplanering utreda möjlighet att köra serviceresor i egen regi.
- ◆ 43. Att ta fram ett nytt Trafikförsörjningsprogram under 2019. Ett viktigt syfte med översynen är att skapa god samstämmighet med den nya regionala utvecklingsstrategin samt Region Örebro läns ekonomiska förutsättningar att utföra trafiken.
- ◆ 44. Att genomföra åtgärder för det finmaskiga vägnätet.
- 45. Att innesluta Södra Ladugårdsängen i kollektivtrafiksystemet.
- 46. Att ta fram och genomföra aktiviteter utifrån principen ”digitalt först”.
- 47. Att inom huvudprocesserna hälso- och sjukvård och tandvård verka för att bidra till visionen 2025 inom e-hälsa gällande digitalt först.
- 48. Att påbörja arbetet med en ny digital agenda efter 2020.
- 49. Att etablera ett införandeprojekt för framtidens vårdinformationsstöd (FVIS) med fokus på förberedelse av nya arbetssätt och standardisering.
- 50. Att etablera ett projekt för arkivering av de system som ersätts av framtidens vårdinformationsstöd (FVIS).
- 51. Att etablera ett projekt för gemensamma riktlinjer för kontaktkorten på ”Hitta och jämför vård” på 1177 Vårdguiden.
- 52. Att utveckla arbetssätt och digitala stödsystem för första linjens vård, som komplement till ordinarie kontaktvägar inom vården.

Genomförande av uppdrag

- 53. Att etablera ett projekt för att ansluta till de nationella tjänsterna för högkostnadsskydd och frikort tillgängliga via 1177.se.
- ◆ 54. Att inom huvudprocessen hälso- och sjukvård definiera minimimått för e-tjänster för hälso- och sjukvårdens verksamheter.
- ◆ 55. Att inom huvudprocessen tandvård implementera tjänsten Journal via nätet så att patienter kan ta del av sina journaluppgifter digitalt via 1177 Vårdguiden.
- 56. Att inom huvudprocessen tandvård utreda och utvärdera digitala vårdmöten inom tandvård, möjligheter till att utvalda tandvårdsbesök som kontroller och uppföljningar kan göras via digitala media i form av video-/bildkommunikation.
- 57. Att inom område trafik- och samhällsplanering utreda förutsättningar för att införa en app för beställning med mera av färdtjänstresor.
- ◆ 58. Att inom informations- och it-säkerhetsområdet kartlägga nuläge vad gäller roller, organisatorisk placering, relation till varandra och mandat för hela säkerhetsområdet (till exempel fysisk säkerhet, informations- och it-säkerhet med mera).
- 59. Att skapa möjligheter och förutsättningar för chefer och medarbetare att utveckla verksamheten utifrån antagna handlingsplaner och strukturerat arbete kring kompetensförsörjning, Region Örebro läns arbetsgivarvarumärke samt vision och värdegrund genom att konkretisera och förstärka insatserna kring:
  - a) Kompetensförsörjning
  - b) Attraktiv arbetsgivare
  - c) Hållbara arbetsplatser
  - d) Samverkansstrukturen med de fackliga organisationerna
- ◆ 60. Att utreda samband mellan heltidsnormen för arbetstid och antalet icke lagstadgade ledigheter kopplat till kompetensförsörjning.
- 61. Regionstyrelsen får i uppdrag av regionfullmäktige att samtliga nämnder ska biträda regionstyrelsen, inom nämndens ansvarsområde, att konkretisera arbetet med kompetensförsörjning utifrån beslutad rapport. (Strategisk kompetensförsörjning 18RS680)
- 62. Att inrätta fler AT-platser inom hälso- och sjukvården.

Genomförande av uppdrag

- 63. Att upprätta och genomföra ekonomiska handlingsplaner i syfte att bibehålla eller nå ekonomisk balans. Handlingsplanerna ska vara omsatta i konkreta, hållbara och långsiktiga åtgärder och kan avse både kostnadsreduceringar och intäktsförstärkningar. Åtgärderna ska beskrivas med ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser. Uppföljning av handlingsplanerna ska vara en del av nämndernas del- och årsrapportering till regionstyrelsen.
- 64. Att utreda om Region Örebro län äger fastigheter (mark eller byggnader) som är lämpliga att säljas. Utredningen ska avrapporteras i delårsrapport per augusti 2019.
- 65. Att utreda alternativ för framtida administrativa lokaler för Region Örebro län.
- ◆ 66. Att upprätta en lokalförsörjningsplan för hälso- och sjukvårdens verksamheter.

RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Resultatutveckling

Årets resultat uppgår till 467 miljoner kronor, inklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar. Föregående år var motsvarande siffra -22 miljoner kronor.

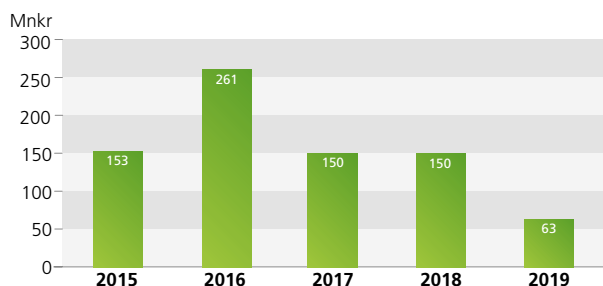
Årets balanskravsresultat är ett överskott på 63 miljoner kronor, vilket är 87 miljoner kronor lägre än balanskravsresultatet föregående år och 37 miljoner kronor lägre än budgeterat. År 2018 var budgetavvikelsen positiv med 140 miljoner kronor.

Verksamheterna redovisar gemensamt ett underskott om 311 miljoner kronor, vilket är 263 miljoner kronor sämre än föregående år (-48 miljoner kronor). Inkluderat i underskottet är hälso- och sjukvårdsnämndens resultat om -476 miljoner kronor. Inkluderat är även regionstyrelsens gemensamma verksamhetskostnad, som ger ett överskott om 146 miljoner kronor (268 miljoner kronor föregående år).

Regionstyrelsens finansförvaltning ger ett överskott om 378 miljoner kronor, exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar om 400 miljoner kronor. År 2018 redovisade regionstyrelsens finansförvaltning ett överskott om 197 miljoner kronor, exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar om -172 miljoner kronor.

Årets balanskravsresultat uppgår till 0,6 procent av skatter och statsbidrag, och når därmed inte upp till 2 procent av skatter och statsbidrag för det enskilda året. Resultatmålet för mandatperioden är i budget för 2020 justerat till 1,25 procent av skatter och statsbidrag.

Resultatutveckling, balanskravsresultat

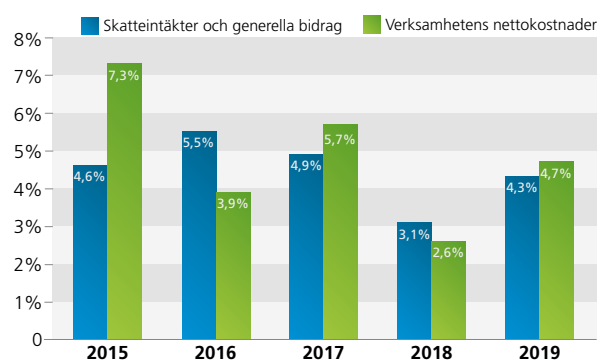

Verksamhetens nettokostnad

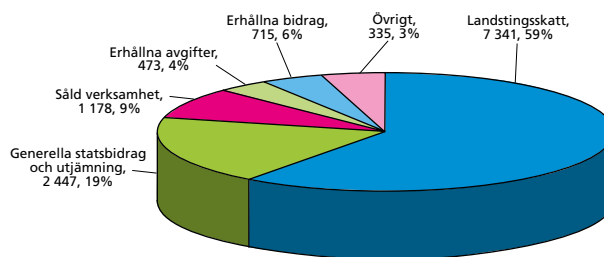
Nettokostnaden är 9 675 miljoner kronor jämfört med 9 237 miljoner kronor föregående år. Utvecklingstakten uppgår per december till 4,7 procent (2,6 procent föregående år). I relation till ökningen av skatter och statsbidrag (4,3 procent) är förhållandet mellan kostnader och intäkter sämre i år jämfört med 2018. Nettokostnadens andel av

skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgår till 98,8 procent (98,4 procent 2018).

Utveckling av nettokostnader respektive skatteintäkter och generella bidrag (jämfört med föregående år, justerat för jämförelsestörande poster)

Region Örebro läns intäkter (mnkr)

Cirkeldiagrammet visar Region Örebro läns intäkter i miljoner kronor. Totala intäkter för 2019 var 12 490 miljoner kronor.

Skatteintäkter samt bidrag från utjämningen och generella statliga bidrag

Sammantaget har skatteintäkter samt bidrag från utjämningen och generella statliga bidrag ökat med 4,3 procent från föregående år.

Skatteintäkter (mnkr)

	Budget	Utfall	Avvikelse
Preliminär skatteinbetalning	7 373	7 398	25
Preliminär slutavräkning innevarande år	-75	-67	8
Slutavräkningsdifferens föregående år	-	9	9
Summa skatteintäkter	7 298	7 340	42

Skatteintäkterna ökade med 267 miljoner kronor till 7 348 miljoner kronor eller 3,8 procent från föregående år. Prognosen på skatteunderlagstillväxten från SKR, som

användes vid budget för 2019 uppgick till 2,9 procent och har därefter reviderats upp under året för att landa på 3,3 procents tillväxt per december. Sammanlagt blev utfallet en budgetavvikelse med 42 miljoner kronor.

Bidrag från utjämningen och generella statliga bidrag (mnkr)

	Budget	Utfall	Avvikelse
Inkomstutjämningsbidrag	1 599	1 616	17
Kostnadsutjämningsbidrag	13	7	-6
Regleringsavgift	-64	-58	6
Statsbidrag för läkemedelsförmånen	841	845	4
Välfärds miljarderna relaterat till flyktningmottagande	37	37	-
Summa bidrag fr utjämningen och generella statliga bidrag	2 426	2 447	21

Bidrag från utjämningen och generella statsbidrag har ökat sammantaget med 135 miljoner kronor, 5,8 procent, till 2 447 miljoner kronor. Det innebär på helåret en positiv budgetavvikelse med 21 miljoner kronor.

Verksamhetens intäkter

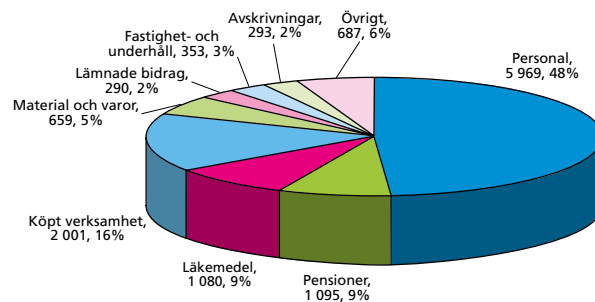
Verksamhetens intäkter uppgår för helår 2019 till 2 601 miljoner kronor (2 467 miljoner kronor 2018), vilket innebär en ökning med 5,4 procent jämfört med föregående år.

Intäkterna för såld vård ligger dock under föregående års nivå med 5,9 procent, och produktionsvolymerna visar en minskning av vårdtillfällen för utomlänspatienter totalt sett. Det är framför allt utfallet av såld vård till regioner utanför Uppsala-Örebro sjukvårdsregion som har minskat. Inom sjukvårdsregionen redovisas också ett lägre utfall jämfört med samma period 2018.

Patientavgifterna avseende hälso- och sjukvården har ökat, medan tandvårdsavgifterna har minskat.

Trafikintäkterna har ökat mellan åren. Ökade försäljningsintäkter beror dels på den prishöjning som gjordes 15 januari 2019, dels på ökat resande samt effekt av köp av andra biljettyper, som till exempel fler periodbiljetter.

Region Örebro läns kostnader (mnkr)

Cirkeldiagrammet visar Region Örebro läns kostnader i miljoner kronor. Totala kostnader för 2019 var 12 427 miljoner kronor.

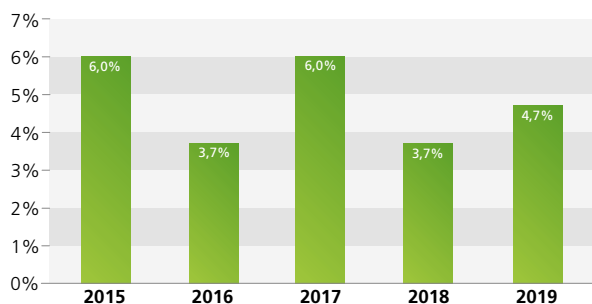
Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader, inklusive avskrivningar, uppgår till 12 276 miljoner kronor (11 704 miljoner kronor 2018) och innebär en ökning mellan åren med 4,9 procent.

Lönekostnadsökningen är högre än föregående år och uppgår till 4,7 procent (3,7 procent 2018). Detta kan jämföras med resultatet av årets lönerörelse om 2,7 procent. Antalet årsarbetare (tillsvidare- och visstidsanställda) har under 2019 ökat med 262, från 9 954 till 10 216 årsarbetare, vilket motsvarar 2,6 procent. Alla lönekostnader har ökat jämfört med föregående år, men de kostnader som summeras som extrakostnader (timanställda, obekvämt arbetstid, övertid och jour/beredskap) har exklusive sociala avgifter ökat med 7,1 procent. Den relativt högsta ökningen avser ersättningarna för övertid, som har ökat med totalt 12,1 procent under året. Ökningstakten för de delar av lönekostnaderna som betecknas som månadslön är 4,1 procent och beror på höjda löner i och med löneavtalsrörelsen och att antalet anställda har ökat mellan åren.

Region Örebro län strävar efter att bli oberoende av inhyrd personal. Måttet på oberoende är att kostnaden för inhyrd personal understiger 2,0 procent av den egna personalkostnaden. Hyrpersonalkostnaden för regionen avser framförallt Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, där inhyrd personal motsvarar 2,9 procent av den egna personalkostnaden år 2019. Under årets andra hälft är snittet i landets alla regioner 4,1 procent.

Lönekostnadsutveckling (jämfört med föregående år, justerat för jämförelsestörande poster)

Kostnaderna för sjukvårdsmaterial har under året ökat med 11 miljoner kronor eller 2,1 procent. I denna ökning ligger kostnader förorsakade av leveransproblemen under hösten kopplat till avtalet med Apotekstjänst AB.

Kostnaderna för läkemedel har ökat med totalt 75 miljoner kronor eller 7,5 procent i år. Överenskommelsen som gjordes mellan SKR och staten avseende 2019 års statsbidrag för läkemedelsförmånerna innebar en ökning mot föregående år med 51 miljoner kronor.

Kostnaderna för köpt somatisk vård har ökat jämfört med 2018 (+20 miljoner kronor, 5,8 procent). Köpt psykiatrisk vård har ökat med 21 miljoner kronor eller 40,4 procent. De huvudsakliga orsakerna till denna ökning är ökat utfall avseende valfrihetsvård, köpt vård med anledning av vårdgaranti och akut somatisk vård.

Kostnaderna för köp av trafik och övrig verksamhet har ökat med 6,9 procent eller 62 miljoner kronor mellan åren. Orsakerna till detta är ett ökat resande samt indexförändringar.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansnettot, exklusive realiserade värdeförändringar i pensionsmedelsportföljen, uppgår till -49 miljoner kronor vilket är 49 miljoner kronor lägre än föregående år. Skillnaden mellan åren beror främst på mindre utdelning på placeringar inom pensionsmedelsportföljen i år, till följd av förändrad allokering mellan innehaven, samt lägre utdelningsnivåer från fonderna, om totalt 24 miljoner kronor. Dessutom överstiger den finansiella kostnaden av pensionskulden föregående års nivå med 36 miljoner kronor. Dock har reavinster genererat 14 miljoner kronor mer i år, vilket påverkar finansnettot positivt.

Budgetföljsamhet

I verksamhetsplan och budget för Region Örebro län 2019 budgeterades ett balanskravsresultat på 100 miljoner kronor. Det budgeterade resultatet innehöll fortsatt en reserv för framtida utmaningar på 150 miljoner kronor. Vidare innehöll budgeten nya satsningar på 66 miljoner kronor och en planeringsreserv på 64 miljoner kronor. Den budgeterade nettokostnadsutvecklingen för 2019 var 4,0 procent. För att finansiera den ökade investeringsnivån beslutades i budgeten att inte avsätta nya medel för att matcha ökningen i pensionsskulden. Skattesatsen har varit oförändrad 11,55 kronor.

Regionens resultat avviker positivt mot det budgeterade resultatet med 267 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på högre intäkter från realiserade värdeförändringar på finansiella placeringar. Balanskravsresultatet avviker negativt från budget med 37 miljoner kronor till följd av att verksamhetens nettokostnad överstiger den budgeterade. Räknan in reserven för framtida utmaningar (150 miljoner kronor) är den negativa budgetavvikelsen 187 miljoner kronor.

Avvikelse från budget i årsbokslutet 2019 (mnkr)

	Budget	Avvikelse
Verksamhetens nettokostnad	-9 522	-153
Skatteintäkter	7 298	43
Generella statsbidrag och utjämning	2 426	21
Finansnetto	-2	356
Årets resultat	200	267
Balanskravsjusteringar	-100	-304
Balanskravsresultat 2019	100	-37

Satsningarna i verksamhetsplanen för 2019 utfördelades till nämnder och regionstyrelsen med undantag av 1,5 miljoner kronor för arvoden till följd av ny politisk organisation.

Regionstyrelsens planeringsreserv uppgick 2019 till 107 miljoner kronor, varav 64 miljoner kronor beslutades i verksamhetsplan 2019, medan 43 miljoner kronor finns reserverade sedan 2018. Regionstyrelsen har disponerat 0,9 miljoner kronor från planeringsreserven 2019. Effekten av beslut tagna före 2019 uppgår till 24 miljoner kronor.

I samband med beslut om verksamhetsplan med budget för 2020 beslutade regionfullmäktige att föra ut de specialdestinerade statsbidragen som tidigare redovisats hos regionstyrelsen till de nämnder som främst ansvarar för genomförandet av överenskommelserna med staten. Detta innebar att regionbidragen minskade med totalt 181 miljoner kronor och berörda nämnder fick istället ta emot de externa intäkterna avseende statsbidragen. Utfallet för dessa statsbidrag har överstigit budget med 130 miljoner kronor totalt.

Därutöver har en del förändringar av ansvar skett mellan nämnderna till följd av organisatoriska eller redovisningstekniska skäl. Budgetjusteringarna redovisas i tabell nästa sida.

Budgetjusteringar (mnr)

	Summa nämnder	Region- full- mäktige	Region- styrelsen	Hälso- o sjukv nämnd	Forskn o utbildn nämnd	Folk- tandv nämnd	Service nämnd	Samh- byggn nämnd	Nämnd regional tillväxt	Kultur o fritids- nämnd	Plan reserv
Beslutat regionbidrag	9 239,2	17,4	2 320,8	5 852,0	118,7	--	173,1	524,7	121,0	111,5	107,0
Särskilda satsningar, utfördelade	64,9		39,7	12,0	1,5			6,2	4,0	1,5	
Utfördelning bidrag projekt H-huset	11,0			9,1			1,9				
Justeringar pga organisation/redovisning	-2,4		10,8	106,1	1,1	1,1	-123,1	-1,1	1,8	1,1	
Överföring statsbidrag	-181,9		-3,9	-178,0							
Beslut avs planeringsreserv 2019											
19RS9246 Föreningsbidrag och projekt Livsgnistan	0,5		0,5								-0,5
19RS4863 Flyttbidrag Arkivcentrum	0,4									0,4	-0,4
Tidigare beslut som disponeras 2019											
Framtidens vård- informationssystem	5,0		5,0								-5,0
18RS1725 Klinisk utbildning tandhygienister (6,5 mnr)	3,7		3,7								-3,7
18RS2404 Förbättrad förlossning vård och kvinnors hälsa	3,4			3,4							-3,4
18RS2881 Försäkringsmedicinsk rådgivning hälso och sjukvård	1,3		0,65	0,65							-1,3
18RS2882 Rehabkoordinering specialistvård	2,3			2,3							-2,3
18RS3289 Ökad tillgänglighet barn och tandvård	3,6		3,6								-3,6
18RS1594 Statsbidrag ung- domsmottagning	1,7		1,7								-1,7
18RS7724 Glukosmätning vid diabetes typ 2	3,0		3,0								-3,0
Summa beslut som disponerats 2019	24,9		18,2								-24,9
Total justering regionbidrag och planeringsreserv	9 155,7	17,4	2 385,5	5 807,5	121,3	1,1	51,9	529,8	126,8	114,5	82,1

Investeringsredovisning

Koncernens totala investeringar för år 2019 uppgår till 1 720 miljoner kronor. Förutom i Region Örebro län är det Länsgården Fastigheter AB och Svealandstrafiken AB som har gjort investeringar av betydelse för koncernens ekonomiska ställning under året. Länsgårdens investeringar i byggnader och markanläggningar uppgick till 180 miljoner kronor (förra året 118 miljoner kronor). Byggnationen av det nya vård- och omsorgsboendet i Askersund med 98 lägenheter har fortgått under året och kommer att vara klart till sommaren 2020. En nybyggnation av ett vård- och omsorgsboende i Hallsberg har påbörjats under hösten. Som ett led i detta förvärvades befintlig byggnad och mark, Kullängen 1, av Region Örebro län. Länsgårdens byggnadsinvesteringar finansieras genom externa lån där regionorganisationen är borgenär.

Svealandstrafiken har under året anskaffat 176 nya fordon och vagnsparken uppgick vid årets slut till 348 fordon. Bolaget har fortsatt att arbeta aktivt för införande av elbussar i stadstrafiken i Västerås och på sikt eventuellt även i Örebro. Av bolagets bussar är 156 biogasbussar för stadstrafik och 149 biogasbussar för regions-/förortstrafik. Nytt fordonstekniskt stödsystem för bland annat "eco-driving" upphandlades under året. Totala investeringar i materiella tillgångar för 2019 var 578 miljoner kronor (förra året 22 miljoner kronor).

Region Örebro län har gjort immateriella investeringar om 16 miljoner kronor under året (1 miljon kronor 2018) vilket främst avser investering i nytt vårdinformationssystem. Budget för detta var beslutad som IT-investering, men har förts om, då den korrekta redovisningen av tillgången är immateriell. Materiella investeringar (byggnader och inventarier) har gjorts med 1 233 miljoner kronor (1 368 miljoner kronor 2018). Inga finansiella investeringar har gjorts under året (föregående år 54 miljoner kronor för aktier i Svealandstrafiken AB). Årets totala investeringsbudget uppgår till 2 254 miljoner kronor, inklusive överföring av investeringsmedel från tidigare års budget om 880 miljoner kronor. Att utfallet är lägre än budgeterat beror dels på att budgeten i vissa fall avser investeringsprojekt som pågår under flera år, samt på vissa fördröjningar i genomförandet.

Av regionorganisationens budgeterade fastighetsinvesteringar 1 664 miljoner kronor (varav 642 miljoner kronor överförts från tidigare år) har 1 014 miljoner kronor verkställts under året. Det största pågående projektet är liksom föregående år etapp 2 vid Universitetssjukhuset i Örebro, innehållande tillbyggnad av akutmottagning (patientklart juni 2020), nya huset för högspecialiserad vård H-huset (patientklart mars 2021) samt parkeringshus och godsmottagning (klara vid årsskiftet 2019/2020). Se vidare sammanställning av status för fastighetsprojekt med investeringsbelopp överstigande 10 miljoner kronor efter investeringsredovisningen.

Årets investeringar i inventarier i regionen fördelade sig med 122 miljoner kronor för medicinteknisk utrustning, 44 miljoner kronor för IT-utrustning och 52 miljoner kronor för övriga inventarier. Av årets planerade investeringar i medicinteknisk utrustning har så gott som samtliga upphandlingar påbörjats och 36 stycken har avslutats till ett upphandlingsvärde av 357 miljoner kronor. Större objekt vad avser belopp och omfattning är bland annat försörjningsenheter, röntgenutrustning, strålbehandlingsutrustning och ambulanser. H-huset och akutröntgen på Universitetssjukhuset Örebro är de stora investeringsområdena just nu och har under 2019 krävt extra resurser för att upphandling av utrustning ska samspela med byggnation. Övriga större projekt som har startats och fortfarande pågår är exempelvis upphandling av cyklotronanläggning.

Överföring av tidigare beslutade investeringar

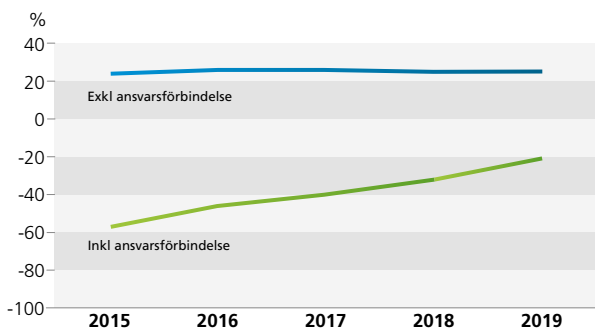
En del av de investeringar som tidigare har beslutats av fullmäktige har inte verkställts under budgetåret. Avseende byggnadsinvesteringar har vissa projekt flyttat fram starttiden eller förlängt genomförandet beroende på olika faktorer som upphandlingstider, myndighetsfrågor, anpassning till verksamhetens förutsättningar och IT- eller MT-samordningsfrågor. För viss medicinteknisk utrustning löper investeringsfasen över ett eller flera årsskiften. Detta beror på att upphandlingsprocessen är så omfattande och beställningstillfället och leveranstid inte faller på samma budgetår. Det slutliga betalningstillfället förskjuts därför till ett annat år. Övriga investeringar skjuts i vissa fall fram i upphandlingen, eller är beroende av byggnadsinvesteringar, vilka har förflyttats i tiden. Investeringsbeslut avseende byggnader och medicinteknisk utrustning ska högst föras vidare i tre år och för övriga investeringar endast ett år om inte speciella skäl finns. Sammantaget innebär detta att tidigare beslutade investeringar om 708 miljoner kronor bör föras över från 2019, fördelning se nästa sida.

Överföring investeringar (mnkr)

	Totalt beslut	Förbrukat/ omprövat	Återstår
Immateriella anläggningstillgångar	20	16	4
Fastighetsinvesteringar totalt	1 664	1 253	411
Varav:			
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen			196
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Etapp 2			76
Folktandvård			2
Regional utveckling			16
Regionservice, inkl reinvesteringar			47
Regionstyrelsen			31
Externa hyresgäster			18
Medicinteknisk utrustning	255	107	148
IT-utrustning	78	73	5
Övriga investeringar	238	98	139
varav			
Byggansluten utrustning	62	21	41
Teknisk utrustning	47	22	25
Övriga inventarier	129	55	73
Total	2 254	1 546	708

Soliditet

Soliditeten anger hur mycket av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare är den långsiktiga finansiella handlingsberedskapen. Regionorganisationens soliditet är per årsskiftet 2019 oförändrad jämfört med samma tid föregående år, och uppgår till 25,4 procent. Om hänsyn tas till ansvarsförbindelsen för pensioner som tjänats in före 1998, har soliditeten ökat från -32,0 till -21,3 procent. Det beror framför allt på att ansvarsförbindelsen för pensioner har minskat.

Pensionsskuld

I bokslutet 2019 uppgår den totala pensionsskulden i Region Örebro län till 9 487 miljoner kronor, vilket är en ökning med 3,3 procent sedan föregående år.

Total pensionsskuld (mnkr)

	2019	2018	2017	2016	2015
Pensionsförpliktelser, avsättning inkl. särskild löneskatt	4 410	4 005	3 655	3 385	3 192
Pensionsförpliktelser, ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	5 078	5 181	5 420	5 537	5 703
Total pensions-skuld	9 488	9 186	9 075	8 922	8 895
Förändring (%)	3,3%	1,2%	1,7%	0,3%	1,2%

Känslighetsanalys

En känslighetsanalys visar hur mycket som en procentuell förändring innebär i kronor. I nedanstående tabell redovisas hur ett antal händelser påverkar regionorganisationens ekonomi:

Känslighetsanalys (mnkr)

	Kostnader/intäkter (mnkr)
Löneförändring 1 %	± 66
Förändring av övriga driftskostnader 1 %	± 51
Förändring av skatteunderlaget med 1 %	± 76
10 öre förändrad utdebitering	± 65

Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Fullmäktige i Region Örebro län har i verksamhetsplan med budget 2019 fastställt ett resultatmål som innebär att balanskravsresultatet över mandatperioden 2019–2022 ska motsvara minst 2 procent av skatter och statsbidrag. Balanskravsresultatet 2019 på 63 miljoner kronor motsvarar 0,6 procent och understiger därmed fullmäktiges målsättning. I verksamhetsplan med budget 2020 är resultatmålet justerat så att årets resultat under mandatperioden 2019–2022 ska uppgå till 1,25 procent av skatter och statsbidrag. Årets resultat 2019, 467 miljoner kronor, motsvarar 4,8 procent av skatter och statsbidrag.

Region Örebro läns ekonomiska ställning har stärkts under de senaste tio åren. Det kan avläsas i förändringen av regionorganisationens soliditet (inklusive samtliga pensionsförpliktelser), vilken ökat från -85 procent 2009 till -21 procent 2019. I soliditetsförbättringen ingår positiva resultat, uppbyggnaden av en pensionsmedelsportfölj samt relativt hög självfinansieringsgrad, framför allt under åren 2009–2014. Utvecklingen för Region Örebro läns koncern följer regionorganisationens, men på en något högre nivå. Utvecklingen av soliditeten i Region Örebro län har varit mer positiv än regionsektorns genomsnitt, vilken under perioden 2009 till 2019 ökat från -65 procent till -23 procent.

Det finns två huvudsakliga förklaringar till Region Örebro läns positivare utveckling. Dels har regionorganisationens ackumulerade resultat varit högre än regionsektorns genomsnitt, dels har minskningen av pensionsförpliktelser intjänade före 1998 varit större än regionsektorns genomsnitt. Båda dessa faktorer påverkar soliditeten och den ekonomiska ställningen i positiv riktning.

Vid bedömning av om soliditetsnivå bör även nivån på skattesatsen beaktas. En låg soliditet kan uppvägas av en låg skattesats och vice versa. Region Örebro läns skattesats uppgår 2020 till 11,55 procent, medan genomsnittet i regionsektorn uppgår till 11,56 procent. Soliditeten i Region Örebro län ligger således marginellt över genomsnittet i sektorn, medan skattesatsen ligger marginellt under genomsnittet i sektor.

Fullmäktige i Region Örebro län har i verksamhetsplan med budget för 2020 antagit riktlinjer för god ekonomiskushållning. I den anges att soliditeten inom tio år ska uppgå till minst noll. Även om de ekonomiska utmaningarna är stora de kommande åren har Region Örebro län goda förutsättningar att klara det målet, trots att resultaten förväntas vara lägre än 2 procent av skatter och statsbidrag. Soliditetsökningen beror i stället på att pensionsförpliktelser intjänade före 1998 fortsätter att minska och att självfinansieringsgraden av investeringar ökar från 2021 och framåt.

BALANSKRAVSRESULTAT

Balanskravet enligt kommunallagen innebär att intäkterna ska vara lika stora eller större än kostnaderna varje år och ett eventuellt negativt resultat ska återställas inom tre år. Med ett balanskravsresultat om 63 miljoner kronor lever Region Örebro län upp till balanskravet år 2019.

Beräkning och redovisning av balanskravsresultat (mnkr)

= Årets resultat enligt balansräkningen	467
- Samtliga realisationsvinster	-4
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-420
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	20
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	63
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-
= Balanskravsresultat	63

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Att vara och fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare, där medarbetare aktivt väljer att vara kvar för att de utvecklas och trivs i organisationen, är en grundläggande förutsättning för kompetensförsörjningen i Region Örebro län. Hur Region Örebro län som arbetsgivare kan lyckas attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare är en viktig grund för att nå verksamhetens målsättningar och uppdrag både på kort och på lång sikt. Därmed är det en av de mest strategiska frågorna för Region Örebro län. För att uppnå målsättningen attraktiv arbetsgivare pågår ett ständigt utvecklingsarbete där strategier för kompetensförsörjning omsätts i en rad insatser, men också pågående förbättringar när det gäller hållbara arbetsplatser, chefs förutsättningar, anställningsförmåner och utveckling av det övergripande arbetsgivarvarumärket.

PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Medelantalet anställda i Region Örebro län var 10 274 under 2019. Antalet tillsvidareanställda årsarbetare har ökat med 240 årsarbetare i jämförelse med årsskiftet 2018, från 9 234 per 31 december 2018 till 9 474 per 31 december 2019. Även antalet visstidsanställda årsarbetare har ökat, från 719 till 741. Ökningen är främst i yrkesgrupper inom hälso- och sjukvård. För mer information se rubrik HR-statistik.

Medelvärde på medarbetares anställningsgrad i Region Örebro län var 97,88 procent vilket bedöms som hög. Anställningsgraden för heltid varierar för olika yrkeskategorier och om arbetet sker dagtid, nattetid eller om helgtjänstgöring ingår. Könsfördelningen utifrån medelantalet anställda utgörs av 78,5 procent kvinnor och 21,5 procent män, och medelåldern är 44,3 år. Den genomsnittliga utbildningsnivån inom Region Örebro läns yrkesgrupper består till cirka 70 procent av medarbetare med högskoleutbildning.

Sjukfrånvaron för Region Örebro län var 5 procent 2019, varav korttidsjukfrånvaron var 2,1 procent och långtidsjukfrånvaron var 2,9 procent. Sjukfrånvaron har minskat i jämförelse med året innan som redovisade 5,5 procent. Det är långtidsjukfrånvaron som har minskat. Det är en trend som ses i landet men det är också ett aktivt arbete med insatser inom Region Örebro län. Se mer information om sjukfrånvaron under rubrik HR-statistik.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING OCH ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

Region Örebro län har en modell för arbetet med att säkra kompetensförsörjningen och utifrån denna tas handlingsplaner fram både per nämnd/förvaltning och för regionövergripande nivå. Kompetensförsörjningsanalys har genomförts och bedömningar har gjorts både för ett nuläge, på några års sikt och på längre sikt. Region Örebro län arbetar aktivt med att rekrytera inom bristområden, till exempel inom hälso- och sjukvården. Det sker också genom utbildning som bedrivs i Region Örebro läns regi. För att säkra tillgången på specialistutbildade sjuksköterskor fortsätter Region Örebro län att satsa på utbildningsförmåner för att uppmuntra sjuksköterskor att vidareutbilda sig till specialistsjuksköterskor. Ett annat strategiskt viktigt arbete som påbörjades under det gångna året var utformningen av kompetensstegar för specifika utvalda yrkeskategorier. Det är ett fortsatt arbete framöver för att tydliggöra kompetensnivåer, yrkesutveckling och karriärmöjligheter inom några av Region Örebro läns stora yrkesgrupper. Flera aktiviteter pågår inom förvaltningarna med bland annat hållbara arbetsplatser, framtidens vårdavdelning, handlingsplan för kompetensväxling och handlingsplan för oberoende av hyrpersonal. Flera satsningar pågår med bland annat breddförande av vårdnära service på vårdavdelningar i ett gemensamt projekt mellan Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Regionservice som även innefattar chefsstöd för kompetensväxling. I projektform bedrivs också ett kompetensutvecklingsprogram för undersköterskor som kommer att öka förutsättningarna för en hållbar kompetensväxling utifrån strategin att använda kompetens rätt.

Vid utgången av 2019 avslutades projektet Vägen till svensk legitimation som genomförts för att Region Örebro län ska kunna ta till vara kompetens hos utlandsutbildad legitimationspersonal på ett bättre och effektivare sätt. Projektet har bland annat resulterat i ett strukturerat program som nu implementeras i ordinarie drift.

Ett annat långsiktigt utvecklingsarbete som pågått under 2019 är arbetet med att bli oberoende av hyrpersonal inom hälso- och sjukvården. Inom arbetet med oberoende av hyrpersonal pågår aktiviteter för att öka attraktiviteten för Region Örebro län som arbetsgivare och minska behovet av hyrpersonal. Det har gett resultat och flera läkare har anställts samt en intern bemanningspool har utvecklats. Att vara oberoende av inhyrd personal och att ha egen anställd personal är en viktig faktor ur kompetensförsörjningssynpunkt men också ur patientsäkerhets- och arbetsmiljöperspektiv. Detta arbete har fokuserat på läkare inom primärvård och psykiatri. Region Örebro län hyr hitintills inte sjuksköterskor.

Region Örebro läns roll som regional aktör på arbetsmarknaden påverkar också hela länets utveckling och Region Örebro län bidrar starkt till välfärden. Samverkan med universitet och högskolor och andra utbildningsaktörer är också av störst vikt för att kompetensförsörja och utveckla verksamheten.

Att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare och aktivt arbeta med arbetsmiljöfrågorna för en hållbar arbetsplats kräver engagemang av både chefer och medarbetare. Chef- och ledarskapets betydelse för detta är mycket stor. Analys och dialog med chefer om chefers förutsättningar har genomförts och presenterats i en rapport som utgör grunden för vidareutveckling av chefsuppdraget och chefers arbetsmiljö.

HR-STATISTIK

Årsarbetare- tillsvidareanställda – yrkesgrupper

Yrkesgrupp/antal	Årsarbetare per 31 dec 2019			Årsarbetare per 31 dec 2018			Förändring		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Sjuksköterska-allmän	1 314,7	176,4	1 491,2	1 251,0	156,7	1 407,7	63,8	19,7	83,5
Spec-ssk/ barnm/ röntgenssk	1 109,0	184,6	1 293,5	1 165,8	198,1	1 363,9	-56,9	-13,5	-70,4
Biomedicinsk analytiker	251,6	26,0	277,6	248,6	17,0	265,6	3,0	9,0	12,0
Psykolog/ PTP-psykolog	110,0	41,0	151,0	108,7	34,0	142,7	1,3	7,0	8,3
Sjukgymnast/ fysioterapeut	186,6	59,0	245,6	179,2	58,0	237,2	7,4	1,0	8,4
Arbetster o hjälpkonsulent	137,7	12,0	149,7	129,2	11,0	140,2	8,5	1,0	9,5
Kurator/ famrådg/ kurativt arb	201,6	17,3	218,8	194,8	20,3	215,0	6,8	-3,0	3,8
Usk/sköt/barnsköt/ambulanssv	1 101,4	141,3	1 242,7	1 048,1	130,6	1 178,7	53,4	10,6	64,0
Behandlingsassistent	13,0	2,0	15,0	13,4	2,0	15,4	-0,4	0,0	-0,4
Läkare	455,4	473,2	928,6	439,8	472,5	912,3	15,6	0,8	16,3
Medicinsk vårdadministratör	516,2	2,0	518,2	500,0	4,0	504,0	16,2	-2,0	14,2
Biträdespersonal HoS	30,9	9,0	39,9	11,8	2,0	13,8	19,2	7,0	26,2
Andra yrkesgrp inom HoS	160,8	32,5	193,3	149,8	32,5	182,3	11,0	0,0	11,0
Städerska	142,4	24,0	166,4	144,2	20,9	165,1	-1,8	3,1	1,3
Kock/ kallskänka/ köksbiträde	62,5	11,0	73,5	79,9	14,0	93,9	-17,4	-3,0	-20,4
Vaktmästare o förrådsarbetare	21,8	49,5	71,3	21,8	51,3	73,0	0,0	-1,8	-1,8
Trädgårdsarb/trädgårdstekniker	3,0	14,5	17,5	3,0	14,5	17,5	0,0	0,0	0,0
Administratör	276,3	44,9	321,2	271,3	38,9	310,2	5,0	6,0	11,0
Handläggare	448,4	205,8	654,2	406,8	211,3	618,1	41,6	-5,5	36,1
Chef	320,9	151,0	471,9	314,1	147,0	461,1	6,8	4,0	10,8
Ingenjör/tekniker/hantverkare	53,5	181,8	235,3	49,4	192,8	242,2	4,1	-11,0	-6,9
Lärare o annan pedagog	69,1	26,1	95,2	69,4	24,6	94,0	-0,3	1,5	1,2
Elevassistent	8,7	5,0	13,7	7,7	5,0	12,7	1,0	0,0	1,0
Tandhygienist	83,3	4,0	87,3	87,5	3,0	90,5	-4,3	1,0	-3,3
Tandläkare	81,8	49,5	131,3	71,8	45,1	116,9	10,0	4,4	14,4
Tandsköterska o ortodontiass	276,8	1,0	277,8	264,7	3,0	267,7	12,1	-2,0	10,1
Tandtekniker o tandvårdsbitr	29,0	5,0	34,0	30,0	6,0	36,0	-1,0	-1,0	-2,0
Teckenspråkstolk	56,0	3,0	59,0	54,0	3,0	57,0	2,0	0,0	2,0
Summa	7 522,4	1 952,4	9 474,7	7 315,8	1 919,1	9 234,7	206,7	33,3	239,9

Årsarbetare – tillsvidare- och visstidsanställda – yrkesgrupper

Yrkesgrupp/antal	Årsarbetare per 31 dec 2019			Årsarbetare per 31 dec 2018			Förändring		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Sjuksköterska-allmän	1 335,6	180,4	1 516,0	1 265,6	162,5	1 428,1	69,9	17,9	87,8
Spec-ssk/ barnm/ röntgenssk	1 119,1	186,9	1 305,9	1 175,9	200,1	1 375,9	-56,8	-13,2	-70,0
Biomedicinsk analytiker	258,8	26,0	284,8	253,4	17,0	270,4	5,4	9,0	14,4
Psykolog/ PTP-psykolog	127,8	50,6	178,3	126,7	39,4	166,1	1,1	11,2	12,3
Sjukgymnast/ fysioterapeut	197,7	62,0	259,7	192,3	62,0	254,3	5,3	0,0	5,3
Arbetster o hjälpkonsulent	152,1	12,0	164,1	141,7	12,0	153,7	10,4	0,0	10,4
Kurator/ famrådg/ kurativt arb	213,2	20,6	233,8	207,8	23,1	230,9	5,4	-2,5	2,9
Usk/sköt/barnsköt/ambulanssjv	1 237,0	168,0	1 405,0	1 188,0	156,4	1 344,4	49,0	11,6	60,6
Behandlingsassistent	13,8	2,0	15,8	13,4	2,0	15,4	0,4	0,0	0,4
Läkare	565,1	569,5	1 134,5	537,1	565,8	1 102,9	28,0	3,7	31,7
Medicinsk vårdadministratör	529,7	2,0	531,7	519,8	4,0	523,8	9,9	-2,0	7,9
Biträdespersonal HoS	58,2	21,7	79,9	32,9	12,7	45,6	25,4	9,0	34,3
Andra yrkesgrp inom HoS	175,8	33,5	209,3	165,2	34,5	199,7	10,6	-1,0	9,6
Städerska	174,7	32,9	207,6	180,0	29,8	209,8	-5,3	3,1	-2,2
Kock/ kallsänka/ köksbiträde	64,4	11,5	75,9	82,2	15,6	97,8	-17,8	-4,1	-21,9
Vaktmästare o förrådsarbetare	24,8	59,4	84,2	25,8	60,0	85,8	-1,0	-0,6	-1,6
Trädgårdsarb/trädgårdstekniker	6,0	17,0	23,0	5,0	17,0	22,0	1,0	0,0	1,0
Administratör	310,8	57,2	368,0	304,5	49,0	353,5	6,3	8,3	14,5
Handläggare	469,9	222,8	692,7	424,9	225,5	650,3	45,1	-2,7	42,4
Chef	321,4	152,0	473,4	314,1	147,0	461,1	7,3	5,0	12,3
Ingenjör/tekniker/hantverkare	55,5	191,0	246,5	52,4	200,0	252,4	3,1	-9,0	-5,9
Lärare o annan pedagog	71,8	27,6	99,4	75,0	26,2	101,2	-3,2	1,4	-1,8
Elevassistent	9,7	5,0	14,7	10,4	6,0	16,4	-0,8	-1,0	-1,8
Tandhygienist	84,3	4,0	88,3	88,4	3,0	91,4	-4,1	1,0	-3,1
Tandläkare	89,5	56,2	145,7	82,2	50,7	132,9	7,3	5,5	12,8
Tandsköterska o ortodontiass	278,8	1,0	279,8	266,2	3,0	269,2	12,6	-2,0	10,6
Tandtekniker o tandvårdsbitr	33,0	5,8	38,8	34,0	7,0	41,0	-1,0	-1,3	-2,3
Teckenspråkstolk	56,0	3,0	59,0	55,0	3,0	58,0	1,0	0,0	1,0
Summa	8 034,5	2 181,6	10 215,8	7 819,9	2 134,3	9 954,0	214,5	47,3	261,6

Antalet årsarbetare har ökat med 261,6.

Den enskilt största yrkesgruppen, sjuksköterska-allmän, har ökat med 87,8 årsarbetare. Specialistutbildade sjuksköterskor och barnmorskor har minskat. 60 grundutbildade sjuksköterskor har så kallade utbildningsanställningar för utbildning till specialistsjuksköterska, därav påfyllnaden på grundutbildade sjuksköterskor för att säkra tillgången på specialistsjuksköterskor.

Som en del i arbetet med kompetensväxling har antalet undersköterskor/skötare ökat.

Folktandvården ser att antalet tandläkare och tandsköterskor har ökat vilket är positivt då det tidigare varit svårt att rekrytera till dessa tjänster.

Sjukfrånvaro

Kategori	Januari–december 2019			Januari–december 2018			Förändring antal timmar/ procent		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Schemalagda timmar	15 820 446	4 318 394	20 138 840	15 461 704	4 280 028	19 741 732	358 743	38 366	397 108
Sjuk, korttidsfrånvaro (tim)	353 941	68 224	422 165	317 331	63 304	380 635	36 610	4 919	41 530
Sjuk, långtidsfrånvaro (tim)	524 140	68 085	592 225	634 738	78 661	713 399	-110 598	-10 576	-121 174
Sjukfrånvaro totalt (tim)	878 081	136 308	1 014 389	952 069	141 965	1 094 033	-73 988	-5 657	-79 644
Sjuk, korttidsfrånvaro % *	2,24 %	1,58 %	2,10 %	2,05 %	1,48 %	1,93 %	0,18 %	0,10 %	0,17 %
Sjuk, långtidsfrånvaro % *	3,31 %	1,58 %	2,94 %	4,11 %	1,84 %	3,61 %	-0,79 %	-0,26 %	-0,67 %
Sjukfrånvaro totalt % *	5,55 %	3,16 %	5,04 %	6,16 %	3,32 %	5,54 %	-0,61 %	-0,16 %	-0,50 %

*) Procent av schemalagd tid

Minskningen av sjukfrånvaron totalt, främst över 14 dagar, fortsätter. Trenden med minskade sjuktal följer den trend som gäller i landet. Största minskningen finns inom Område psykiatri och Regionservice men även inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen som helhet.

En mindre ökning har skett inom Folk tandvården, Regional utveckling och Område närsjukvård väster. Folk tandvården har under året, med fokus på rehabilitering, samverkat med ansvariga chefer och vid behov samarbetat med Regionhälsan och det arbetet fortsätter under 2020.

Korttidsfrånvaron ligger som tidigare år runt 2 procent men har ökat marginellt 2019 och en förklaring till detta kan var en "besvärligare" influensaperiod under våren.

Sjukfrånvaro – åldersintervall

	29 år eller yngre			30 - 49 år			50 år och äldre		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
År 2019									
Sjukfrånvaro, åldersindelad									
Korttidssjukfrånvaro	2,5%	2,1%	2,4%	2,1%	1,5%	2,0%	2,3%	1,4%	2,1%
Långtidssjukfrånvaro	2,2%	0,7%	1,9%	3,1%	1,1%	2,6%	4,0%	2,5%	3,7%
Sjukfrånvaro totalt	4,7%	2,8%	4,4%	5,2%	2,7%	4,6%	6,3%	4,0%	5,8%
År 2018									
Sjukfrånvaro, åldersindelad									
Korttidssjukfrånvaro	2,5%	2,1%	2,4%	2,2%	1,5%	2,0%	2,3%	1,5%	2,1%
Långtidssjukfrånvaro	2,6%	1,3%	2,3%	3,3%	1,0%	2,8%	4,6%	2,8%	4,2%
Sjukfrånvaro totalt	5,0%	3,4%	4,7%	5,5%	2,5%	4,8%	6,8%	4,2%	6,3%
Förändring									
Sjukfrånvaro, åldersindelad									
Korttidssjukfrånvaro	0,0%	0,0%	0,0%	-0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	-0,1%	0,0%
Långtidssjukfrånvaro	-0,4%	-0,6%	-0,4%	-0,2%	0,1%	-0,2%	-0,6%	-0,3%	-0,5%
Sjukfrånvaro totalt	-0,3%	-0,6%	-0,3%	-0,3%	0,2%	-0,2%	-0,5%	-0,2%	-0,5%

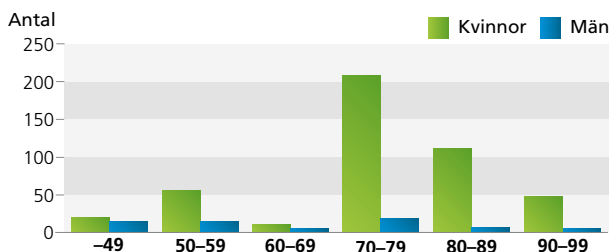
Extratid

Region Örebro län	2019	2018	Förändring (timmar)	Förändring (%)
Timtid	426 811	414 694	12 118	2,92 %
Fyllnadstid	88 806	87 739	1 066	1,22 %
Enkel övertid	36 180	36 496	-315	-0,86 %
Kvalificerad övertid	182 493	174 011	8 482	4,87 %
Arbetad tid under jour o beredskap	204 868	200 499	4 370	2,18 %
Kvinnor	2019	2018	Förändring (timmar)	Förändring (%)
Timtid	304 054	301 203	2 851	0,95 %
Fyllnadstid	70 638	70 374	264	0,38 %
Enkel övertid	29 136	29 243	-107	-0,36 %
Kvalificerad övertid	137 610	129 336	8 274	6,40 %
Arbetad tid under jour o beredskap	79 879	79 102	777	0,98 %
Män	2019	2018	Förändring (timmar)	Förändring (%)
Timtid	122 757	113 490	9 267	8,17 %
Fyllnadstid	18 168	17 366	802	4,62 %
Enkel övertid	7 044	7 253	-209	-2,88 %
Kvalificerad övertid	44 882	44 675	207	0,46 %
Arbetad tid under jour o beredskap	124 989	121 397	3 593	2,96 %

Medarbetare med timlön har ökat både för kvinnor och män.

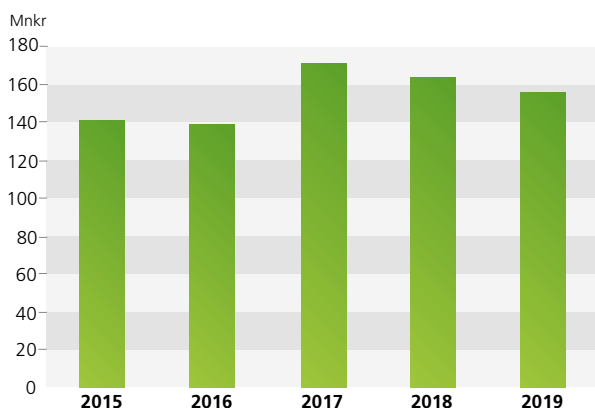
Kvalificerad övertid har ökat och så även arbetad tid under jour och beredskap. Det pekar på att ordinarie personal har behövt arbeta fler extra arbetspass än tidigare och speglar svårigheten att rekrytera medarbetare till många av yrkesgrupperna inom hälso- och sjukvården.

Deltid - tillsvidareanställda – december 2019 – uppdelat per kön

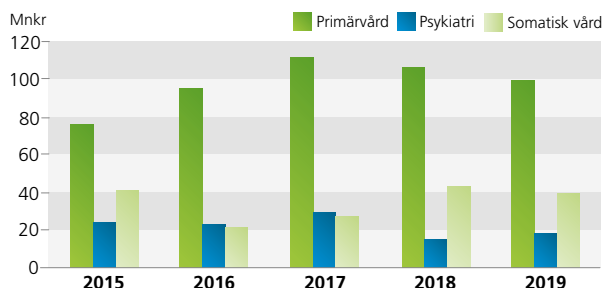

Antalet personer som har deltidsanställning har minskat med 45 medarbetare jämfört med föregående år. Den stora deltidsgruppen finns i intervallet 70–79 och många medarbetare i den gruppen har nattarbete.

Oberoende av hyrpersonal Kostnader inhyrda läkare totalt

Kostnad inhyrda läkare per område

Målet för satsningen att bli oberoende av inhyrd personal är att ha en stabil bemanning för att klara uppdraget med egna medarbetare, och endast hyra in personal vid specifika behov. Satsningen är en angelägenhet för samtliga landets regioner och det sker inom ramen för ett nationellt samarbete under samordning av Sveriges Kommuner och Regioner. En indikator som finns som mått på ett oberoende är att maximalt 2 procent av personalkostnaderna inom hälso- och sjukvården utgörs av hyrkostnader. Att ha egen anställd personal är i första hand en patientsäkerhetsfråga med större möjlighet att erbjuda kontinuitet och kvalitet. Men det är också en viktig faktor för att kunna utveckla verksamheten, ha en tillfredsställande arbetsmiljö, samt ur ett ekonomiskt perspektiv.

Region Örebro län är den enda regionen i landet som inte alls hyr eller överhuvudtaget har hyrt sjuksköterskor, vilket är en framgångsfaktor. Det är ytterst få regioner bland de övriga som lyckats bli oberoende av hyrsjuksköterskor och det är av yttersta vikt att Region Örebro län kan fortsätta vara hyroberoende. Region Örebro län har en handlingsplan för oberoende av hyrläkare inom primärvården och psykiatri där ett stort antal åtgärder pågår. Resultatet för 2019 visar att behovet av hyrläkare inom primärvården minskar för andra året i rad, men att behovet av hyrläkare inom psykiatri ökat något efter att ha minskat betydligt året innan. Inom den somatiska sjukhusvården har beroendet minskat något efter att ha haft en relativt stor ökning föregående år. Sammantaget uppgår hyrkostnaderna under utgången av 2019 till 2,9 procent av hälso- och sjukvårdens samlade personalkostnader, en minskning jämfört med 2018.

Koncernbolag med anställd personal

	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Förändring (%-enhet)
Länsgården Fastigheter AB (100%)			
Medelantal anställda	24	23	1
- varav kvinnor	10	8	2
- varav män	14	15	-1
Sjukfrånvaro, totalt	3,0 %	4,1 %	-1,1
- varav kvinnor	1,1 %	0,9 %	0,2
- varav män	1,9 %	1,2 %	0,7
- varav korttidssjukfrånvaro	3,0 %	4,1 %	-1,1
- varav långtidssjukfrånvaro	-	-	
- varav 29 år och yngre	-	0,1 %	-0,1
- varav 30-49 år	1,7 %	0,5 %	1,2
- varav 50 år och äldre	1,3 %	3,5 %	-2,2
Länsteatern i Örebro AB (91%)			
Medelantal anställda	39	38	1
- varav kvinnor	22	19	3
- varav män	17	19	-2
Sjukfrånvaro, totalt	1,0 %	2,1 %	-1,1
- varav kvinnor	0,6 %	0,7 %	-0,1
- varav män	0,4 %	1,4 %	-1,0
- varav korttidssjukfrånvaro	1,0 %	1,2 %	-0,2
- varav långtidssjukfrånvaro	-	0,9 %	-0,9
- varav 29 år och yngre	0,3 %	0,1 %	0,2
- varav 30-49 år	0,3 %	0,5 %	-0,2
- varav 50 år och äldre	0,4 %	0,5 %	-0,1
Svealandstrafiken AB (50 %)			
Medelantal anställda	638	521	117
- varav kvinnor	119	109	10
- varav män	519	412	107
Sjukfrånvaro, totalt	4,2 %	6,1 %	-1,9
- varav kvinnor	1,4 %	2,3 %	-0,9
- varav män	2,8 %	3,8 %	-1,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,7 %	3,9 %	-1,2
- varav långtidssjukfrånvaro	1,5 %	2,2 %	-0,7
- varav 29 år och yngre	0,3 %	0,4 %	-0,1
- varav 30-49 år	1,8 %	2,8 %	-1,0
- varav 50 år och äldre	2,1 %	2,8 %	-0,7

Antal anställda och sjukfrånvaro redovisas för de bolag i koncernen som har personal och ingår i de sammanställda räkenskaper. För bolagen redovisas anställda som medelantalet anställda under respektive verksamhetsår.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Pågående coronapandemi medför stor osäkerhet över de ekonomiska förutsättningarna för kommuner och regioner. Redan innan smittspridningen tog fart, och de första effekterna på tillväxten kunde beräknas, bedömdes den tidigare starka svenska konjunkturen vara vikande. BNP-tillväxten i Sverige bedömdes 2020 uppgå till under tvåprocent för andra året i rad och den långa perioden av stigande sysselsättning i Sverige såg ut att upphöra.

I skrivande stund står det klart att de negativa effekterna på skatteunderlaget blir omfattande. Hälso- och sjukvården ställer om verksamheten med fokus på covid-19 patienter. Samtidigt genomförs färre planerade operationer och besök. Färre invånare besöker Folkandvårdens verksamhet och färre åker kollektivtrafik. Detta medför lägre intäktsnivåer för dessa verksamheter. I skrivande stund är eventuella extra statsbidrag inte beslutade. Konstaterade ekonomiska effekter är således stora, men ännu inte kvantifierbara.

Detta måste beaktas vid värdering av de uppgifter ur regionfullmäktiges fastställda budget för 2020 samt plan för år 2021–2022, vilka framgår enligt nedan.

Förväntad utveckling

	Utfall 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Verksamhetens nettokostnad, mnkr	-9 675	-9 777	-10 093	-10 334
Finansnetto, inkl realiserade värdeförändr på finansiella placeringar, mnkr	354	-5	-58	-43
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, mnkr	9 788	9 948	10 315	10 678
Årets resultat, mnkr	467	165	165	300
Årets balanskravsresultat, mnkr	63	100	100	215
Eget kapital, mnkr	2 762	2 640	2 805	3 105
Balansomslutning, mnkr	10 677	11 579	12 920	13 946
Soliditet, %	25	23	22	22
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser, %	-21	-18	-13	-9
Investeringar, mnkr	1 249	1 294	1 167	893
Självfinansieringsgrad, ggr	71	72	93	137
Långfristig låneskuld, mnkr	1 280	1 926	2 581	2 818

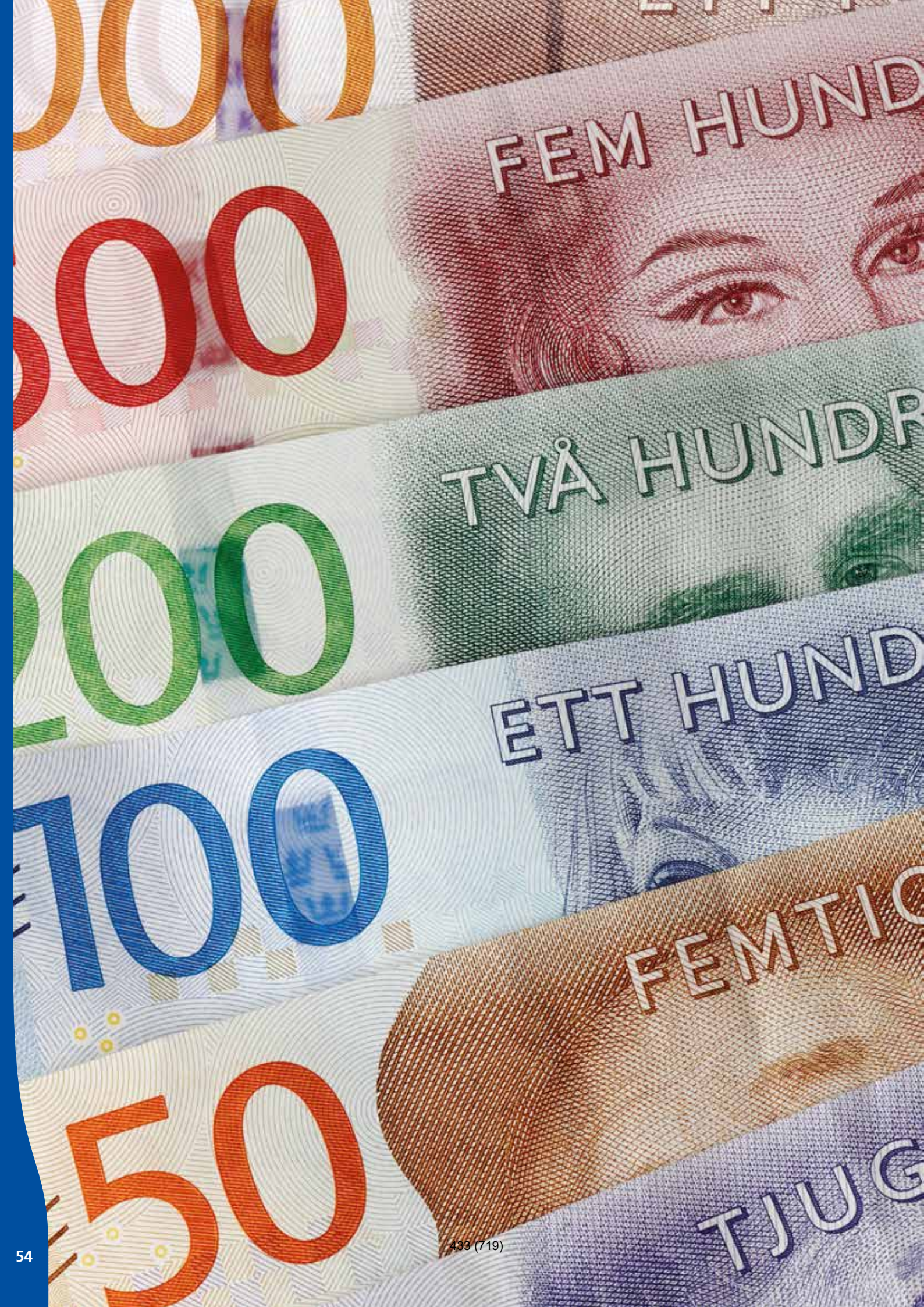
Någon gemensam budget för hela Region Örebro läns koncern har inte upprättats. Dämpad tillväxt av skatteintäkter och generella bidrag samt redan fattade beslut, som ger ekonomisk effekt kommande år, innebar att regionfullmäktige beslutade en budget som inte innehöll generella uppräkningsramar till verksamheterna. Flera nämnder arbetar med handlingsplaner för att komma till rätta med ekonomiska underskott.

Den ekonomiska kalkylen framåt förutsätter att dessa handlingsplaner ger effekt. Då kommer resultatet att uppgå till två procent av skatter och statsbidrag från år 2022. Soliditeten går ned något under planperioden, medan soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen förbättras till följd av att pensionsförpliktelserna minskar år från år.

I tabellen finns en översikt över den ekonomiska planeringen i enlighet med regionfullmäktiges fastställda verksamhetsplan med budget.

FEM HUND

TVÅ HUND

ETT HUND

FEMTIO

TJUG

Ekonomisk redovisning

RESULTATRÄKNING (mnkr)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2018
Verksamhetens intäkter (Not 2)	2 962	2 807	2 601	2 467
Verksamhetens kostnader (Not 3)	-12 259	-11 693	-11 983	-11 421
Avskrivningar (Not 4)	-351	-318	-293	-283
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-9 648	-9 204	-9 675	-9 237
Skatteintäkter (Not 5)	7 341	7 075	7 341	7 075
Generella statsbidrag och utjämning (Not 6)	2 447	2 312	2 447	2 312
VERKSAMHETENS RESULTAT	140	183	113	150
Finansiella intäkter (Not 7)	641	96	644	112
Finansiella kostnader (Not 8, 9)	-303	-122	-290	-284
PERIODENS/ÅRETS RESULTAT	478	157	467	-22
+/- Balanskravsjusteringar		172	-404	172
Balanskravsresultat		-15	63	150

DRIFTREDOVISNING (mnkr)

	Region- bidrag	Intäkter	Kostnader	Resultat 2019	Resultat 2018	Resultat- förändring
REGIONFULLMÄKTIGE	17,4	0,3	-14,3	3,4	2,2	1,2
REGIONSTYRELSEN	2 773,5	230,0	-2 871,5	132,0	266,8	-134,8
varav						
- Regionstyrelsen och regionkansliet	470,9	65,9	-488,8	48,0	38,3	9,7
- Hälsovalsenheten	1 672,5	65,7	-1 790,6	-52,4	-32,6	-19,8
- Tandvårdsenheten	242,1	3,4	-255,1	-9,6	-6,7	-2,9
- Regionstyrelsens gemensamma verksamhetskostnad	388,0	95,0	-337,0	146,0	267,8	-121,8
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN	5 807,6	2 671,4	-8 954,8	-475,8	-346,9	-128,9
FOLKTANDVÅRDSNÄMNDEN	-0,5	468,7	-480,8	-12,6	0,9	-13,5
FORSKNINGSNÄMNDEN	121,3	148,7	-258,8	11,2	16,4	-5,2
SERVICENÄMNDEN	-122,0	1 381,2	-1 231,6	27,6	25,7	1,9
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN	529,8	578,3	-1 118,2	-10,1	-21,4	11,3
REGIONAL TILLVÄXTNÄMND	126,8	101,9	-224,6	4,1	4,0	0,1
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND	114,5	56,5	-170,4	0,6	-1,2	1,8
GEMENSAM NÄMND FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH TOLKFÖRMEDLING	0,0	122,6	-114,0	8,6	6,0	2,6
SUMMA VERKSAMHETER	9 368,4	5 759,6	-15 439,0	-311,0	-47,5	-263,5
REGIONSTYRELSENS FINANSFÖRVALTNING*	-9 368,4	10 432,6	-286,2	778,0	25,5	752,5
Eliminering av interna poster	0,0	-3 158,7	3 158,7	0,0	0,0	0,0
RESULTAT	0,0	13 033,5	-12 566,5	467,0	-22,0	489,0
+/- balanskravsjusteringar**		-543,5	139,4	-404,1	171,7	-575,8
Balanskravsresultat	0,0	12 490,0	-12 427,1	62,9	149,7	-86,8

* Inklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar

** Orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar, samt realisationsvinster

BALANSRÄKNING (mnkr)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2019	2018	2019	2018
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR (Not 10)	22	6	22	6
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar (Not 11)	6 266	5 257	5 344	4 489
Maskiner och inventarier (Not 12)	1 082	772	714	661
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR (Not 13)	126	128	174	172
Summa anläggningstillgångar	7 496	6 163	6 254	5 328
Omsättningstillgångar				
Förråd/lager (Not 14)	166	160	162	157
Fordringar (Not 15)	854	653	762	759
Kortfristiga placeringar (Not 16)	3 124	2 738	3 294	2 772
Kassa och bank (Not 17)	203	22	205	1
Summa omsättningstillgångar	4 347	3 573	4 423	3 689
SUMMA TILLGÅNGAR	11 843	9 736	10 677	9 017
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	2 854	2 388^{*)}	2 762	2 295^{*)}
- därav årets resultat	478	-15	467	-22
- därav övrigt eget kapital	51	2 463	-	199
AVSÄTTNINGAR				
Avsättning för pensioner (Not 18)	4 447	4 045	4 410	4 005
Övriga avsättningar (Not 19)	19	20	-	-
Summa avsättningar	4 466	4 065	4 410	4 005
Skulder				
Långfristiga skulder (Not 20)	2 359	911	1 280	246
Kortfristiga skulder (Not 21)	2 164	2 399	2 225	2 471
Summa skulder	4 523	3 310	3 505	2 717
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	11 843	9 736	10 677	9 017
ANSVARSFÖRBINDELSER				
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna (Not 22)	5 078	5 181	5 078	5 181
Övriga ansvarsförbindelser (Not 23)	395	398	1 472	997

*) Effekt av ändrad redovisningsprincip	REGION ÖREBRO LÄN			KONCERNEN		
	Årets resultat	Övrigt eget kapital	Summa eget kapital	Årets resultat	Övrigt eget kapital	Summa eget kap
Utgående balans enligt 2018-års årsredovisning	149,6	2 118,0	2 267,6	156,7	2 204,0	2 360,7
Justering ändrade redovisningsprinciper	-	-	-	-	-	-
- Återföring finansiella anläggningstillgångar	-	4,3	-6,3	-	-6,3	-6,3
- Omvärdering till verkligt värde	-171,7	205,2	33,5	-171,7	205,2	33,5
Belopp vid årets utgång	-22,1	2 316,9	2 294,8	-15,0	2 402,9	2 387,9

KASSAFLÖDESANALYS (mnkr)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2019	2018	2019	2018
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	478	157	467	150
Justering för av- och nedskrivningar/utrangeringar	351	318	293	283
Justering för gjorda avsättningar pensioner	402	390	404	350
Justering för övriga avsättningar	-1	-	-	-
Justering för ej likviditetspåverkande poster	-	13	-3	-
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	1 230	878	1 161	783
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-201	-131	-3	-61
Ökning/minskning förråd och lager	-6	-5	-5	-2
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-153	142	-164	164
Kassaflöde från den löpande verksamheten	870	884	989	884
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	-16	-1	-15	-1
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-1 704	-1 600	-1 234	-1 368
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (Not 24)	30	-	30	-
Utrangering av materiella anläggningstillgångar	2	2	2	2
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar (Not 25)	-	6	-	-54
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 688	-1 593	-1 217	-1 421
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Nyupptagna lån (Not 26)	1 410	82	1 048	82
Amortering av lån (Not 27)	-41	-21	-92	-9
Ökning av långfristiga skulder	-	205	-	-
Ökning av långfristiga fordringar (Not 28)	-2	-	-2	-
Minskning av långfristiga fordringar (Not 29)	-	5	-	5
Förlust vid avyttring av finansiella omsättningstillgångar (Not 30)	-	-	-	1
Justering för ej likviditetspåverkande poster (Not 31)	-15	-	-	34
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	1 352	271	954	113
ÅRETS KASSAFLÖDE	534	-438	726	-424
Likvida medel vid årets början	2 793	3 198	2 773	3 197
Likvida medel vid årets slut	3 327	2 760	3 499	2 773

INVESTERINGSREDOVISNING (mnkr)

	Budget*	Utfall	Avvikelse	Utfall
	2019	2019	mot budget	2018
REGION ÖREBRO LÄN				
IMMATERIELLA INVESTERINGAR	20,0	15,5	4,5	0,8
BYGGNADSVINVESTERINGAR	1 663,8	1 014,2	649,58	1 189,4
INVENTARIER				
REGIONSTYRELSEN OCH REGIONKANSLIET	0,5	1,2	-0,7	0,5
SERVICENÄMNDEN	113,9	51,3	62,6	49,5
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN	370,8	133,5	237,3	106,5
FOLKTANDVÅRDSNÄMNDEN	17,0	14,0	3	12,8
FORSKNINGSNÄMNDEN	11,5	11,3	0,2	8,3
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN	49,9	4,4	45,5	0,3
REGIONAL TILLVÄXTNÄMND	6,8	4,0	2,8	0,0
GEMENSAM NÄMND FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH TOLKFÖRMEDLING	0,2	0,0	0,2	0,1
SUMMA INVENTARIER	570,6	219,7	350,9	178,0
FINANSIELLA INVESTERINGAR	-	-	-	54,4
SUMMA INVESTERINGAR REGION ÖREBRO LÄN	2 254,4	1 249,4	1 005,0	1 422,6
KONCERNBOLAGEN				
IMMATERIELLA INVESTERINGAR		1,0		0,0
MATERIELLA INVESTERINGAR		470,0		232,0
SUMMA INVESTERINGAR REGION ÖREBRO LÄNS KONCERN		1 720,4		1 654,6

* Investeringsbudget för Region Örebro läns koncern upprättas ej.

UPPFÖLJNING STÖRRE BYGGINVESTERINGAR (mnr)

	Total investeringskalkyl	Beslutad budget t o m 2019	Totalt utfall t o m dec 2019	Utfall jan-dec 2019	Status
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSFÖRVALTNINGEN					
Akuta anpassningar Neonatal, B-huset	15,8	5,0	0,2	0	Förstudie
Ambulansstation Berglunda inkl. markköp	87,1	24,5	2,2	1,8	Planering
Anpassning L-huset USÖ, slutenvård ink avd 5	18,9	18,9	22,5	16,8	Avslutad
BVC, MVC Karlahuset	12,7	12,7	8,4	0,0	Avslutad
Bygginvestering i samband med MT-investering					Planering/projektering/ byggnation löpande
	87,3	42,3	11,6	4,4	
Byggnation reservkraft el, Lindesbergs lasarett	38,9	15,5	3,8	0,1	Projektering
Cyclotron (MT 2615)	95,1	14,5	1,0	0,8	Planering
Etapp 2A Ny byggnad Högspec.hus (slutkostnad inkl. index)	1 399,5	1 347,5	1 325,7	398,2	Byggnation
Etapp 2C om- och tillbyggnad akuten	362,5	266,5	247,2	77,6	Byggnation
Fertilitetsenheten, F-huset vån 2	50,6	5,0	0,0	0,0	Genomförs inte
ForskningsMR, röntgen USÖ	15,0	15,0	2,3	2,3	Byggnation
Förberedande arbete	150,0	150,0	145,8	0,0	Byggnation
IVA-platser, H-huset	34,4	24,0	14,9	5,4	Byggnation
M-huset omstrukturering laboratoriemedicin	79,5	69,0	50,5	9,0	Byggnation
Neuro intermediär vårdavdelning, H-huset	34,4	24,0	7,8	5,5	Byggnation
Ny hiss Hkp-plattan	25,0	25,0	9,9	7,8	Byggnation
Ny lokal VC Lindesberg	120,0	120,0	125,4	41,7	Slutskede byggnation
Ny nätstation ersättning för Stn. 04	20,0	2,5	0,2	0,0	Utredning
Ombyggnad Rehab med bassäng, Karlskoga	38,4	18,0	16,0	14,9	Byggnation
Ombyggnation forskningslab, T-huset	24,0	13,1	3,1	2,9	Byggnation
Omstrukturering Lbg lasarett inom ramen för uppdrag 27	25,5	5,0	0,0	0,0	Ej startat
Parkeringshus	287,1	262,0	242,7	129,1	Slutskede byggnation
Reservvatten USÖ	41,2	36,2	40,0	14,1	Byggnation
Reservvatten, Lindesbergs lasarett	24,0	12,5	0,8	0,8	Byggnation
Utbyggnad godsmottagning F-huset	121,0	121,0	139,1	33,4	Slutskede byggnation
Utbyggnad reservkraft del 1 2017-2021	51,0	7,0	0,0	0,0	Projektering
Utökning / ombyggnation Tybble VC	27,6	27,6	30,6	1,7	Avslutad
Vattenförsörjning ringledning	12,6	12,6	11,9	11,2	Byggnation
Verksamhetsförändringar teknik och miljö					Löpande planering, projektering, byggnation
	36,0	9,0	2,5	2,2	
Ombyggnad IVA-platser KGA	15,9	1,5	0,0	0,0	Ej startat
Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen totalt	3 351,0	2 707,4	2 466,1	781,7	
REGIONAL UTVECKLING					
Kävesta Folkhögskola, Dansens hus	26,5	14,5	5,7	5,4	Projektering
Kävesta Folkhögskola, Musikens hus	48,6	48,6	48,5	12,2	Slutskede byggnation
Regional utveckling totalt	75,1	63,1	54,2	17,6	
REGIONSSERVICE, FASTIGHETER					
Energieffektiviseringar					Planering, projektering, byggnation
	90,0	60,0	21,7	9,3	
Regionsservice fastigheter totalt	90,0	60,0	21,7	9,3	

	Total investe- ringskalkyl	Beslutad budget t o m 2019	Totalt utfall t o m dec 2019	Utfall jan-dec 2019	Status
REGIONSERVICE, ÖVRIGA OMRÅDEN					
Ny serverhall och kontor IT	268,3	40,0	3,5	2,2	Planering
Regionsservice övriga områden totalt	268,3	40,0	3,5	2,2	
REGIONSTYRELSEN					
Akuta medel, byggnadsinv., MT och övr. utrustning					Planering, projektering, byggnation
	70,0	9,7	2,3	2,3	
Klimatinvesteringar	30,0	20,0	0,0	0,0	Förstudie
Objekt under utredning	75,0	15,0	2,2	1,3	Utredningsskede
Solpaneler					Projektering, genomförande
	25,0	11,0	6,5	1,5	
Regionstyrelsen totalt	200,0	55,7	11,0	5,1	
REGIONSTYRELSEN, EXTERNA HYRESGÄSTER					
Tillbyggnad Campus vån.4 och hörsal (slutkostnad inkl. index)	118,0	118,0	79,8	36,2	Byggnation
Externa hyresgäster totalt	118,0	118,0	79,8	36,2	

UPPFÖLJNING MEDICINTEKNISKA INVESTERINGAR >2,5 mnkr

	Budget 2019	Utfall 2019	Status
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSFÖRVALTNINGEN			
Linjäraccelerator, Onk klin			Avtal tecknat. Installation klar. Utrustning i drift.
	17,0	6,4	
Efterladdningsutrustningar, Onk klin	5,6	0,5	Avtal tecknat.
Anestesi apparater, ANIVA-klin	10,5	0,0	Upphandling överprövad.
GC-MS-MS, Laboratoriemedicinska klin	2,8	0,0	Avtal tecknat.
Uppgradering magnetkamera, Röntgenklinik	5,5	1,8	Avtal tecknat. Installation klar.
Uppgradering magnetkamera, Röntgenklinik	5,5	1,5	Avtal tecknat. Installation klar.
Digital röntgenutrustning, Röntgenklinik	4,0	0,0	Upphandling pågår.
Anestesi apparater, Käril-Thoraxklinik	3,6	0,0	Upphandling överprövad.
Ambulanser, Akutklinik	3,8	3,5	Avtal tecknat.
Ambulanser	3,8	3,5	Avtal tecknat.
Utrustning H-huset inkl Akutröntgen	48,0	20,3	Vissa upphandlingar pågår.

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

GEMENSAMMA REDOVISNINGSPRINCIPER FÖR REGION ÖREBRO LÄN OCH SAMMANSTÄLLDA RÄKENSKAPER (KONCERNEN)

Redovisning har skett i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, LKBR, samt rekommendationer och yttranden från Rådet för kommunal redovisning (RKR). LKBR är en ny lag från och med år 2019. Nedan lämnas information om de principer som tillämpas för några av posterna i resultat- och balansräkningen.

Jämförelsestörande post är poster som sällan förekommer och överstiger 10 mnkr.

Lönekostnader för timanställd personal bokförs enligt kontantprincipen, det vill säga vid utbetalningstillfället. Region Örebro län har bedömt att storleken i allt väsentligt är den samma från månad till månad.

Leasing, all nuvarande leasing klassificeras som operationell leasing, någon finansiell leasing förekommer inte.

Materiella anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärdet med avdrag för avskrivningar. I dotterbolagen har eventuella investeringsbidrag dragits av från investerat belopp. Regionen har inte erhållit några investeringsbidrag under året. Lånekostnader aktiveras inte. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. Investeringar understigande ett basbelopp tas inte upp som anläggningstillgångar utan redovisas som kostnader.

Avskrivning görs utifrån bedömd livslängd. Följande avskrivningstider har använts:

	Regionen	Koncernen
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	10 – 25 år	–
<i>Maskiner och utrustning</i>		
IT-utrustning	3– 5 år	3–5 år
Medicinteknisk utrustning	3–10 år	3–10 år
Fordon	5 år	5–12,5 år
Övriga inventarier	3–10 år	3–15 år

Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod för maskiner och inventarier är för regionorganisationen 7,0 år för år 2019 och 6,2 år för år 2018.

Fastigheter

Komponentavskrivning tillämpas för fastigheter. Fastigheter delas upp i komponenter med olika nyttjandetid. Fastigheter delas upp i följande komponentgrupper. I tabellen anges förslagna riktvärden för respektive komponent.

	Regionen	Koncernen
Mark	ingen avskrivning	ingen avskrivning
Markanläggning	20 år	20 år
Stomme	60 år	60–100 år
Stomkomplettering	30 år	30 år
Yttertak	30 år	20 – 100 år
Fasad	30 år	30 – 100 år
Invändigt ytskikt	20 år	15 – 35 år
Installationer	10 - 30 år	10 – 75 år
Verksamhetsanpassningar och övrigt	10 år	10 – 50 år

Avskrivningstiden för bussdepåer är 33 år.

Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod för mark, byggnader och tekniska anläggningar är för regionorganisationen 32,2 år för år 2019 och 31,7 år för år 2018.

Omsättningstillgångar tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet eller det verkliga värdet.

Skuld till personalen för sparade semesterdagar och outtagen övertid, har värderats i löneläge på bokslutsdagen och redovisas inklusive upplupna arbetsgivaravgifter som en kortfristig skuld.

REDOVISNINGSPRINCIPER FÖR REGION ÖREBRO LÄN

Den nya lagen innebär ändrade redovisningsprinciper för värdering av finansiella instrument och återföring av uppskrivning av andelar.

Vissa finansiella instrument ska värderas till marknadsvärde på bokslutsdagen och redovisas som orealiserad värdeförändring. Regionens totala innehav värderas till marknadsvärde. I balansräkningen per januari 2019 har justering skett av kortfristiga placeringar med portföljens övervärde på 33,5 miljoner kronor och ökat eget kapital.

Tidigare års uppskrivning av andelar i Kommuninvest ekonomisk förening har återförts per 1 januari 2019 med 6,3 miljoner kronor. Justeringen har minskat finansiella anläggningstillgångar och eget kapital.

Immateriell anläggningstillgångar, samtliga tillgångar är förvärvade tillgångar, ingen egenutveckling har skett inom regionen. De immateriella anläggningstillgångarna avser tryggad vattenförsörjning för Karlskoga lasarett, vårdinformationssystem samt del av nytt ekonomisystem. Avskrivningstiden för immateriella anläggningstillgångar följer avtalens nyttjandeperiod. För tryggad vattenförsörjning har avskrivning påbörjats medan de andra två är pågående investeringar.

Denna typ av kostnader tillgångsförs endast restriktivt och därför tillämpas en beloppsgräns om 1 miljon kronor i regionen.

Redovisning av pensionsmedelsförvaltning

Pensionsmedelsförvaltningen klassificeras i sin helhet som omsättningstillgång utifrån lagen om kommunal redovisning och bokföring kapitel 6, § 6 och RKR:s rekommendation R7 där det framgår att det är syftet med innehavet som är avgörande för huruvida en finansiell tillgång är att betrakta som omsättningstillgång eller anläggningstillgång. Finanspolicyn, beslutad av regionfullmäktige, tar sikte på att göra avsättningar och tillskapa avkastning som matchar storleken och ökningen av pensionsförpliktelser intjänade efter 1998, det vill säga avsättningen i balansräkningen. För att säkerställa fortsatt effektiv finansförvaltning har policyn kompletterats med riktlinjer, fastställda av regionstyrelsen.

Från och med 2019 värderas finansiella instrument till verkligt värde i stället för som tidigare anskaffningsvärde. Värderingen till verkligt värde sker för de instrument som uppfyller villkoren i 7 kapitel, 6 § i LKBR. Värderingen till verkligt värde innebär att skillnaden mellan anskaffningsvärde och marknadsvärde (verkligt värde) vid ingången

av räkenskapsåret redovisas direkt mot eget kapital som en följd av byte av redovisningsprincip. Undantag gäller instrument enligt 7 kapitel, 7 § i LKBR som inte värderas till verkligt värde.

Det innehav som per 31 december 2019 som ej värderas till verkligt värde är Mercer Hållbara investeringar och två reverser med det helägda dotterbolaget Region Örebro läns förvaltnings AB.

För 2019 uppgår orealiserade vinster till 559,8 mnkr och orealiserade förluster till 139,4 mnkr. Posterna redovisas som finansiellt intäkt respektive finansiell kostnad och påverkar årets resultat.

Föregående år har omräknats enligt den nya principen.

Vid ingången av 2019 var övervärdet 33,4 mnkr. Motsvarande övervärde vid årets utgång uppgår till 433,7 mnkr.

Pensionsavsättningen har beräknats av Skandia enligt RIPS 17.- Riktlinjer för pensionsskultsberäkning; den av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) antagna beräkningsmodellen för pensionsförpliktelser. Pensionsavsättningen redovisas enligt den så kallade blandmodellen i enlighet med LKBR. Under 2018 bytte Region Örebro län pensionsadministratör till Skandia. För arbetsgivare som blir kund hos Skandia under året är det inte möjligt för Skandia att framställa en analys för förändringarna av pensionsavsättningen och ansvarsförbindelsen för det året.

Nyintjänade pensionsförmåner från och med 1998 redovisas som avsättning och intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Löneskatt på pensionsskulden redovisas som en post bland avsättningar. I pensionsskultsberäkningen ingår även pensionsskuld för tjänstgörande politiker, varav 10 procent av beloppet och löneskatt redovisas som avsättning och 90 procent redovisas i inomlinjenposten pensionsförpliktelser. Inomlinjenposten pensionsförpliktelser innehåller även löneskatt.

Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna har beräknats av Skandia för tjänstemän. Visstidspensioner för förtroendevalda har beräknats enligt PBF, bestämmelser om pensioner och avgångsersättningar för förtroendevalda samt enligt OPF-KL, bestämmelser om omställningsstöd och pensioner förtroendevalda. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension och där avtalen inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse.

Förutbetalda intäkter. Villkorade projektbidrag som oftast avser fleråriga projekt intäktsredovisas i takt med projektets kostnader fram till projektets slut. Återstående medel vid projektets slut intäktsbokförs eller återbetalas.

REDOVISNINGSPRINCIPER FÖR SAMMANSTÄLLDA RÄKENSKAPER

I sammanställda räkenskaper ingår helägda bolag samt samägda bolag. För samägda bolag ska regionorganisationen ha ett betydande inflytande, det vill säga när regionens ägarandel uppgår till minst 20 procent. De bolag där varken ägarandel eller balansslutning uppgår till väsentlig del av regionens skatteintäkter och generella statliga bidrag tas inte med i de sammanställda räkenskaperna.

I de sammanställda räkenskaperna ingår det helägda dotterbolaget Region Örebro läns förvaltnings AB:s koncern, samt det till 50 procent ägda Svealandstrafiken AB. Inga samägda bolag ingår. Samma bolag ingår i årets redovisning som föregående år.

De sammanställda räkenskaperna har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering utifrån respektive bolags års- eller koncernredovisning. Med förvärvsmetoden avses att det av regionorganisationen vid förvärvstillfället förvärvade egna kapitalet i dotterföretaget har eliminerats mot posten aktier och andra andelar. Med proportionell konsolidering avses att för de företag som inte är helägda tas endast ägda andelar av räkenskaperna in i de sammanställda räkenskaperna.

I regionorganisationens sammanställda räkenskaper ingår respektive bolags års- eller koncernredovisning som har upprättats med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning. De ingående bolag i underkoncernen som inte har upprättat koncernredovisning har upprättat årsredovisning enligt K2-metoden. Den del av obeskattade reserver som utgör uppskjuten skatt redovisas som avsättning. Resterande del av obeskattade reserver redovisas som eget kapital.

De sammanställda räkenskaperna har upprättats utifrån resultat- och balansräkningarna för regionorganisationen och dotterbolagens års- och koncernredovisningar. Interna mellanhavanden mellan de ingående enheterna har därefter eliminerats.

Vid upprättande av de sammanställda räkenskaperna har den kommunala redovisningslagen varit vägledande. Räkenskapsår har varit kalenderår för alla bolagen. Bolagens årsredovisningar har inte varit fastställda vid konsolideringen.

I noterna saknas jämförelse med föregående år. Noter redovisades inte för de sammanställda räkenskaperna fram till och med år 2018 då bolagen bedömdes utgöra en ringa del i förhållande till Region Örebro län.

Pensionsavsättningen i Svealandstrafiken AB är upptagen till det kapitalvärde som erhållits enligt beräkning av KPA Pension.

NOTER TILL RESULTATRÄKNING (mnkr)

	KONCERNEN	REGION ÖREBRO LÄN	
	2019	2019	2018
NOT 2 VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Patientavgifter hälso- och sjukvård	127,8	127,8	121,3
Patientavgifter tandvård	147,9	147,9	154,3
Trafikintäkter	175,2	175,2	162,7
Övriga avgifter	22,4	22,4	21,9
Försäljning hälso- och sjukvård, sluten vård	268,0	268,0	312,8
Försäljning hälso- och sjukvård, öppen vård	126,7	126,7	124,6
Försäljning hälso- och sjukvård, övrigt	202,0	202,0	185,9
Försäljning tandvård	67,5	67,5	69,2
Försäljning utbildning	5,9	5,9	5,7
Försäljning trafik	516,9	252,2	222,6
Försäljning medicinska tjänster	93,8	93,8	84,3
Försäljning av andra tjänster	162,1	162,1	162,5
Försäljning material och varor	58,4	58,4	57,7
Erhållna bidrag	714,9	714,9	620,1
-varav specialdestinerade statsbidrag	521,7	521,7	493,9
Övriga intäkter	272,0	176,3	161,6
-varav hyresintäkter	157,5	60,7	66,7
Summa verksamhetens intäkter	2 961,5	2 601,1	2 467,2
NOT 3 VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Personalkostnader	-7 140,5	-6 929,1	-6 615,1
-varav löner	-4 652,8	-4 499,0	-4 296,4
-varav pensionskostnader inkl. löneskatt	-971,8	-959,8	-904,7
-därav förändring avsättning pensioner inkl. löneskatt	-269,3	-269,3	-251,2
Köp av verksamhet	-1 723,3	-1 683,1	-1 571,6
Köp av verksamhetsanknutna tjänster	-384,3	-317,8	-285,6
Material och varor	-1 738,7	-1 738,7	-1 650,0
-varav läkemedel inom läkemedelsförmånen	-736,6	-736,6	-723,3
Lämnade bidrag	-248,3	-289,9	-290,7
Lokal- och fastighetskostnader	-208,2	-226,4	-226,1
Skattekostnad	-5,9	-	-
Övriga verksamhetskostnader *)	-809,3	-798,5	-782,5
Summa verksamhetens kostnader	-12 258,5	-11 983,5	-11 421,6
*) Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande tre år			
Minimileasavgifter			
- med förfall inom 1 år	183,5	49,8	53,0
- med förfall 2 - 5 år	449,3	119,0	149,4
- med förfall senare än 5 år	263,8	6,3	23,0

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN
	2019	2019	2018
<i>I övriga verksamhetskostnader ingår:</i>			
Kostnader för räkenskapsrevision			
Total kostnad för räkenskapsrevision	7 88,1	600,1	620,3
- varav kostnad för de sakkunnigas granskning av räkenskaperna	395,0	395,0	395,0
Kostnaderna för räkenskapsrevision avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning för respektive räkenskapsår.			
Den totala kostnaden för revision uppgår till	3 958,3	3 770,3	3 897,2
- varav kostnad för sakkunnigt biträde uppgår till	2 480,0	2 480,0	2 488,0
NOT 4 AVSKRIVNINGAR			
Utgifter för utveckling och rättigheter	-0,3	-0,3	-0,2
Fastigheter	-156,7	-128,9	-126,6
varav nedskrivning	-	-	-
Inventarier	-193,9	-164,2	-156,1
Summa avskrivningar	-350,9	-293,4	-282,9
NOT 5 SKATTEINTÄKTER			
Preliminär skatteinbetalning	7 398,5	7 398,5	7 102,6
Preliminär slutavräkning innevarande år	-66,5	-66,5	-6,7
Slutavräkningsdifferens föregående år	9,4	9,4	-21,0
Summa skatteintäkter	7 341,4	7 341,4	7 074,9
NOT 6 GENERELLA STATSBIIDRAG OCH UTJÄMNING			
Inkomstutjämningsbidrag	1 616,0	1 616,0	1 544,9
Strukturbidrag	-	-	9,3
Kostnadsutjämningsbidrag	6,6	6,6	-
Bidrag för läkemedelsförmånen	845,5	845,5	794,6
Välfärdsmiljarderna utifrån mottagande av flyktingar	37,1	37,1	53,7
Regleringsavgift	-58,3	-58,3	-90,4
Summa generella statsbidrag och utjämnin	2 446,9	2 446,9	2 312,1
NOT 7 FINANSIELLA INTÄKTER			
<i>Ränteintäkter</i>			
Ränteintäkter	0,3	1,5	2,2
- varav pensionsmedelsportföljen	-	1,2	2,0
- varav långfristig utlåning	0,3	0,3	0,2
Återföring nedskrivning finansiella omsättningstillgångar	-	-	0,2
<i>Avkastning på placeringar</i>			
- pensionsmedelsportföljen	25,0	25,0	42,8
- likviditetsportföljen	-	-	1,3
<i>Utdelning på aktier/andelar</i>			
- Kommuninvest ekonomisk förening	2,5	2,5	3,3
- Region Örebro läns förvaltnings AB	-0,2	-0,2	3,0
- Capio Läkargruppen	-	-	0,8

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN
	2019	2019	2018
<i>Vinst vid avyttring av finansiella anläggningstillgångar,</i>			
försäljning bostadsrättslägenhet	2,6	2,6	-
<i>Vinst vid avyttring finansiella omsättningstillgångar,</i>			
pensionsmedelsportföljen	35,0	35,0	41,5
Orealiserade vinster (verkligt värde) finansiella omsättningstillgångar	559,8	559,8	-
<i>Returprovision fonder</i>			
- pensionsmedelsportföljen	14,5	14,5	14,4
- likviditetsportföljen	-	-	0,4
Ersättning lämnad borgen	0,6	2,6	1,6
Övrigt	0,7	0,7	0,6
Summa finansiella intäkter	640,8	644,0	112,1
NOT 8 FINANSIELLA KOSTNADER			
Finansiell kostnad pensionsskuld	-136,5	-135,1	-99,4
Orealiserad förlust (verkligt värde) finansiella omsättningstillgångar	-139,5	-139,5	-172,0
Nedskrivning finansiella omsättningstillgångar	-	-	22,4
Räntor långfristig upplåning	-11,3	-9,9	-9,4
Räntor pensionsmedelsportföljen	-	-	-
Räntor kortfristig upplåning	-1,2	-1,2	-0,3
Förlust vid avyttring av finansiella omsättningstillgångar	-	-	-24,0
Övrigt	-15,1	-3,8	-1,5
- varav pensionsmedelsportföljen	-	-	-
Summa finansiella kostnader	-303,6	-289,5	-284,2
NOT 9 EFFEKT AV FÖRÄNDRAD REDOVISNINGSPRINCIP			
Finansiella kostnader enligt 2018 års redovisning	-	-	-112,0
Omvärdering till verkligt värde	-	-	-172,0
Finansiella kostnader efter förändrad redovisningsprincip	-	-	-284,0

Särredovisning

Särredovisning av tandvård är upprättad av förvaltningen Folkandvården och Käkkirurgiska klinken vid Universitetssjukhuset Örebro enligt modell som är gemensamt framtagen av regionerna och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Särredovisningen för år 2018 ingår i regionens årsredovisning och Särredovisningen för år 2019 finns tillgänglig hos Region Örebro läns centrala diarium, tel 019 - 602 17 43, centrala.diariet@regionorebrolan.se

NOTER TILL BALANSRÄKNING (mnkr)

	KONCERNEN	REGION ÖREBRO LÄN	
	2019	2019	2018
NOT 10 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Redovisat värde vid årets början	6,5	6,5	5,8
Investeringar	15,6	15,6	0,9
Avskrivningar	-0,3	-0,3	-0,2
Redovisat värde vid årets slut	21,8	21,8	6,5
Anskaffningsvärde	22,3	22,3	6,7
Ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-0,5	-0,5	-0,2
Bokfört restvärde	21,8	21,8	6,5
NOT 11 MARK, BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR			
Redovisat värde vid årets början	5 259,0	4 489,0	3 426,2
Investeringar	1 195,7	1 014,2	1 189,4
Avskrivningar	-157,2	-128,9	-126,6
Redovisat värde av avyttringar	-30,6	-30,6	-
Redovisat värde vid årets slut	6 266,8	5 343,7	4 489,0
Anskaffningsvärde	10 667,5	9 256,7	8 372,1
Ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-4 400,7	-3 913,0	-3 883,1
Bokfört restvärde	6 266,8	5 343,7	4 489,0
varav			
<i>byggnader</i>	2 563,0	1 906,5	1 746,1
<i>mark</i>	203,8	202,8	206,0
<i>markanläggningar</i>	19,3	19,3	22,8
<i>pågående till- och ombyggnad</i>	3 480,7	3 215,1	2 514,1
Region Örebro läns fastigheter är skattefria verksamhetsfastigheter och är därmed ej åsatta taxeringsvärde förutom de två fastigheterna för folkhögskolor som tillsammans har ett taxeringsvärde på 4,8 mnkr (4,8 mnkr).			
Fastigheterna i Länsgården Fastigheter AB har värderats per 2018-12-31 av en oberoende värderingsman. Värderingen beaktade dels nuvärdet av uppskattade framtida kassaflöden, dels nyligen genomförda transaktioner mellan oberoende parter på en marknad med väsentligen samma förutsättningar. Vid beräkningen av fastighetens nuvärde användes en kalkylperiod på tio år och en diskonteringsränta före skatt samt antagande om hyresutvecklingen anpassad för respektive fastighet och kommun där fastigheten är belägen.			
NOT 12 MASKINER OCH INVENTARIER			
Redovisat värde vid årets början	769,5	661,0	641,8
Investeringar	508,0	219,6	178,0
Avskrivningar	-193,1	-164,2	-156,1
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar	-2,4	-2,1	-2,7
Redovisat värde vid årets slut	1 082,0	714,3	661,0

	KONCERNEN	REGION ÖREBRO LÄN	
	2019	2019	2018
Anskaffningsvärde	2 645,2	2 106,8	1 950,9
Akkumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-1 563,2	-1 392,5	-1 289,9
Bokfört restvärde	-1 082,0	714,3	661,0
varav			
<i>IT-utrustning</i>	98,3	98,3	84,8
<i>medicinteknisk apparatur</i>	439,4	439,4	419,5
<i>bilar och andra transportmedel</i>	357,6	1,8	1,0
<i>övriga maskiner och inventarier</i>	186,7	174,8	155,7
NOT 13 FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Aktier			
Svealandstrafiken AB	-	54,4	54,4
Region Örebro län förvaltnings AB	-	10,0	10,0
Tåg i Bergslagen AB	1,1	1,1	1,1
AB Transitio	1,0	1,0	1,0
Mälardalstrafik MÅLAB AB	0,1	0,1	0,1
Scantec AB	3,7	-	-
Länsmusiken i Örebro AB	0,3	-	-
Örebro läns flygplats AB	9,4	-	-
Oslo-Stockholm 2.55 AB	0,1	-	-
ALMI Företagspartner Mälardalen AB	2,5	-	-
Alfred Nobel Science Park AB	0,3	-	-
Länstrafiken Mälardalen AB	0,1	-	-
Bims KB	0,2	-	-
	18,8	66,6	66,6
Andelskapital			
Inbetalt andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening	45,5	45,5	45,5
Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag	41,6	41,6	41,6
Kommunalförbundet för Svenskt Ambulansflyg	0,3	0,3	0,3
	87,4	87,4	87,4
Andelar i bostadsrättsföreningar	-	-	0,1
Långfristiga fordringar			
Kommuninvest ekonomisk förening	17,0	17,0	17,0
Svenskt ambulansflyg	2,1	2,1	-
ArkivCentrum Örebro län	0,7	0,7	0,8
	19,8	19,8	17,8
SUMMA FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	126,0	173,8	171,9
NOT 14 FÖRRÅD/LAGER			
Hjälpmedel	102,1	102,1	100,1
Sjukvårdsmaterial i lokala förråd	50,1	50,1	48,0
Övrigt	13,7	9,4	9,2
Summa förråd/lager	165,9	161,6	157,3

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN
	2019	2019	2018
NOT 15 FORDRINGAR			
Kundfordringar	290,3	265,9	272,2
Fordringar hos staten	169,4	169,4	162,8
Övriga kortfristiga fordringar	75,2	11,1	1,5
Mervärdesskatt, skattefri verksamhet	73,5	73,5	81,9
Förutbetalda kostnader	112,4	113,3	121,0
Upplupna intäkter	132,3	128,9	119,5
Summa fordringar	853,1	762,1	758,9
NOT 16 KORTFRISTIGA PLACERINGAR			
Pensionsmedelsportföljen			
<i>Fondandelar</i>	2 658,2	2 658,2	2 478,0
- varav			
räntefonder	1 331,2	1 331,2	1 121,5
svenska aktiefonder	414,6	414,6	445,1
utländska aktiefonder	912,4	912,4	911,4
<i>Alternativa placeringar</i>			
Reverser Region Örebro läns förvaltningsaktiebolag	-	182,4	182,4
Mercer Hållbara investeringar	16,1	16,1	-
Banktillgodohavande	13,4	13,4	73,1
Upplupen ränta reverser	-	1,2	2,0
Upplupna returprovisioner	2,7	2,7	2,7
SUMMA KORTFRISTIGA PLACERINGAR, anskaffningsvärde	2 690,4	2 874,0	2 738,2
<i>Värdering av kortfristiga placeringar till verkligt värde</i>			
Ingående kvarvarande övervärde från föregående år	13,3	13,3	205,1
Orealiserad vinst verkligt värde	559,8	559,8	138,6
Orealiserad förlust verkligt värde	-139,4	-139,4	-310,3
Summa övervärde	433,7	433,7	33,4
Marknadsvärde	3 124,1	3 307,7	2 771,6
NOT 17 KASSA OCH BANK			
Handkassor	0,3	0,3	0,3
Plusgiro/bank	202,4	204,4	0,6
Summa kassa/bank	202,7	204,7	0,9

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN
	2019	2019	2018
NOT 18 AVSÄTTNING FÖR PENSIONER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE			
<i>Noten för år 2018 ej komplett, se avsnittet redovisningsprinciper.</i>			
<i>Enligt beräkning av Skandia för Region Örebro län och av KPA Pension för dotterbolaget Svealandstrafiken AB.</i>			
Ingående avsättning inkl. löneskatt	4 061,6	4 022,1	3 654,6
Nyttjäna pension, varav			
- förmånsbestämd ålderspension	285,3	285,3	
- särskild avtalspension	8,7	8,7	
Årets utbetalningar	-83,1	-81,1	
Ränte- och basbeloppsuppräknings	102,9	102,9	
Övrig post	7,4	7,4	
Förändring av löneskatt	78,4	78,4	
Summa utgående avsättningar till pensioner	4 461,2	4 423,7	4 022,1
90 % av förtroendevaldas avsättning, där utbetalning ej påbörjats, överförs till ansvarsförbindelsen	-22,3	-22,3	-24,6
Löneskatt	-5,4	-5,4	-5,9
Pensionsavsättning överförd från Regionförbundet	13,6	13,6	13,6
Totalt avsatt till pensioner	4 447,1	4 409,6	4 005,2
NOT 19 UPPSKJUTNA SKATTER			
Avser skatt på obeskattade reserver i Svealandstrafiken AB samt skatt på koncernens redovisade resultat och förvärvade övervärde.			
NOT 20 LÅNGFRISTIGA SKULDER			
Upplåning hos Kommuninvest i Sverige AB,			
- varav upplåning för H-huset, USÖ	930,0	930,0	-
- varav upplåning för Campus USÖ	350,0	350,0	246,0
- varav vårdboende	822,0	-	-
- varav fordon	240,4	-	-
- varav övriga kreditinstitut	15,8	-	-
SUMMA LÅNGFRISTIGA SKULDER	2 358,2	1 280,0	246,0
Genomsnittlig upplåningsränta %	0,99	1,36	3,64
Genomsnittlig räntebindningstid i år	2,31	2,22	4,38
Genomsnittlig kapitalbindningstid i år	3,30	3,07	4,38

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN
	2019	2019	2018
NOT 21 KORTFRISTIGA SKULDER			
Leverantörsskulder	699,3	661,1	735,7
Personalens skatter	114,2	114,2	111,0
Inlåning från närstående företag	2,5	180,9	158,8
Skulder till staten	130,3	130,3	110,8
- varav förutbetalda skatteintäkter	66,5	66,5	58,4
Kortfristig del av långfristig skuld	44,0	12,9	9,0
Övriga kortfristiga skulder	40,0	10,5	304,4
- varav kortfristig lån	-	-	82,0
- varav utnyttjad checkräkningskredit (av total beviljad kredit 1 000 mnkr år 2019, för år 2018 600,0 mnkr)	-	-	208,4
Semesterlöneskuld, okomp övertid m.m. inkl. soc. avgifter	532,1	512,7	509,3
Upplupna sociala avgifter	166,9	166,9	163,9
Upplupna pensionskostnader, avgiftsbestämd del	194,4	194,4	189,3
Övriga upplupna kostnader	135,1	140,9	76,6
Förutbetalda intäkter	105,3	99,9	102,4
Summa kortfristiga skulder	2 164,1	2 224,7	2 471,2
NOT 22 PENSIONSFRÖPLIKTELSE SOM INTE HAR UPPTAGITS BLAND SKULDERNA ELLER AVSÄTTNINGARNA			
<i>Noten för år 2018 ej komplett, se avsnittet redovisningsprinciper. Enligt beräkning av Skandia</i>			
Ingående ansvarsförbindelse inkl. löneskatt	4 908,5	4 895,2	5 420,0
Ränte- och basbeloppsuppräknings	120,5	120,5	
Nyintjänad pension	16,3	16,3	
Årets utbetalningar	-219,5	-219,5	
Övrigt	7,4	7,4	
Förändring av löneskatt	-18,3	-18,3	
Utgående ansvarsförbindelse inkl. löneskatt enligt Skandias beräkning	4 814,9	4 814,9	4 908,5
varav visstidspensioner inkl. löneskatt I Region Örebro län fanns fyra (2018-12-31 fem) förtroendevalda med särskilda pensions- utfästelser. Maximal pensionskostnad om vistidsförordnaderna respektive uppdragen ej förlängs.	8,4	8,4	13,3
Tillkommer			
För ädelpersonal enligt beräkning av Skandia	189,0	189,0	195,0
Löneskatt	45,9	45,9	47,3
Pensionskostnad förtroendevalda, 90 % av Skandia beräknat belopp redovisas som ansvarsförbindelse	22,3	22,3	24,6
Löneskatt	5,4	5,4	5,9
SUMMA PENSIONSFRÖPLIKTELSE	5 077,5	5 077,5	5 181,3

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN
	2019	2019	2018
NOT 23 ÖVRIGA ANSVARFÖRBINDELSER			
Borgensförbindelser			
Länsgården Fastigheter AB	–	822,0	622,0
Transitio AB *)	253,7	253,7	253,8
Svealandstafiken AB	–	274,6	–
Örebro läns flygplats AB	92,5	92,5	92,5
Stiftelsen Örebro läns museum	15,1	15,1	15,1
Stiftelsen Activa	4,0	4,0	4,0
Scantec AB	10,0	10,0	10,0
Svensk scenkonst	0,5	–	–
Ställda säkerheter	19,2	–	–
Summa övriga ansvarsförbindelser	395,0	1 471,9	997,4

* Transitio

Landstinget har 2000-11-29, Landstingsfullmäktige § 156, tecknat en solidarisk borgen såsom för egen skuld för AB Transitio avseende finansiering av spårfordon. Ett avtal om regressrätt har träffats mellan samtliga landsting, vilka har ett direkt eller indirekt ägande i AB Transitio, vilket begränsar landstingets åtagande till att borga för de fordon Tåg i Bergslagen har beställt genom Transitio.

Kommuninvest i Sverige AB

Landstinget har 1993-02-15, Landstingsfullmäktige § 14, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 290 kommuner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt inanspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Örebro läns landstings ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 460 925,9 mnkr och totala tillgångar till 460 364,6 mnkr. Region Örebro läns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 505,1 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 489,3 mnkr.

Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF)

Som delägare i Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag har Region Örebro län ett åtagande att täcka eventuella förluster. Åtagandet kan uppgå till tio gånger premien. För år 2019 uppgick premien till 39,9 mnkr och för år 2018 var premien 39,9 mnkr.

Eventualförpliktelser i dotterbolag

Under 2016 ansökte Nobina Sverige AB om stämning på Länstrafiken Örebro AB gällande skadestånd. Länstrafiken Örebro AB har i domstol till fullo bestritt Nobina Sverige AB:s anspråk. Enligt domslut 2020 fastställer Tingsrätten att Länstrafiken är skyldig att ersätta Nobina för all direkt skada som Nobina lider i tiden efter den 28 februari 2019 till följd av leverans av gas till stadstrafiken i Örebro som skett under tiden från och med den 1 oktober 2009 och framåt och som inte uppfyller de krav som följer av det mellan Länstrafiken och Nobina den 29 september 2008 ingångna Trafikavtalet.

I maj 2019 ansökte Fastighetsaktiebolaget Österplan om stämning mot Örebro kommun och Länstrafiken Örebro AB vid Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Fastighetsaktiebolaget Österplan har begärt att Örebro kommun och Länstrafiken Örebro AB gemensamt, alternativt fördelat på visst sätt mellan dem, ska ersätta Fastighetsaktiebolaget Österplan för kostnader för sanering av föroreningar på den f.d. fastigheten Gasklockan 2 i Örebro. En bussdepå var placerad på f.d. Gasklockan 2 fram till hösten 2009 när en ny depå på Skottvägen i Örebro togs i bruk. Fastighetsaktiebolaget Österplan gör gällande att Örebro kommun och Länstrafiken Örebro AB har ett gemensamt ansvar för den aktuella föroreningen på f.d. Gasklockan 2. Länstrafiken Örebro AB har, liksom Örebro kommun, inför Mark- och miljödomstolen till fullo (i sak och beloppsmässigt) bestritt Fastighetsaktiebolaget Österplans ersättningsanspråk. Styrelsen har löpande blivit informerad och ärendet är inte avslutat under 2019. Skriftväxling pågår för närvarande mellan parterna inför Mark- och miljödomstolen. Huvudförhandling i målet är planerad till september 2020 varför Mark- och miljödomstolens dom kan förväntas tidigast under hösten 2020.

NOTER TILL KASSAFLÖDESANALYS (mnkr)

	KONCERNEN	REGION ÖREBRO LÄN	
	2019	2019	2018
NOT 24 FÖRSÄLJNING AV MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Försäljning av fastigheten Kullängen 1 i Hallsberg	30,6	30,6	-
NOT 25 INVESTERINGAR I FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Köp av aktier i Svealandstrafiken AB	-	-	-54,4
NOT 26 NYUPPTAGNA LÅN			
Reverser Kommuninvest i Sverige AB	1 410,6	1 048,0	82,0
NOT 27 AMORTERING AV LÅN			
Reverser Kommuninvest i Sverige AB	-41,0	-92,0	-9,0
NOT 28 ÖKNING AV LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR			
Svenskt ambulansflyg, kreditiv	-2,1	-2,1	-
NOT 29 MINSKNING AV LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR			
Stiftelsen Örebro läns museum, återbetalning av revers	-	-	4,9
ArkivCentrum Örebro, amortering av revers	-	-	0,1
	-	-	5,0
NOT 30 FÖRLUST VID AVYTTRING AV FINANSIELLA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Förlust vid försäljning av innehavet i likviditetsportföljen	-	-	1,6
NOT 31 JUSTERING FÖR EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER			
Övergång till värdering av vissa finansiella instrument till verkligt värde. Det övervärde som fanns vid 2019 års ingång, d.v.s skillnaden mellan marknadsvärde och anskaffningsvärde bokfördes mot eget kapital.	-	-	33,4

Nämndernas verksamhetsberättelser

REGIONSTYRELSEN OCH REGIONKANSLIET

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Arbetet med att införa och stödja den nya politiska organisationen utifrån stabernas ansvarsområden.
- Avtal har tecknats med leverantörer för nytt vårdinformationsstöd och för nytt ekonomisystem inklusive modul för e-handel.
- Workshop om värdegrund på regionkansliets APT.
- Uppdrag om ekonomiska åtgärder, bland annat översyn av regionens ledning och styrning, administration och andra stödverksamheter.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	9	3	1
Uppdrag från regionfullmäktige	22	4	1

Större negativ avvikelse från målnivån avser inriktningsmål 30, att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020. Bedömningen är att måluppfyllelse inte kommer att uppnås. Uppdrag 53, att etablera ett projekt för att ansluta till de nationella tjänsterna för högkostnadsskydd och frikort tillgängliga via 1177.se, har inte genomförts fullt ut.

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	135,0	121,4	135,6	13,6	-0,6
Verksamhetens kostnader	-2 534,6	-2 506,8	-2 416,4	-27,8	-118,2
Finansnetto	0,1	-0,1	0,1	0,2	0,0
Regionbidrag/-ersättning	2 385,5	2 385,5	2 279,7	0,0	105,8
Resultat	-14,0	0,0	-1,0	-14	-13

Sammanfattande analys

Resultatet för 2019 på -14 miljoner kronor är 13 miljoner kronor sämre jämfört med 2018. Hälsovalsenhetens resultat är -52 miljoner kronor vilket är 20 miljoner kronor sämre jämfört med 2018. Underskottet beror främst på följande kostnader:

- Högre utbetald ersättning för listade i länet. Uppgår till 960 miljoner kronor vilket är 24 miljoner kronor över budget. Antalet listade ökade med 2 606 personer under 2019.
- Högre kostnad för utomlänsvård. Uppgår till 30 miljoner kronor vilket är 16 miljoner kronor över budget. Främst är det kostnaden för digitala vårdtjänster som ökat och uppgår till 12 miljoner kronor.
- Ökade kostnader för läkemedel i öppenvården. Uppgår till 307 miljoner kronor och är 6 miljoner kronor över budget. Främst är det läkemedel mot diabetes, cystisk fibros och blodförtunnande läkemedel som ökar i kostnad.
- Högre ersättning till privata vårdgivare (ej vårdval hälsoval). Uppgår till 166 miljoner kronor, vilket är 5 miljoner kronor över budget. Avvikelsen beror på fler aktörer, uppräknade avtal som styrs av lagar och förordningar som Region Örebro län inte kan påverka.

Tandvårdsenhetens kostnader har också ökat och resultatet per sista december är 10 miljoner kronor, en försämring med 3 miljoner kronor jämfört med 2018. Främst är det ersättning för barn och unga som ökat mellan åren beroende på fler personer och större behov än beräknat. Även kostnad för tandvård som led i sjukdomsbehandling, främst skenor för behandling av sömnapné, har ökat.

Regionkansliets verksamheter har ett överskott på 48 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor högre än 2018. Under året har allmän sparsamhet och reduktion av stabernas verksamheter samt vakanser och partiella ledigheter bidragit till överskottet. Störst underskott har sjukresor som har ett utfall på 86 miljoner kronor vilket är 12 miljoner kronor högre än 2018 och 8 miljoner kronor över budget. Därefter kommer nödvändig vård för regionens medborgare inom EU/EES-området. Utfallet på 7 miljoner kronor är drygt 3 miljoner kronor högre än 2018.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Stabsledningen har tillsammans gått igenom samtliga verksamheter inom Regionstyrelsen som nämnd. Reduceringar i verksamhet och budgetposter för 2020 och framåt har fastställts och redovisats i den övergripande genomgång av administrativa kostnader som lämnats till Regionstyrelsen. Reduceringarna i verksamheten innebär bland annat att uppkomna vakanser och pensioner inom regionkansliet inte kommer att tillsättas. Totalt beräknas reduceringarna till 31 miljoner kronor för 2020.

Många kostnader inom förvaltningen är dock inte påverkbara. Det rör till exempel ersättningar till SKR och externa vårdgivare utanför hälsoval.

Tandvårdsenheten kommer att föreslå en revidering av anvisningarna avseende apnéskenor vilket bedöms leda till att den kraftiga kostnadsökning som skett planar ut. Dessutom pågår en genomgång av tandvårdsstöd vid långvarig sjukdom och funktionsnedsättning för att se så att rätt person har rätt stöd.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL**Hälsovalsenheten**

Nedanstående tabeller redovisar antal personer per åldersgrupp som är listade på vårdcentraler i länet. Av tabellen framgår att samtliga grupper ökar. Totalt ökade antalet listade med 0,9 procent mellan åren.

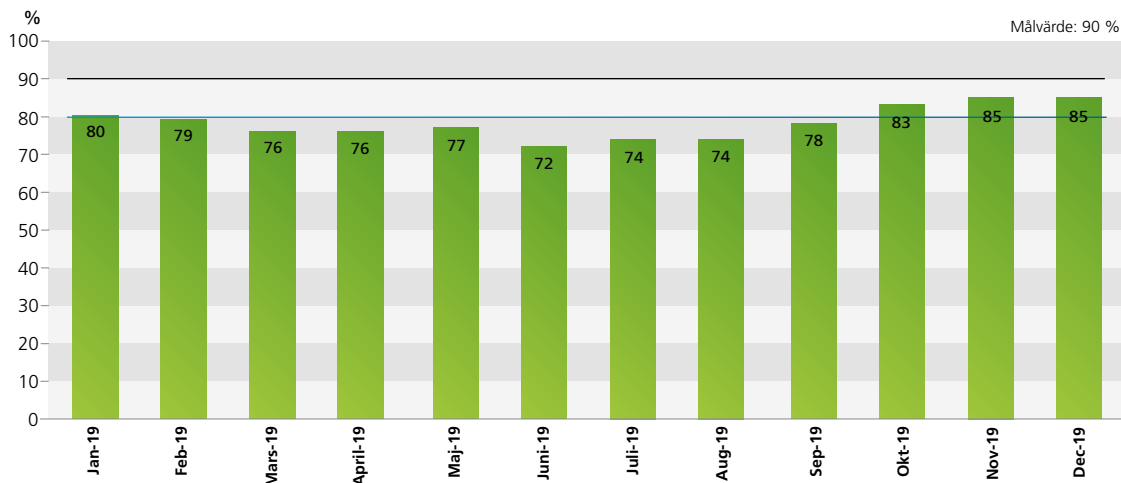
Per åldersgrupp	Antal listade dec 2018	Antal listade dec 2019	Differens i antal	Differens i % per åldersgrupp
0-4 år	17 520	17 437	-83	-0,5%
5-64 år	220 748	222 651	1 903	0,9%
65-79 år	48 317	48 700	383	0,8%
80 -	15 916	16 319	403	2,5%
Summa	302 501	305 107	2 606	0,9%

Nedanstående tabell visar antal och andel listade per åldersgrupp och länsdel i december 2019. Av tabellen framgår att länsdel Örebro har en högre andel listade i gruppen 5-64 år än övriga länsdelar. Länsdelarna i norr, söder och väster har en högre andel listade i grupperna 65-79 år och 80 år och äldre än Örebro.

December 2019 Länsdel	0-4 år		5-64 år		65-79 år		80 år och äldre		Summa	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Norr	2 414	5,2%	31 933	68,6%	9 155	19,7%	3 077	6,6%	46 579	100%
Söder inkl Pålshöjden	2 702	5,7%	33 377	71,0%	8 326	17,7%	2 637	5,6%	47 042	100%
Väster	2 265	4,9%	31 988	69,4%	8 646	18,8%	3 195	6,9%	46 094	100%
Örebro inkl Haga, Lekeberg och Vivalla	10 056	6,1%	125 353	75,8%	22 573	13,6%	7 410	4,5%	165 392	100%
Summa	17 437	5,7%	222 651	73,0%	48 700	16,0%	16 319	5,3%	305 107	100%

Tillgänglighet vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län

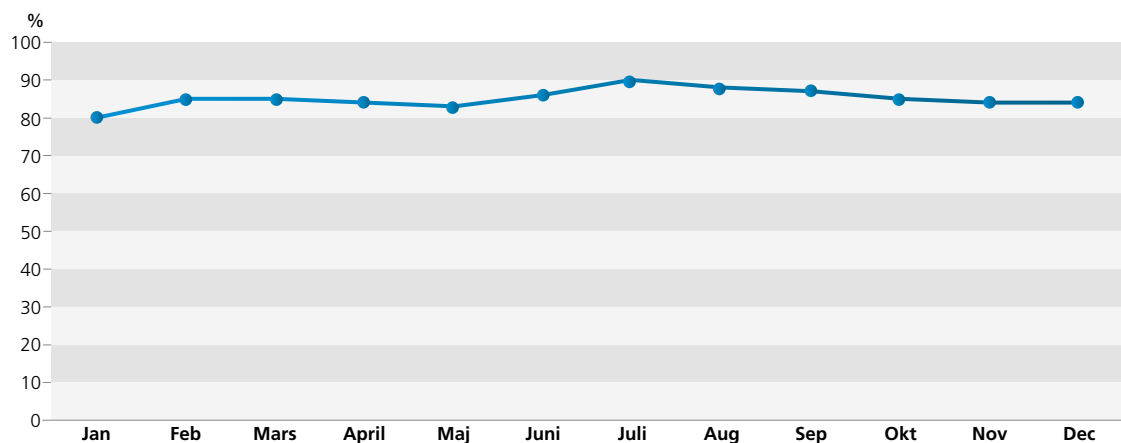
Telefontillgänglighet: Andel besvarade samtal samma dag. Medelvärde alla vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län

Sammantaget för samtliga vårdcentraler har antalet besvarade samtal minskat vid jämförelse mellan 2018 (562 245 samtal) och 2019 (523 069 samtal), en minskning med 39 175 besvarade samtal. Även totala antalet inkommande samtal har minskat från 708 681 samtal 2018 till

669 099 samtal 2019. Andelen besvarade samtal 2019, 78 procent, har minskat mot 2018 då andelen besvarade var 80 procent. Variationen mellan vårdcentralerna är mellan 38 procent till 99 procent tillgänglighet 2019. 2018 var variationen mellan 49 procent och 100 procent.

Andel vårdgarantibesök inom 3 dagar. Medelvärde alla vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län.

Från och med den 1 januari 2019 förstärks vårdgarantin inom primärvården. Det innebär att patienten har rätt till en medicinsk bedömning inom tre dagar i stället för sju, för problem och åkommor som omfattas av vårdgarantin. Den medicinska bedömningen ska göras av den personalkategori som är bäst lämpad utifrån patientens behov. Det kan vara

en läkare, kurator, sjukgymnast eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården. Andel vårdgarantibesök inom tre dagar under 2019 var 85 procent. Variationen mellan vårdcentralerna låg mellan 74 procent och 97 procent. Ingen jämförelsesiffra finns för 2018.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 3 dec 2018	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	110,8	109,0	1,8	1,7
- varav kvinnor	84,8	81,6	3,2	3,9
- varav män	26,0	27,4	-1,4	-5,1

Antalet anställda har ökat mellan åren. Flera rekryteringar har ägt rum på regionkansliet, delvis på grund av utökade uppdrag men också återbesättning vid pensioneringar. Det är ett utökat uppdrag bland annat inom staben digitalisering.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Förändring (%)
Sjukfrånvaro, totalt	2,8 %	3,5 %	-0,7
- varav kvinnor	3,3 %	4,2 %	-0,9
- varav män	1,4 %	1,6 %	-0,2
- varav korttidssjukfrånvaro	1,0 %	1,2 %	-0,2
- varav långtidssjukfrånvaro	1,8 %	2,4 %	-0,6

Eftersom antalet anställda är förhållandevis få på regionkansliet får enskilda medarbetares sjukfrånvaro stor genomslagskraft. Det är framförallt långtidssjukfrånvaron som har minskat mellan åren och även korttidssjukfrånvaron visar en liten minskning. Sjukfrånvaron för regionkansliet är lägre än Region Örebro län som redovisar 5,0 procent, varav korttidssjukfrånvaro 2,1 procent och långtidssjukfrånvaro 2,9 procent.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Genomförande av uppdrag med ekonomiska åtgärder. Både kortsiktiga åtgärder med återhållsamhet av löpande kostnader och anställningsstopp för administrativ personal och mera långsiktiga åtgärder i form av översyn av regionens ledning och styrning, administration och andra stödverksamheter.
- ”Digitalt först” – fortsätta utvecklingen med digitala lösningar och förändrat arbetssätt i verksamheterna.
- Kompetensförsörjningen inom Region Örebro län.
- Fortsatt arbete för att integrera hållbar utveckling i verksamheterna.
- Införande av två stora it-system – nytt vårdinformationsstöd och nytt ekonomisystem.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Universitetssjukhuset Örebro har vunnit tidningen Dagens Medicins tävling Bästa sjukhus i klassen universitetssjukhus.
- BB Karlskogas förlossning är för närvarande stängd.
- Under hösten har det varit stora problem med leveranser av sjukvårdsmaterial.
- Hälso- och sjukvårdsförvaltningen befinner sig i en mycket allvarlig ekonomisk situation.
- Arbetet med den ekonomiska handlingsplanen har påbörjats.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	10	2	1
Uppdrag från regionfullmäktige	23	5	3

Större negativ avvikelse från målnivån avser inriktningsmål 36, att nämnden ska redovisa ett resultat i balans, där måluppfyllelse inte har uppnåtts.

Uppdrag 7, att följa upp och minska förbrukningen av produkter med hög klimatpåverkan, alternativt ersätta med mindre klimatpåverkande alternativ och uppdrag 9, att höja ambitionerna kring Region Örebro läns resor och transporter, bland annat genom att vidareutveckla och implementera resehierarkin, har inte genomförts fullt ut.

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget- avvikelse	Utfalls- avvikelse
Verksamhetens					
intäkter	2 670,9	2 376,7	2 269,8	294,2	401,1
Verksamhetens					
kostnader	-8 947,6	-8 177,1	-8 527,6	-770,5	-420,0
Finansnetto	-6,8	-7,2	-8,2	0,4	1,4
Regionbidrag/ -ersättning	5 807,6	5 807,6	5 919,1	0,0	-111,5
Resultat	-475,9	0,0	-346,9	-475,9	-129,0

Sammanfattande analys

Det bokförda resultatet visar ett underskott på 476 miljoner kronor, en försämring med 129 miljoner kronor jämfört med föregående år. Grundorsaken till resultatförsämringen är att det effektiviseringskrav som en uppräknings av regionbidrag och hälsovalsersättning med 1,0 procent innebär (cirka 140 miljoner kronor) inte har mötts av tillräckligt resultatförbättrande åtgärder i verksamheten. Utöver det har utfallet för köpt och såld vård visat en negativ utveckling som påverkat det totala resultatet. Dessutom har lönekostnaderna ökat under året med 4,5 procent, vilket är cirka 1,5 procent över resultatet av löneavtalsrörelsen.

Efter beslut i regionstyrelsen i november lyftes det ekonomiska utfallet av statsbidragen för de nationella överenskommelserna över till hälso- och sjukvårdsnämndens ekonomi. Justeringen är gjord på så sätt att den budget som funnits för dessa bidrag flyttats över och motsvarande summa lyfts bort ifrån nämndens regionbidrag. Då förutsättningarna med anledning av den sena regeringsbildningen inte var klara när budgeten lades så innebär det att flera av överenskommelserna var obudgerade och flytten bidrar därför till en positiv resultat effekt för hälso- och sjukvårdsnämnden beräknad till 119 miljoner kronor för helåret. När man går in i 2020 kommer budgeteringen att justeras så denna effekt ska ses som en engångseffekt på resultatet 2019. Utfallet av kömiljarden för september–november innebär ett utfall för Region Örebro län med nästan 66 miljoner kronor, vilket tillsammans med statsbidragsjusteringen bidrar till att begränsa resultatförsämringen.

Den totala lönekostnadsökningstakten för 2019 är 4,5 procent. Här ses framför allt en stor ökning gällande kostnader för övertid, jour och beredskap, samt timanställda, men även de nya karensreglerna avseende sjuklön har påverkat utvecklingen negativt.

Utfallet för läkemedelskostnader är 5,4 procent högre än föregående år vilket för specialistvården ryms inom budget.

Helårsutfallet för köpt vård är 34 miljoner kronor högre än föregående år vilket innebär en ökning med 10,3 procent.

Utfallet för såld vård är 37 miljoner kronor lägre för 2019 än 2018 och det syns i produktionsvolymerna en minskning av vårdtillfällen och operationer för utomlänspatienter totalt sett.

Utifrån hittillsvarande utveckling kommer tydligt fokus ligga på att stabilisera ekonomin med sikte på större resultatförbättringar 2020. En ekonomisk handlingsplan är framtagen som innehåller definierade åtgärder på kort och lång sikt.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

På uppdrag av hälso- och sjukvårdsnämnden är en handlingsplan för ekonomi i balans upprättad och beslutad. Den tar i första hand höjd för ett förbättrat resultat 2020 och innefattar både konkreta förslag som höjda patientavgifter och arbete med strukturella åtgärder, men också frågor gällande ordning och reda för att framåt använda de tillgängliga resurserna mera effektivt.

Planen är indelad i tre områden:

1. Ökade intäkter, ökat stöd och minskade utgifter som bland annat inrymmer:
  - Förslag på reviderade patientavgifter och avgifter för hjälpmedel (helårseffekt 2020: 58 miljoner kronor)
  - Ökat utfall såld vård och minskad utfall köpt vård. Exempel på områden för detta är ortopedi, urologi, kvinnosjukvård, ögonsjukvård, plastikkirurgi och hjärtkirurgi (helårseffekt 2020: 25–30 miljoner kronor).
2. Samordnad förvaltning av utrustning och verksamhet som bland annat inrymmer:
  - Samordning av processen för patienter med könsdysfori, samla resurserna och skapa en enhetlig hantering av denna patientgrupp som bland annat innebär minskad köpt vård (helårseffekt 2020: 12 miljoner kronor)
  - Utveckla den interna processen för neuropsykiatriska utredningar för att minska köpt vård och öka såld vård (helårseffekt 2020: 4 miljoner kronor).
  - Samordnad förvaltning av utrustning till en och samma enhet, man startar med CPAP-utrustning som används vid behandling av andningsuppehåll vid snarkning och kommer sedan titta vidare på flera områden, bland andra nutrivionspumpar (helårseffekt 2020: 2 miljoner kronor).

3. Ökad samordning och/alternativt verksamhetsförändringar som bland annat inrymmer:
  - Översyn av jour- och beredskapslinjer för att minska arbetstid på kvällar och helger (helårseffekt 2020: cirka 12 miljoner kronor).
  - Minska antalet hyrläkare inom hälso- och sjukvården (helårseffekt 2020: 25 miljoner kronor).
  - Översyn av åtaganden, arbetssätt och utbud i primärvården (helårseffekt 2020: 10 miljoner kronor)
  - Samordning av akuta patientflöden (helårseffekt 2020: 10 miljoner kronor).

Totalt summerar handlingsplanen till resultatförbättring motsvarande 174 miljoner kronor för 2020. Som komplement till detta har varje områdeschef sedan 2018 ett uppdrag att minska kostnaderna med 2,0 procent.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal läkarbesök	692 792	679 600	13 192	1,9
Antal behandlingsbesök	902 876	883 265	19 611	2,2
Antal operationer	32 880	32 635	245	0,8
Antal DRG-poäng	41 566	43 097	-1 531	-3,6

I den öppna specialiserade vården ingår även kontakter som är så kallade kvalificerade telefon-, brev- och distanskontakter. Dessa kontakter är enligt Socialstyrelsens definition likställt med ett ”öga-mot-öga-besök”.

När det gäller läkarbesök har antalet ökat inom specialistvården med 6 561 besök, inom primärvården med 6 418 besök och område habilitering och hjälpmedel har ökat med 213 besök. Inom specialistvården har ökningen huvudsakligen att göra med ökat antal kvalificerade brev- och telefonkontakter.

När det gäller besök hos andra kategorier än läkare har utfallet ökat i förhållande till föregående år. Antalet besök har inom specialistvården ökat med 12 679, inom primärvården med 5 926 och inom område habilitering och hjälpmedel med 1 006.

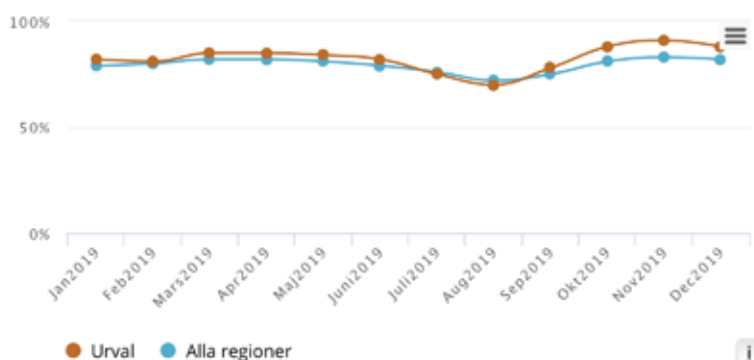
Måluppfyllelse förstabesök

December 2019

Måluppfyllelse
vårdgaranti
88% (Alla regioner: 82%)

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på ett beslutat besök i specialiserad vård.

Måluppfyllelse operation/åtgärd

December 2019

Måluppfyllelse
vårdgaranti
67% (Alla regioner: 73%)

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på en beslutad operation/åtgärd i specialiserad vård.

Antalet operationer har ökat något jämfört med föregående år. Den största ökningen jämfört med 2018 noteras på ögonkliniken USÖ som redovisar 688 fler operationer.

Diagnosrelaterade grupper (DRG) och DRG-poäng är ett överskådligt sätt att beskriva patientsammansättningen och kan användas för att jämföra olika sjukhus avseende produktivitet. Antalet DRG-poäng har minskat med 3,6 procent. Det är inom område opererande och onkologi (-907 poäng) som man ser den största minskningen jämfört med föregående år. Antalet vårdtillfällen har varit 1 315 färre än föregående år. Snittpoängen per vårdtillfälle har ökat med 0,2 procent.

Tillgänglighet specialiserad vård

Tillgängligheten till första besök hos läkare har, efter att under första halvåret legat i paritet med rikssnittet, under andra halvåret förbättrats kraftigt för att vid årets utgång ligga sex procentenheter över rikssnittet. Tillgängligheten till operation visar motsatt utveckling, från att i början av året ha legat i nivå med rikssnittet, till att under andra halvåret uppvisa en försämring som gör att värdet vid utgången av 2019 är sex procentenheter sämre än rikssnittet.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	7 584,1	7 375,5	208,6	2,8
- varav kvinnor	6 200,4	6 031,2	169,2	2,8
- varav män	1 383,7	1 344,3	39,4	2,9

Antalet tillsvidareanställda medarbetare inom hälso- och sjukvården fortsätter öka. Det är främst inom vårdrelaterade yrken som den stora ökningen finns, undersköterskor, läkare, allmän sjuksköterskor och medicinska vårdadministratörer, men även assistenter och handläggare ökar relativt mycket.

Ökningen av faktiskt arbetad tid är lägre än ökningen av antalet anställda och redovisar en ökning med 121 årsarbetare. Den lägre ökningstakten beror på en ökad frånvaro. Frånvarorsaker som har ökat mycket är bland annat studieledighet och vård av barn. Det är fler beviljade specialistutbildningar för sjuksköterskor under 2019 jämfört med 2018. I och med att personalens medelålder har sjunkit under de senare åren är det en förväntad ökning av ledigheter kopplade till föräldraskap.

Kvalificerad övertid har ökat markant. Den är sex procent högre 2019 än 2018. Det pekar på att ordinarie personal har behövt arbeta fler extra arbetspass än tidigare. Samtidigt är det en minskning av enkel övertid. Den är två procent lägre 2019 jämfört med 2018. Det innebär att personalen inte har behövt arbeta kvar efter ordinarie arbetspass slut.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Föränd- ring (%- enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	5,4 %	6,3 %	-0,9
- varav kvinnor	6,2 %	7,9 %	-1,7
- varav män	4,2 %	4,2 %	0,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,6 %	2,2 %	0,4
- varav långtidssjukfrånvaro	2,7 %	4,1 %	-1,4

Minskningen av sjukfrånvaron fortsätter gällande över 14 dagar. Största minskningen har Område psykiatri men även övriga stora områden har minskat. Det är en minskning av den långa sjukfrånvaron inom alla områden, utom inom Område närsjukvård väster som har ökat men från en lägre nivå.

Korttidsfrånvaron ligger som tidigare runt två procent och pendlar. Under 2019 har det ökat något förmodligen på grund av besvärligare influensa under våren.

Trenden med minskade sjuktal följer den trend som gäller i landet. Orsakssammanhanget vad gäller sjukfrånvaron är ytterst komplex i synnerhet med de svängningar som sker. Trots allt positivt med minskade tal.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Handlingsplanen för ekonomisk balans måste genomföras och resultat följas upp.
- Strategier för att föra hälso- och sjukvården i riktning mot målbild 2030 ska utarbetas under 2020.
- Omställningen mot en tydligare nära vård och utvecklad specialiserad vård är påbörjad.
- Slutsatserna i organisationsutredningen behöver tas tillvara under 2020.
- Förberedelserna för inflyttningen i det nya H-huset intensifieras och en lokalförörjningsplan för hälso- och sjukvårdens verksamheter ska färdigställas under 2020.

FORSKNINGS- OCH UTBILDNINGSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Ökad statlig forskningsfinansiering från 2019 med cirka 20 miljoner kronor.
- Beslutad Strategi för klinisk forskning och innovation.
- Fortsatta utlysningar av kliniska professurer/lektorat i samverkan med universitet.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	7	1	0
Uppdrag från regionfullmäktige	6	4	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	153,4	104,8	130,7	48,6	22,7
Verksamhetens kostnader	-263,2	-226,1	-228,9	-37,1	-34,3
Finansnetto	-0,2	0,0	-0,1	-0,2	-0,1
Regionbidrag/					
-ersättning	121,3	121,3	114,8	0,0	6,5
Resultat	11,3	0,0	16,5	11,3	-5,2

Sammanfattande analys

Det bokförda resultatet för 2019 uppvisar ett överskott på 11,3 miljoner kronor, vilket främst är kopplat till ökade intäkter för ALF*-ersättningen för forskning på dryga 20 miljoner år 2019. Detta medför att kostnader som tidigare belastat regionbidraget tillfälligt har överförts till ALF-finansiering. Under 2020 tillkommer nya satsningar inklusive pågående rekryteringar och ökade infrastruktur-kostnader vilka kommer att finansieras inom ALF-utrymmet.

Lönekostnadsökningstakten på nästan 22 procent är en del av att Område forskning och utbildning växer och utökar med nya tjänster. Den ökade ALF-ersättningen för forskning har främst använts till nya anställningar och förordnanden.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Forsknings- och utbildningsnämnden har en ekonomi i balans, ingen handlingsplan krävs. Arbete för att effektivisera och reducera kostnader sker ständigt, samtidigt som verksamheten är under uppbyggnad och befinner sig i en utvecklingsfas.

*ALF: Avtal mellan den svenska staten och vissa regioner avseende utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Nyckeltal för forsknings- och utbildningsnämnden följer nationella riktlinjer för forskningsbokslut. Dessa nyckeltal är framtagna av FoU-chefsnätverket inom SKR och rapporteras årligen till SKR.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	71,8	64,8	7,0	10,8
- varav kvinnor	52,8	44,8	8,0	17,9
- varav män	19,0	20,0	-1,0	-5,0

Redovisningen ovan omfattar ej ALF-förordnanden, forskningstid finansierad av forskningskommittén eller stora delar av de externa projektmedel utan huvudsakligen de regionanslagsfinansierade tjänsterna. Detta gör att siffrorna ej kan korreleras till ekonomiskt personalkostnadsutfall ovan.

Ökningen av tillsvidareanställda består både av medarbetare med pedagogiska och forskande uppdrag och administrativt stöd för uppföljning och återrapportering till externa forskningsfinansiärer.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,5 %	3,3 %	0,2
- varav kvinnor	3,8 %	2,8 %	1,0
- varav män	2,6 %	4,6 %	-2,0
- varav korttidssjukfrånvaro	1,3 %	1,0 %	0,3
- varav långtidssjukfrånvaro	2,1 %	2,4 %	-0,3

Då Område forskning och utbildning har ett fåtal medarbetare med grundanställning inom Område forskning och utbildning kan denna siffra variera mellan åren och enskilda medarbetares sjukfrånvaro kan få stort genomslag.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Att öka forskningsaktivitet i generellt sett pressade verksamheter avseende uppdrag, kompetensförsörjning och ekonomi.
- Att säkra en bra utbildningsmiljö i de kliniska verksamheterna med svårigheter att rekrytera till pedagogiska uppdrag och i verksamheter som i övrigt har stort verksamhetsstryck.
- Att parallellt med forsknings- och utbildningsuppdragen utveckla såväl den inre innovationskraften i verksamheten som dess beredvillighet att samverka med innovationssystem och näringslivet.

FOLKTANDVÅRDSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Folk tandvården har etablerat en ny organisering för att skapa kortare avstånd mellan strategisk och operativ ledningsnivå.
- Analys har gjorts av demografi och tillgången till personal. Resurserna till de friska patienterna måste minskas så att patienter med störst behov får tillgång till flest vårdresurser.
- Medarbetarenkäten visar att Folk tandvårdens personal och chefer är de mest stressade i Region Örebro län. Arbete har påbörjats för att förbättra situationen.
- Utvecklingsprojekt i flödes effektivitet har startat.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
			
Mål från regionfullmäktige	8	3	
Uppdrag från regionfullmäktige	12	4	

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	468,7	483,5	474,4	-14,8	-5,7
Verksamhetens kostnader	-479,6	-481,4	-470,6	1,8	-9,0
Finansnetto	-1,2	-1,6	-1,3	0,4	0,1
Regionbidrag/					
-ersättning	-0,5	-0,5	-1,6	0,0	1,1
Resultat	-12,6	0,0	0,9	-12,6	-13,5

Sammanfattande analys

Folk tandvårdens resultat för år 2019 är -12,6 miljoner kronor. Föregående år var resultatet 0,9 miljoner kronor. Intäkterna har minskat med 1,2 procent och kostnaderna har ökat med 1,9 procent. Intäkter från vuxna patienter har minskat i jämförelse med föregående år och ligger också under budget för året. Ersättning för barntandvård per capita har räknats upp med endast en procent för år 2019, samtidigt som kostnadsutvecklingen är tre procent, med oförändrat uppdragsinnehåll. Detta påverkar resultatet i negativ bemärkelse både genom att barntandvården ökar i omfattning med en ny åldersgrupp och att det minskar möjlig vårdtid med vuxna patienter. Färre timmar med patientbehandling av vuxna patienter och därmed färre utförda behandlingsåtgärder leder till minskade intäkter. Under år 2019 har antal sjuktimmar ökat drygt 2 000 timmar jämfört med föregående år, vilket leder till minskad produktion.

Det pågår för närvarande flera utvecklingsprojekt inom Folk tandvården. På sikt kommer det att leda till ett effektivare patientomhändertagande och förbättring av arbetsmiljön, vilket förhoppningsvis kan leda till en minskning av korttidsjukfrånvaron. Inledningsvis innebär projekten minskade intäkter.

Investeringarna följer de planer som finns beträffande byggnadsinvesteringar, investeringar i medicinsk teknik och övrigt. Förseningar i byggnadsprojekt innebär att medel kommer att flyttas över till år 2020.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Aktiviteter pågår i Folk tandvårdens alla verksamheter på kliniknivå för att öka andelen bokad tid. En procentenhet i ökning innebär 5 miljoner kronor i ökade intäkter. Målet är att kunna öka andelen bokad tid under 2020 så att det ligger på 69 procent vid årets slut, vilket skulle innebära 15 miljoner kronor i ökade intäkter.

Utvecklingsarbete pågår för flera kliniker för att förbättra flödeseffektiviteten och att fler patienter ska bli färdiga på ett besök i större utsträckning än tidigare. Detta arbete är nödvändigt för att Folk tandvården ska klara ett allt mer växande tandvårdsuppdrag i form av fler patienter. Bedömningen är att öka flödeseffektivitet också ska kunna leda till ökade intäkter.

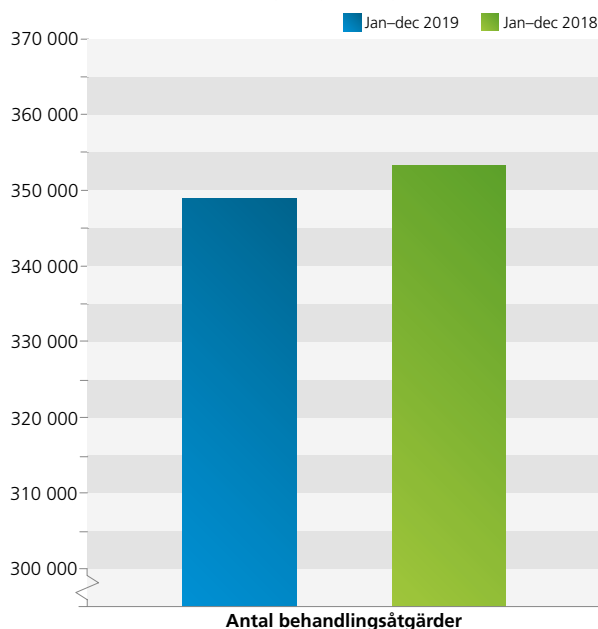
Organisationsförändring är under genomförande och bedömningen är att den förändrade organisationsstrukturen kommer att innebära att kostnaderna för ledning och administration minskar med 2 miljoner kronor på årsbasis.

Arbete fortgår med att minska kostnaderna för tandvårdsförbrukningsmaterial. Ny upphandling och nya avtal är klara och trädde i kraft den 1 oktober 2019. Bedömningen är att det finns ytterligare kostnadsreduceringar på 1 miljon kronor på årsbasis att ta hem på det här området.

Ökad restriktivitet när det gäller kurser och övernattningsberäkningar kan ge kostnadsreduceringar på cirka 0,5 miljoner kronor på årsbasis.

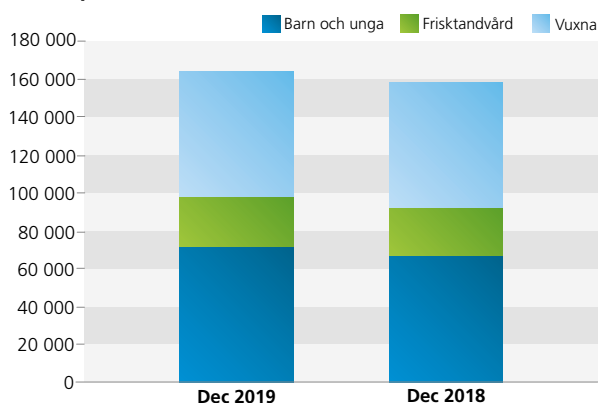
PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Antal utförda behandlingsåtgärder januari-december

Totalt sett är färre behandlingsåtgärder utförda under år 2019 än det var under år 2018. Det är färre undersökningsåtgärder och kirurgiska, reparativa och protetiska åtgärder som har utförts det här året i jämförelse med föregående år. Det är emellertid fler sjukdomsförebyggande och sjukdomsbehandlande åtgärder utförda under år 2019.

Antal patienter hos Folk tandvården

År 2019 är det ytterligare en åldersgrupp som ingår i gruppen barn och unga, nämligen patienter till och med 23 års ålder. Det medför att det är fler patienter i gruppen barn och unga i år i jämförelse med föregående år. Totalt sett har antal patienter som går hos Folk tandvården ökat.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	588,6	572,1	16,5	2,9
- varav kvinnor	519,1	504,3	14,8	2,9
- varav män	69,5	67,8	1,7	2,5

Folktandvården har rekryterat tandläkare och tandsköterskor. Det har tidigare varit svårt och har underlättats något. När det gäller tandhygienister är läget fortfarande mycket kritiskt. Det är fortfarande bara någon enstaka eller inga sökande på utannonserade tandhygienisttjänster. Positivt på längre sikt är att tandhygienistutbildningen i Karlstad startar igen. De sju medarbetare som studerar till tandhygienist på Karolinska Institutet (uppdragsutbildning) tar examen under 2020 och återkommer då till Folktandvården som efterlängtd förstärkning.

I Folktandvårdens största yrkesgrupper är det en tydlig skillnad mellan antal årsarbetare och faktiskt arbetad tid. Årsarbetare faktiskt arbetad tid har minskat med 0,5 årsarbetare. Folktandvårdens största yrkesgrupper är tandläkare, tandhygienister, tandsköterska/ortodontiassistent samt tandtekniker/tandvårdsbiträden.

Att ha en relativt ung medarbetarkår i familjebildande ålder påverkar den faktiskt arbetade tiden, det vill säga av förklarliga skäl är man inte i tjänst fullt ut. Likaså påverkar den höga sjukfrånvaron utfallet och där ska Folktandvården arbeta än mer aktivt på alla nivåer under 2020, för att om möjligt minska sjuktalet.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	6,3 %	6,1 %	0,2
- varav kvinnor	6,7 %	6,6 %	0,1
- varav män	3,8 %	2,8 %	1,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,5 %	2,5 %	0,0
- varav långtidssjukfrånvaro	3,8 %	3,6 %	0,2

Sjukfrånvaron är högre jämfört med föregående år, som redan då var hög. När det gäller korttidssjukfrånvaron måste man vara vaksam då personer med hög korttidssjukfrånvaro tenderar att oftare bli långtidssjukskrivna. För 2020 ska mer fokus läggas på arbetet med att om möjligt minska korttidssjukfrånvaron.

Generellt förekommer värk i axlar, händer och armar hos äldre medarbetare medan det hos yngre medarbetare handlar om huvudvärk- och migränrelaterade problem. Stress är en av de vanligaste sjukfrånvaroorsakerna.

Under året har en HR-konsult med fokus på rehabilitering samverkat med ansvariga chefer och vid behov samarbetat med Regionhälsan. För att sätta ännu mer fokus på problemet ansvarar Folktandvårdens HR för att det under 2020 ska genomföras insatser på temat sjukfrånvaro/rehabilitering. HR ska dessutom förtydliga de olika stegen i sjukfrånvaroprocessen med särskilt fokus på korttidssjukfrånvaron.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Att behålla och rekrytera rätt kompetens är den viktigaste utmaningen för Folktandvården de närmaste åren.
- Folktandvården måste förbättra den psykiska arbetsmiljön för chefer och medarbetare.
- Folktandvården ska genomföra de åtgärder som krävs för en ekonomi i balans.

SERVICENÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Byggnation av H-huset, godsmottagning och parkeringshus, inklusive övertagande av parkeringsansvaret inom Region Örebro län.
- Problem med varuförsörjning av förbrukningsmaterial i samband med leverantörsbyte.
- Införande av nytt kostkoncept på Universitetssjukhuset Örebro.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	6	1	0
Uppdrag från regionfullmäktige	9	1	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget-2018 avvikelse	Utfalls-2018 avvikelse
Verksamhetens intäkter	1 836,7	1 851,8	1 757,4	-15,1	79,3
Verksamhetens kostnader	-1 616,3	-1 654,0	-1 543,4	37,7	-72,9
Finansnetto	-70,8	-66,4	-68,1	-4,4	-2,7
Regionbidrag/ersättning	-122,0	-131,4	-120,2	9,4	-1,8
Resultat	27,6	0,0	25,7	27,6	1,9

Sammanfattande analys

Regionservice redovisar ett positivt överskott på 27,6 miljoner kronor för verksamhetsåret 2019. Resultatet före återbetalningar är 71,6 miljoner kronor att jämföra med 54,7 miljoner kronor 2018. Återbetalningarna till kunder är totalt 44 miljoner kronor (IT 20, fastigheter 15, medicinsk teknik 5 och kundtjänst 4 miljoner kronor). Kraven på ekonomisk återhållsamhet har gett ett förbättrat resultat.

Störst överskott redovisas inom Område IT där prissättningen inkluderar en viss buffert för ökade lokalhyror för byggnation av ny serverhall. I Regionservice finns också Region Örebro läns förvaltning av IT stödsystem så som ekonomisystem, säkerhetssystem och personalsystem.

Systemförvaltningsobjektet Stödsystem redovisar totalt ett överskott på 4,6 miljoner kronor. Verksamheter med underskott är kost -2,6 miljoner kronor, vårdnära service -2,4 miljoner kronor samt IT vårdsystem -2,2 miljoner kronor. Löner och sociala avgifter visar ett överskott jämfört mot budget inom nästan alla verksamheter genom anställningsstopp, vakanser och frånvaro.

Totalt förbättras resultatet före återbetalningar med 16,9 miljoner kronor jämfört med 2018.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Regionservice har en ekonomi i balans. Verksamheterna kost, vårdnära service samt IT vårdsystem som redovisar negativt utfall arbetar med handlingsplaner för att nå en ekonomi i balans.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Produktionstal/Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2018	Förändring
Antal patientmåltider	360 681 st	370 552 st	-2,7 %
Andel inköpta ekologiska livsmedel är minst 50 % av totala inköpen av livsmedel år 2020	46,9 %	49,2 %	-2,3
Vi slänger mindre än 15 % av den mat vi tillagat år 2020	17,3 %	17,2 %	0,1
Elektroniska leverantörsfakturer, % (Region Örebro län)	76,7 %	69,8 %	6,9
Medelsvarstid i telefonväxeln, sekunder	Målvärde: 17 sekunder	14,6 sek	Ny mätmetod
Energianvändningen (el + värme) har effektiviserats med 12 % per kvadratmeter år 2020 jämfört med 2010 års totala energianvändning (rullande 12 månader)	1,8 %	1,0 %	0,8

Antal patientmåltider har minskat i jämförelse med föregående år. Det har varit en marginell minskning av patientmåltider både i Lindesberg och i Karlskoga medan den stora minskningen skett på Universitetssjukhusets Örebro.

De ekologiska inköpen som kostavdelningen gjort uppgår till 46,9 procent för 2019. Det är en minskning i jämförelse med föregående år och beror till stor del på att inköp av me-

jeriprodukter har övergått till laktosfria alternativ på Universitetssjukhuset Örebro och att dessa inte finns att tillgå som ekologiska varor. Övergången till mer laktosfria produkter i maten är för att det ska passa en större målgrupp och att de laktosfria produkterna är billigare i inköp.

Energianvändningen har ökat med 1,8 procent jämfört år 2010. Målet för 2019 var -9 procent. Det har skett en ytterligare försämring sedan 2018 då ökningen var 1 procent jämfört med 2010. Driftområdena Karlskoga, Lindesberg och Yttre uppvisar resultat i paritet med energieffektiviseringsmålen (-12 procent) för 2020 och i vissa fall bättre resultat. Driftområde Universitetssjukhuset Örebro som svarar för drygt 50 procent av den totala byggnadsytan får dock ett stort genomslag på totalresultatet och förklarar den stora avvikelsen från målet. Universitetssjukhuset Örebro har haft en systemproblematik, främst på värmesidan. Ett antal orsaker är identifierade och åtgärder är genomförda. Det finns dock kvarstående problem till den högre energiförbrukningen.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	850,0	838,7	11,3	1,3
- varav kvinnor	475,0	461,3	13,7	3,0
- varav män	375,0	377,4	-2,4	-0,6

Utökningar med nya tjänster som tillsatts under 2019 är följande 24,75 tjänster:

- Administrativ utveckling och service: 1 administratör (centrala diarier)
- Medicinsk teknik: 3 medicintekniska ingenjörer, 1 förvaltningsledare, 1 chef
- Försörjningen: 1 parkeringskoordinator, 10 servicevärdar, 4,75 städare
- Kundtjänst: 1 administratör (e-tjänstekort)
- IT: 1 systemutvecklare
- Fastighet: 1 teknisk specialist

Regionservice har sedan anställningsstoppet infördes i höstas vakanshållit ett 50-tal tjänster. Den totala ökningen av årsarbetare är därför mindre än beslutade utökningar som tillträtt under året som gick.

En tjänst som kommunikatör har flyttat till Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. En tjänst som verksamhetsutvecklare har flyttat till regionkansliet ekonomistab som utredare. En verksamhetsövergång från Mediq till avdelningen för vårdnära service gjordes den 1 oktober med fem medarbetare (ingår i utökning servicevärdar).

Det finns i nuläget 102,3 årsarbetare visstidsanställda utöver de 850 tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas ovan. Det är en i stort sett oförändrad nivå av visstidsanställda årsarbetare jämfört med samma tidpunkt förra året (103,7 årsarbetare).

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	5,4 %	6,3 %	-0,9
- varav kvinnor	6,2 %	7,9 %	-1,7
- varav män	4,2 %	4,2 %	0,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,6 %	2,2 %	0,4
- varav långtidssjukfrånvaro	2,7 %	4,1 %	-1,4

Sjukfrånvaron fortsätter att utvecklas i rätt riktning för Regionservice. Det är långtidssjukfrånvaron och framför allt för kvinnor som står för minskningen jämfört med förra året. Långtidssjukfrånvaron ligger till och med något lägre än för Region Örebro län som helhet som har en långtidssjukfrånvaro på 2,9 procent.

Det är korttidssjukfrånvaron som gör att Regionservice ändå ligger högre än Region Örebro län som helhet (korttidssjukfrånvaron 2,1 procent, sjukfrånvaro totalt 5,0 procent). Verksamheterna följer fortsatt upp sjukfrånvaro i god tid och arbetar aktivt med frågan. Målsättningen är att alla områden inom Regionservice ska uppnå en acceptabel nivå.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Kostnadsökningarna och kommande kostnadsbesparing, det avser dels fler uppdrag och dels besparingskrav.
- Kompetensförsörjning och kompetensväxling, bland annat införande av vårdnära service.
- De stora nybyggnationerna, till exempel H-huset.
- Många nya, stora it-system – Framtidens vårdinformatiönsstöd (FVIS) och nytt ekonomi-/inköpsystem – med implementering och införande av nya arbetssätt.

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

- Uppdrag att arbeta med strategier för energieffektivisering i olika sektorer och vilken roll regionala fastighetsnätverk kan ha i detta uppdrag.
- Sträckan Örebro–Hallsberg är ett av två pilotprojekt för elväg och arbetet med att ta fram underlag för beslut hos Trafikverket har startat.
- Svealandstrafiken har tagit över trafiken som utgår från Odensbacken i augusti och trafiken som utgår från Örebro i oktober. Trafikskiftet har gått mycket bra.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	6	2	2
Uppdrag från regionfullmäktige	12	3	0

Större negativ avvikelse från målnivån avser inriktningsmål 30 att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020 och inriktningsmål 36 att nämnden ska redovisa ett resultat i balans. Målen har inte uppfyllts.

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens					
intäkter	578,2	539,1	536,0	39,1	42,2
Verksamhetens					
kostnader	-1 118,0	-1 068,6	-1 068,2	-49,4	-49,8
Finansnetto	-0,1	-0,2	-0,2	0,1	0,1
Regionbidrag/					
-ersättning	529,8	529,7	511	0,1	18,8
Resultat	-10,1	0,0	-21,4	-10,1	11,3

Sammanfattande analys

Resultatet för helåret uppgår till -10,1 miljoner kronor, vilket är sämre jämfört med budget och +11,3 miljoner kronor bättre i jämförelse med utfall helåret 2018.

Resultatförbättringen i jämförelse med föregående år beror på effekter både på intäkt- och kostnadssidan. Ökningen av trafikintäkter beror både på ett ökat resande och ökad taxa. På kostnadssidan ses effekter av arbetet med budget i balans, då kostnadsökningen för trafik kostnader för buss mildrats i och med att volymen trafik är lägre. Utfallet för tågkostnader blev betydligt lägre jämfört med budget och föregående år. Kostnadsminskningen avser framförallt trafik inom Tåg i Bergslagen (TiB) och beror i huvudsak på inställda turer.

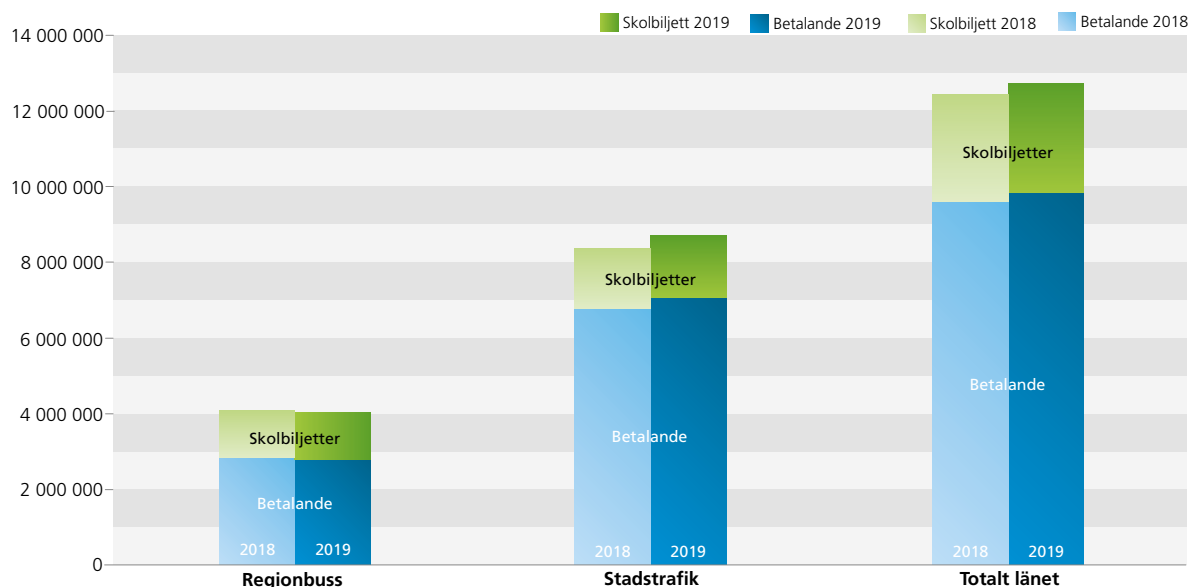
Personalkostnaden är lägre jämfört med budget, men högre jämfört med föregående år. Inom trafik- och samhällsplanering har personalkostnaden blivit lägre jämfört med budgeterat på grund av vakanser och återhållsamhet vad gäller rekryteringar. Inom energi och klimat har personalkostnaderna blivit högre i jämförelse med budget som en konsekvens av en högre projektvolym. Den högre projektvolymen ger högre intäkter, men även högre kostnader och medför ingen resultatpåverkan.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

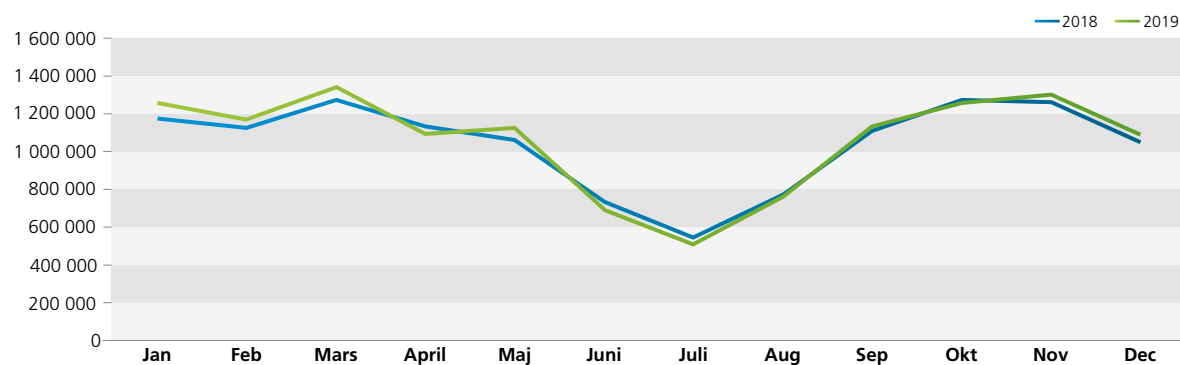
På nämndmötet i oktober 2019 beslutades den föreslagna handlingsplanen för en budget i balans version 2.0. Planen omfattar förslag på åtgärder som innebär kostnadsbesparingar om cirka 57 miljoner kronor. Enligt den framräknade flerårsbudgeten för åren 2020–2023 kommer resultatet för nämnden år 2023 uppgå till cirka -78 miljoner kronor om inga kostnadsbesparande åtgärder beslutas och genomförs. Den negativa utvecklingen av resultatet i jämförelse med beräkningar under våren 2019 kan härledas till beslut från Örebro kommun gällande ändrade principer för gymnasiekort och budgetrestriktioner med bland annat nolluppräkningskrav på besparingar. Område trafik- och samhällsplanering har av samhällsbyggnadsnämnden på mötet i oktober, fått i uppdrag att inkomma med ytterligare krav på åtgärder för att nå målet om en ekonomi i balans år 2023.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Resor januari–december 2019 mot 2018

Resor med buss per månad

Resandet med buss har ökat med 2,4 procent i jämförelse med föregående år. Detta motsvarar cirka 300 000 resor. Ökningen av antal bussresor är högre än befolkningsutvecklingen i Örebro län.

Inom regiontrafiken har resandet totalt minskat med 1,4 procent 2019 jämfört med 2018.

Inom stadstrafiken har resandet ökat, vilket påverkas främst av resande med skolbiljetter som har ökat med 4,7 procent 2019 jämfört med 2018.

Resandet har under 2019 ökat med både periodbiljetter och enkelbiljetter (inklusive mobilbiljetter).

Antal sålda biljetter har ökat med 6,3 procent 2019 jämfört med 2018.

Vid en uppdelning av intäktsökningen för 2019 i ökad försäljning/ändrat köpbeteende respektive höjda priser, kommer den största delen av intäktsökningen från de höjda priserna som gjordes i januari. Nästan 75–80 procent av försäljningsökningen kommer från prishöjningen, medan resterande del kan förklaras av ökad försäljning eller ändrat köpbeteende.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	294,1	292,6	1,5	0,5
- varav kvinnor	200,1	194,6	5,5	2,8
- varav män	94,0	98,0	-4,0	-4,1

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,9 %	3,7 %	0,2
- varav kvinnor	4,6 %	4,3 %	0,3
- varav män	2,6 %	2,6 %	0,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,1 %	1,9 %	0,2
- varav långtidssjukfrånvaro	1,8 %	1,9 %	-0,1

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Region Örebro län står inför en ny programmering av Europeiska regionalfonderna. EU-kommissionen har pekat ut en tematisk koncentration för västländerna i EU till politikområde.
1: "Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling" och politikområde
2: "Ett grönare och koldioxidsnålare Europa".
- Genomförandet av handlingsplanerna för Budget i balans 2.0 innebär stora förändringar, framför allt inom den allmänna kollektivtrafiken.
- Att starta den nya servicetrafiken i juli 2020 på ett bra sätt innebär höga krav på planering och organisation.

REGIONAL TILLVÄXTNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Brexit och en försenad process med långtidsbudgeten har inneburit att flertalet initiativ på EU-nivå fördröjts. För Region Örebro län har det framförallt skapat frågor och osäkerhet i långsiktighet gällande innehållet och budgeten inom kommande EU-program och fonder.
- TABB(Tillsammans för alla barns bästa)-projektet och flera pilotprojekt i länets kommuner där skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård samarbetar har pågått.
- Inom Innovationsstrategin har AI-Impact Lab införts vid Örebro universitet.
- Arbete med tre handlingsplaner med utgångspunkt i regionala utvecklingsstrategins prioriterade område "hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård". Handlingsplanerna "God jämlik och jämställd hälsa" och "Sammanhållen vård och omsorg" har antagits och "Social välfärd" ska antas i början av 2020.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	11	12	
Uppdrag från regionfullmäktige	15	2	

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	101,8	93,5	103,3	8,3	-1,5
Verksamhetens kostnader	-224,5	-220,2	-219,5	-4,3	-5,0
Finansnetto		-0,1		0,1	
Regionbidrag/-ersättning	126,8	126,8	120,1	0,0	6,7
Resultat	4,1	0,0	3,9	4,1	0,2

Sammanfattande analys

Utfallet för helåret är ett överskott på 4,1 miljoner kronor. Detta är bättre än budget och i nivå med föregående år. Det positiva resultatet beror dels på att beviljade verksamhetsstöd inte hunnit upparbetas i förväntad takt av externa aktörer, dels på återhållsamhet vad gäller externa kostnader och att vakanser inte tillsatts.

Kostnaderna för det utökade mobilitetsstödet (för studerande orebroare på folkhögskolor runt om i Sverige) har inte varit fullt finansierat i budget för 2019, men kostnadsökningen har kompenenserats av tillfälliga överskott på andra områden. Bland överskotten kan nämnas besparingar på förvaltningens kansli, Fellingsbro folkhögskola som fått oväntade statsbidrag och område välfärd och folkhälsa som har fått kompensation för medverkan i forskningsprojekt.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Ekonomi följs upp månatligen i syfte att urskilja negativa avvikelser. Störst risk har funnits i folkhögskolornas ekonomi, men efter ett genomgående arbete med plan för långsiktig ekonomi i balans bedöms risken för underskott som liten där.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Det finns ingen redovisning av produktions- och nyckeltal inom nämnden.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	294,1	292,6	1,5	0,5
- varav kvinnor	200,1	194,6	5,5	2,8
- varav män	94,0	98,0	-4,0	-4,1

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,9 %	3,7 %	0,2
- varav kvinnor	4,6 %	4,3 %	0,3
- varav män	2,6 %	2,6 %	0,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,1 %	1,9 %	0,2
- varav långtidssjukfrånvaro	1,8 %	1,9 %	-0,1

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Flera EU-program ska skrivas fram. EU:s budget kommer att minska. Det medför mindre EU-finansiering till utvecklingsprojekt och sämre förutsättningar för internationella projekt.
- Projektet Effektivare validering avslutas och ett fortsatt utvecklingsarbete för en effektivare validering behöver ta vid efter projektets slut.
- En gemensam målbild för samverkande parter som kan styra utvecklingen behöver förankras. Det avser utvecklingen mot en god och nära vård som utgör grunden för det fortsatta arbetet med att stödja utskrivningsprocessen och arbetet med en ny överenskommelse om hälso- och sjukvård i hemmet och samverkan kring barn, psykiskt funktionsnedsatta och insatser på rehabiliteringsområdet.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Den nya kultur- och fritidsnämnden möjliggör ett tydligare fokus på områdets frågor.
- En ny regional kulturplan för 2020–2023 har tagits fram med fokus på solidariskt fördelad kultur och kultur och hälsa.
- Projektet Kulturkraft har implementerats och permanentats med fokus på att alla barn i länets alla förskolor och skolor ska få tillgång till professionell kultur.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	8	0	0
Uppdrag från regionfullmäktige	10	0	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	56,5	51,9	54,5	4,6	2,0
Verksamhetens kostnader	-170,4	-166,0	-167,4	-4,4	-3,0
Finansnetto	0	0	0	0	0
Regionbidrag/ersättning	114,5	114,1	111,7	0,4	2,8
Resultat	0,6	0,0	-1,2	0,6	1

Sammanfattande analys

2019 var nämndens första verksamhetsår. Området kultur och ideell sektor låg tidigare under nämnden för regional tillväxt. Områdets verksamhet har inte genomgått några större förändringar jämfört med 2018 och jämförelsen med föregående år bör vara rättvisande.

Kultur- och fritidsnämndens resultat blev något högre än prognosen, men i princip hela överskottet för året visade sig härröras till ej upparbetade nämndkostnader.

Både intäkter och kostnader har ökat under året, vilket gör att nämndens omsättning blev högre än förväntat. De ökade intäkterna bestod av ökade statsbidrag och projektintäkter. De ökade kostnaderna blev en direkt följd av de ökade intäkterna då bidrag har slussats vidare till externa aktörer och att projekten har upparbetat högre kostnader. Detta har dock inte haft någon resultatpåverkan.

Ny områdeschef för Kultur och ideell sektor anställdes under hösten och en total översyn av ekonomin har gjorts under sista tertiet 2019. Detta ledde bland annat till att vissa ändringar i struktur och arbetssätt har gjorts för att göra det ännu enklare och mer transparent i uppföljning av budget för 2020.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Ekonomin har följts upp månatligen i syfte att urskilja negativa avvikelser. Nämnden har inte haft några stora marginaler vilket också syns på resultatet, men då väldigt mycket av nämndens budget avsett bidrag till externa aktörer som beslutats i början av året gick det relativt enkelt att följa ekonomin. Ny områdeschef för Kultur och ideell sektor anställdes dessutom under hösten varför en total översyn av ekonomin har gjorts under sista tertiet 2019. Vissa ändringar i strukturen samt arbetssätt kommer att göras för att det ska bli ännu enklare att följa upp under 2020.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Det finns ingen redovisning av produktions- och nyckeltal inom nämnden.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	294,1	292,6	1,5	0,5
- varav kvinnor	200,1	194,6	5,5	2,8
- varav män	94,0	98,0	-4,0	-4,1

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,9 %	3,7 %	0,2
- varav kvinnor	4,6 %	4,3 %	0,3
- varav män	2,6 %	2,6 %	0,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,1 %	1,9 %	0,2
- varav långtidssjukfrånvaro	1,8 %	1,9 %	-0,1

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Den övergripande utmaningen är den ekonomiska situationen i Region Örebro län och i länets kommuner och hur det påverkar området. Övriga utmaningar som delvis är beroende av den är:
  - att skapa ett jämlikt och jämställt kulturliv
  - att stärka den kulturella infrastrukturen inom samtliga kulturområden
  - att tydligare visa på värdet av och att använda kulturen inom andra samhällsområden så som hälsa, utveckling av näringsliv, samhällsplanering och turism.

GEMENSAM NÄMND FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRD SAMT TOLK- OCH ÖVERSÄTTARSERVICE

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Hela Örebro kommun har gått med i den gemensamma nämnden.
- Regionhälsan har haft stort fokus på förändringsarbete för att möta kundernas behov av ökad tillgänglighet och kortare hanteringstider men också att ha fokus på den egna arbetsmiljön.
- Tolk- och översättarservice har, som ett fortsatt led i arbetet med kulturkommunikatörer, ansökt och beviljats bidrag från den EU-finansierade Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF).

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	5	0	0
Uppdrag från regionfullmäktige	9	0	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget- avvikelse	Utfalls- avvikelse
Verksamhetens intäkter	122,6	116,3	98,2	6,3	24,4
Verksamhetens kostnader	-114,0	-116,3	-112,1	2,3	-1,9
Finansnetto	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Regionbidrag/ -ersättning	0,0	0,0	19,9	0,0	-19,9
Resultat	8,6	0,0	6,0	8,6	2,6

Sammanfattande analys

Nämnden redovisar ett bokfört överskott på 8,6 miljoner kronor per helår 2019. I resultatet ligger högre intäkter och lägre övriga verksamhetskostnader på Tolk- och översättarservice, lägre kostnader för löner, köpt verksamhet och övriga verksamhetskostnader för Regionhälsan. Regionhälsan har under året haft flera föräldradledigheter och pensionsavgångar. För att klara leverans ut till kund har underkonsulter använts under hösten.

Volymerna på Tolk- och översättarservice är 4 procent lägre än föregående år, vilket är lägre än den budgeterade minskningen på 10 procent. Det är den bidragande orsak till överskottet för Tolk- och översättarservice.

Nämnden för Företagshälsovård och Tolkförmedling har i nuläget inget framtida investeringsbehov.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Förvaltningens resultat slutar på 8,6 miljoner kronor högre än budget för 2019. Förvaltningen arbetar hela tiden med att hålla nere kostnaderna i den mån det är möjligt utan att sänka kvaliteten på verksamheten.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

	Utfall 2019	Utfall 2018	Föränd- ring %	Mål- värde	Avvik- else mot målvärde
Produktionstal					
1-FHV-tim	26 207	24 963	5 %	31 851	-5 644
Produktionstal					
2-TÖS-tim	121 908	126 674	-4 %		

Antalet producerade timmar på Regionhälsan (FHV, Företagshälsovård) är 5 procent högre jämfört med samma period 2018. Målvärdet är det ackumulerade värdet av kundernas förbokade timmar. Målvärdet är högre än utfallet 2018 på grund av ett utökat kundunderlag där Regionhälsan just nu ställer om till att klara det större uppdraget.

Avvikelsen mot målvärdet beror på att Regionhälsan inte haft full bemanning på grund av föräldraledigheter, pensionsavgångar och många nyanställningar. Regionhälsan har inte haft långa väntetider under året och den lägre debiteringsgraden är delvis ett resultat av den omställning Regionhälsan går igenom.

Antalet producerade tolktimmar på Tolk- och översättarservice (TÖS) är 4 procent lägre jämfört med motsvarande period år 2018.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	46,9	46,5	0,4	0,9
- varav kvinnor	42,9	42,5	0,4	0,9
- varav män	4,0	4,0	0,0	0

Regionhälsan har utökat antalet medarbetare med 1,0 årsarbetare. Förändringen består av en utökning med två företagssköterskor, två sjukgymnaster/fysioterapeuter och en företagsläkare. En administratör, en chef och två företagsläkare har slutat.

På Tolk- och översättarservice har en tolkförmedlare med en tjänst på 0,6 slutat.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,2 %	5,1 %	-1,9
- varav kvinnor	2,7 %	4,2 %	-1,5
- varav män	7,5 %	15,6 %	-8,1
- varav korttidssjukfrånvaro	1,3 %	1,6 %	-0,3
- varav långtidssjukfrånvaro	1,9 %	3,5 %	-1

Den totala sjukfrånvaron för 2019 är 1,9 procent lägre än 2018. Det beror till största delen på att långtidsfrånvaron minskat jämfört med föregående år. Under förra året fattades beslut om att införa rehabiliteringssamtal med närmaste chef vid tre upprepade frånvarotillfällen per halvår. Förvaltningen fortsätter att följa sjukfrånvaron genom ett aktivt förebyggande arbete för att främja en bra arbetsmiljö.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Skapa snabbrikliga verksamheter där kompetens och engagemang hos medarbetarna utvecklas och tas tillvara. Digitala lösningar ska skapa kundnytta och där kompassen är inriktad på integrerad hållbar utveckling.
- Ett fungerande arbetsmiljöarbete både för att behålla och attrahera nya medarbetare men också för att få verksamheterna att prestera på bästa sätt för att nå sina mål.
- Kompetensförsörjningen inom företagshälsa i allmänhet och företagshälsare och arbetsmiljöingenjörer i synnerhet.

Redovisning av mål och uppdrag

Redovisning av mål, måluppfyllelse och uppdrag kopplas till de strategiska processer och målområden som återfinns i verksamhetsplanen med budget för 2019 – huvudprocesserna hälso- och sjukvård, tandvård och regional utveckling och områdena regional utvecklingsstrategi, hållbar utveckling, digitalisering, attraktiv arbetsgivare och ekonomi.

Symbolförklaringar

Färgindikatorer, måluppfyllelse och genomförande av uppdrag helår

- = uppnått eller överträffar målnivå
- = mindre, acceptabel avvikelse från målnivån
- = större negativ avvikelse från målnivån

Förändringspilar, utveckling under året, resultat helår jämfört med föregående år alternativt årets början.

- = resultatet har förbättrats
- = resultatet är oförändrat
- = resultatet har försämrats

Indikatorer, status helår

- = helt
- = delvis
- = inte alls
- = värde saknas för perioden

Villkor för måluppfyllelse redovisas per inriktningsmål med indikatorer under respektive process och målområdes rapportering av mål och målavstämning. Redovisning av resultat för uppdrag sker också inom respektive process och målområde.

Det finns totalt 38 inriktningsmål och av dessa har 36 mål uppfyllts, varav 28 mål fullt ut. Åtta mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån, varav två har en positiv utveckling i jämförelse med årets början. Sammantaget har således 36 av 38 mål (95 procent) har en god måluppfyllelse eller en mindre, acceptabel avvikelse. Inriktningsmål 30, att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020 och inriktningsmål 36, att styrelsen och nämnderna ska redovisa ett resultat i balans, har en negativ avvikelse från målnivån och målen har inte uppfyllts.

Det finns 66 uppdrag och 50 uppdrag har genomförts. 13 uppdrag har påbörjats men inte genomförts fullt ut vid årets slut. Det finns också tre uppdrag som inte har fullföljts. Det avser uppdrag 42, att utreda möjlighet att köra serviceresor i egen regi och uppdrag 53, att etablera ett projekt för att ansluta till de nationella tjänsterna för högkostnadsskydd och frikort tillgängliga via 1177.se och uppdrag 63, att upprätta och genomföra ekonomiska handlingsplaner i syfte att bibehålla eller nå ekonomisk balans. Det finns också 11 uppdrag från förra året som inte var slutförda vid årsskiftet. Sju uppdrag har genomförts under året. Arbete har pågått med två uppdrag som inte är helt klara och två uppdrag har inte genomförts.

REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län bidrar till och skapar förutsättningar för stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet i Örebro län.

INRIKTNINGSMÅL

- 1. Region Örebro län har ett regionalt ledarskap som skapar tillit, förtroende och ett gemensamt lärande hos länets aktörer.**

Kommentar:

Region Örebro läns verksamheter deltar i arbete, utifrån ansvarsområde, i frågor som rör länets utveckling och samarbetar bland annat med kommunerna, Länsstyrelsen i Örebro och Örebro universitet. Exempel på detta är:

- Hälso- och sjukvården har ett gott och ökande samarbete med länets kommuner. Kommunerna har bland annat varit aktivt involverade i arbetet med att ta fram målbild för hälso- och sjukvården år 2030.
- Projekt Äldreforum 2.0 har initierats med deltagande från länets samtliga kommuner, Örebro universitet och Region Örebro län. Region Örebro län har ett samordnings- och ledningsuppdrag i projektet. Avtal avseende akademiska vårdboende har ingåtts med två av länets kommuner och detta sker i samverkan med Region Örebro län och Örebro universitet.
- Folkvandvården har haft fokus på ledarskapet under 2019. Att tydliggöra rollen och ansvaret som chef är viktigt. Samverkan inom och mellan områden inom Folkvandvården och mellan chefsnivåer ska öka. Dessutom har en översyn skett av mötesstrukturen för att skapa tydligare arenor för samverkan. Detta sammantaget gäller även i relationen till Folkvandvårdens samverkanspartners både inom Region Örebro län och utanför organisationen.
- Inom förvaltningen Regional utveckling har ett antal aktiviteter genomförts av Region Örebro län i syfte att stärka det regionala ledarskapet. Bland annat två konferenser med fokus att skapa gemensamt lärande hos länets aktörer med syfte att stärka genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin

(RUS). Representanterna i partnerskapet för regional utvecklingen har fått svara på en enkät, för att mäta och följa upp förtroendet för Region Örebro län som regionalt utvecklingsansvarig. Två möten har hållits med partnerskapet för regional utveckling samt ett möte med regionala samverkansrådet om uppföljningen av RUS och resultaten av ovan beskrivna enkät. Under hösten har en dialogturné till samtliga organisationer i partnerskapet för regional utveckling genomförts, med fokus på RUS-genomförandet och hur samverkan fungerar.

- Regionkansliets staber deltar i arbete, utifrån ansvarsområde och när det är aktuellt, i frågor som rör länets utveckling och samarbetar bland annat med kommunerna, Länsstyrelsen i Örebro och Örebro universitet.
- En konferens där flera av länets aktörer delade med sig av erfarenheter i arbetet med de globala målen i Agenda 2030 har genomförts. Region Örebro län var arrangör tillsammans med Örebro kommun, Laxå kommun och Länsstyrelsen Örebro län.
- Patientnämnden har ingått samverkansavtal med samtliga kommuner i länet. Det innebär att patientnämnden tar emot klagomål och synpunkter från patienter i hela länet, både hälso- och sjukvård som bedrivs av Region Örebro län och kommunal hälso- och sjukvård. Patientnämnden återför patienternas klagomål och synpunkter till berörda vårdgivare för att bidra till lärande och stärka patientsäkerheten i hela länet.

- **Indikator: Andel organisationer inom partnerskapet för regional utveckling, som har mål och prioriteringar som kopplar till RUS, i sin verksamhetsplan ska öka.**

Kommentar: Detta är första mätningen och den kommer att användas för att bedöma utvecklingen till uppföljning 2021.

20 procent av organisationerna inom partnerskapet för regional utveckling har mål och prioriteringar i verksamhetsplaner som kopplar till RUS.

53 procent av organisationerna i partnerskapet uppger att de till viss del har skrivningar hämtade från RUS i sina verksamhetsplaner.

Detta innebär att totalt är det 73 procent (11 av 15 organisationer) som använder formuleringar från RUS i någon omfattning i sina verksamhetsplaner.

- **Indikator: Andel organisationer inom partnerskapet för regional utveckling, som har högt förtroende för Region Örebro län i rollen som regionalt utvecklingsansvarig ska öka.**

Kommentar: Detta är första mätningen och den kommer att användas för att bedöma utvecklingen till uppföljning 2021.

56 procent av organisationerna inom partnerskapet för regional utveckling har högt förtroende för Region Örebro län i rollen som regionalt utvecklingsansvarig.

31 procent av organisationerna i partnerskapet uppger att samordningen fungerat relativt bra och är neutrala i sin uppfattning.

- **Indikator: Andel organisationer som använder statistik och underlag kopplat till RUS, för att uppföljning och/eller nya beslut ska öka.**

Kommentar: Detta är första mätningen och den kommer att användas för att bedöma utvecklingen till uppföljning 2021.

Utöver de 47 procent som anger att de använder RUS-underlag, så uppger ytterligare 33 procent av organisationerna i partnerskapet att de till viss del använder RUS-underlag för beslut. Detta innebär att totalt är det 80 procent (12 av 15 organisationer) som använder RUS-underlag i någon omfattning.

2. Handlingsplaner och understrategier kopplade till RUS integrerar viktiga perspektiv som jämställdhet, barn och unga, internationellt samarbete och integration.

Kommentar: Arbetet med att integrera perspektiven pågår inom Regional utveckling.

Under året har två handlingsplaner tagits fram som kopplar till RUS:

- Handlingsplan för god, jämlik och jämställd hälsa i Örebro län, som integrerar jämställdhet, barn och unga samt integration.
- Handlingsplan för sammanhållen vård och omsorg, som integrerar jämställdhet samt barn och unga.

- **Indikator: Andel handlingsplaner och understrategier kopplat till RUS som är jämställdhetsintegrerade ska öka.**

Kommentar: Detta är första mättillfället. Bedömning av måluppfyllelse är inte möjlig.

Av de tolv handlingsplaner som är kopplade till RUS är sju (58 procent) jämställdhetsintegrerade.

- **Indikator: Andel handlingsplaner och understrategier kopplade till RUS som har integrerat perspektiven barn och unga, internationellt samarbete och integration, där det är relevant, ska öka.**

Kommentar: Detta är första mättillfället. Bedömning av måluppfyllelse är inte möjlig.

Av samtliga 12 handlingsplaner har åtta (67 procent) integrerat minst ett av perspektiven. Av dessa åtta handlingsplaner har sju stycken integrerat minst två av perspektiven. Två av handlingsplanerna har integrerat samtliga perspektiv. 50 procent har integrerat barn och unga, 33 procent har integrerat internationellt samarbete och 50 procent har integrerat integration.

UPPDRAG

1. Att ta fram och genomföra aktiviteter för att bidra till att nå den regionala utvecklingsstrategins målsättningar.

Kommentar: Arbete har startat för att ta fram aktiviteter inom samtliga nämnder och det pågår också aktiviteter inom flera verksamheter.

Inom hälso- och sjukvården pågår ett arbete för att ytterligare stärka den högspecialiserade vården.

En översyn av universitetssjukvårdsenheterna avseende kriterier, ansvarsområden och antal har skjutits upp till 2020 då en eventuell översyn av tidigare kriterier på det nationella planet hade diskuterats men av allt att döma inte kommer att ske. Innovations-systemet har stärkts och organiserats inom Forskning och utbildning inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen. I arbetet med den kommande strategin för klinisk forskning och innovation diskuteras också särskilda strategiska områden att identifiera för att säkra forskningsaktiviteter inom regionalt och nationellt högspecialiserad verksamhet, där även odontologisk verksamhet kan inkluderas.

Inom den regionala utvecklingsstrategins (RUS) övergripande mål om god resurseffektivitet pågår bland annat olika aktiviteter för att minska utsläpp av växthusgaser och öka energieffektiviteten.

Inom området social sammanhållning och demokrati har tolk- och översättarservice och staben hållbar utveckling inlett ett samarbete där kulturkommunikatörer, tillsammans med en barnmorska, föreläser för elever på SFI.

Inom förvaltningen Regional utveckling har ett projekt om uppföljning och analys kopplat till genomförandet av RUS och ett projekt att implementera systemstöd för planering och uppföljning av RUS slutförts under 2019. Under hösten har även en behovsinventering genomförts med finansiering från Tillväxtverket. Syftet med inventeringen var att identifiera insatsområden för att stärka arbetet med hållbar utveckling i det regionala tillväxtarbetet. Insatsområden som identifierades handlar om att förändra arbetssätt som stärker hållbar utveckling och därmed möjliggör genomförandet av RUS.

2. Att samordna insatser för genomförande av den regionala utvecklingsstrategin i samverkan med länets kommuner och övriga berörda parter.

Kommentar: Förvaltningen Regional utveckling har genomfört två möten med Partnerskapet för regional utveckling.

En dialogturné har genomförts med organisationerna i partnerskapet. Där har diskussioner förts bland annat om samordning av insatser och samverkan mellan aktörer. En analys av dialogturnén pågår och kommer att ligga till grund för förslag på förändringar i genomförandet.

Lokadagarna 2019 genomfördes med cirka 100 deltagare. Temat för konferensen var hur tillitsbaserad styrning och förändringsledarskap kan stärka RUS-genomförandet.

HÅLLBAR UTVECKLING

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län är en ansvarsfull aktör med höga ambitioner inom hållbarhetsområdet. Hållbar utveckling för regionorganisationen är att skapa välfärd och livskvalitet när verksamheten bedrivs samtidigt som kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov säkerställs.

INRIKTNINGSMÅL

3. Hållbarhet är integrerad i ordinarie verksamhet och mognadsgraden i hållbarhetsfrågor ökar.

↑ *Kommentar:* Hållbarheten är delvis integrerad i ordinarie verksamhet och mognadsgraden har ökat. Det finns många indikatorer som har ett gott utfall men det finns också områden där det behövs krafttag för att nå målen i Program för hållbar utveckling 2017–2020. Alla förvaltningar rapporterar att hållbarhetsfrågorna finns med i många olika delar av verksamheternas arbete. Exempel på detta:

- Hälso- och sjukvården rapporterar att ambitionen att minska läkemedlens miljöaspekter har gått framåt under året medan målsättningen att minska förbrukning av varor med hög miljöpåverkan varit svårare att uppnå.
- Folk tandvården har gjort flera insatser kopplat till barnrättsarbete under året.
- Verksamheter inom Regional utveckling utmärker sig positivt vad gäller jämställdhetsarbete. Hållbarhet genomsyrar också de övergripande målen för RUS och tas om hand vid upprättande av handlingsplaner kopplade till genomförandet.
- Servicenämnden lyfter miljöombudens roll för ett fungerande miljöarbete.
- Den gemensamma nämnden för företagshälsa och tolkförmedling har lagt ett särskilt fokus på hållbara arbetsplatser.
- Flera nämnder rapporterar att ”Resehierarkin” har implementerats och att fler konferensmöjligheter till digitala möten har etablerats.
- Både politiker och chefer har prioriterat deltagande på utbildningar som anordnats för att förstärka Region Örebro läns kunskap kring barnrätt utifrån att FN:s konvention om barnets rättigheter blir lag år 2020.

● *Indikator:* Uppföljning och utveckling av aktivitetsplaner enligt program för hållbar utveckling och utifrån genomförd hållbarhetsredovisning 2018.

Kommentar: Det finns aktivitetsplaner för året som ses över årligen på alla förvaltningar och för Region Örebro län sammantaget. Dessa följs upp i samband med verksamhetsberättelse. Hållbarhetsredovisning görs årligen.

UPPDRAG

3. Att fortsätta arbetet med jämställdhetsanalys, och utifrån dessa och tidigare analyser genomföra åtgärder.

Kommentar: Samtliga nämnder/förvaltningar har utvecklingsarbeten igång som inbegriper jämställdhetsanalys.

- En handlingsplan för jämställd vård är antagen av folktandvårdsnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för forskning och utbildning.
- Inom forsknings- och utbildningsnämnden analyseras jämställdhetsperspektivet vid både intern och extern rapportering av Region Örebro läns forskarkompetens.
- Fem pilotprojekt har startats, där fyra bygger på att ta fram och analysera könsuppdelad statistik.
- Inom servicenämnden har uppföljning av tidigare analys genomförts.
- Inom nämnderna inom regional utveckling har de handlingsplaner som tagits fram utifrån den regionala utvecklingsstrategin jämställdhetsintegrerats, likaså projekt inom exempelvis energi och klimat.
- Inom den gemensamma nämnden för företagshälsa och tolkförmedling beskrivs hur Tolk- och översättarservice har påbörjat en jämställdhetsanalys där de valt att undersöka könsfördelningen bland tolkar som anmäler sig och genomför utbildningar.
- Regionkansliet arbetar med att revidera checklistan för de horisontella perspektiven i ärendehantering till en checklista för hållbar utveckling.

4. Att fortsätta arbetet med att HBTQ-diplomera verksamheter.

Kommentar: Samtliga nämnder/förvaltningar har genomfört informations- och utbildningsinsatser kring HBTQ.

583 personer har genomfört webbutbildningen i SABA. Siffrorna innefattar både de som gjort den i grupp och enskilt.

Flera enheter har HBTQ-diplomerats:

- IVA på Karlskoga lasarett
- Psykiatrisk akut och heldygnsvård i Lindsberg
- Syncentralen
- Freja och Hallsbergs vårdcentral
- Regionarkivet
- Vuxenhabiliteringen
- Staberna hållbar utveckling och kommunikation på regionkansliet
- Område energi och klimat, social välfärd och

kultur och ideell sektor på Regional utveckling övriga vårdcentraler i Område söder, Hällefors vårdcentral, Folktandvården och ambulansen i Lindsberg har påbörjat diplomering.

5. Att ta fram en plan för att det ska finnas minst en HBTQ-diplomerad vårdcentral i varje närsjukvårdsområde.

Kommentar: Alla närsjukvårdsområden har minst en verksamhet diplomerad och flera som har planer på att genomföra diplomering.

Enheter som är eller har pågående arbete med att diplomera verksamheten:

- Akutmottagningen i Karlskoga
- Ängens vårdcentral
- Ungdomsmottagningen
- Freja och Storå vårdcentral.

6. Att fortsätta arbetet med att analysera barnrättsperspektivet, och att utifrån dessa och tidigare analyser genomföra åtgärder.

Kommentar: Samtliga nämnder/förvaltningar arbetar aktivt med barnets rättigheter.

- Några förvaltningar har tagit fram barnrättschecklistor som används vid beslut som rör förändring av verksamheten.
- Många arbetar med kunskapshöjande insatser om barnkonventionen internt inom verksamheten.
- Flera förvaltningar har analyserat olika delar av en verksamhet utifrån ett barnrättsperspektiv, till exempel väntrum.
- Goda exempel har spridits mellan förvaltningarna och olika frågeställningar kopplat till när barnkonventionen blev lag 1 januari har kommunicerats ut i olika kanaler.

Från centralt håll har flertalet utbildningsdagar om barnkonventionen genomförts för politiker och chefer inom Region Örebro län.

7. Att följa upp och minska förbrukningen av produkter med hög klimatpåverkan, alternativt ersätta med mindre klimatpåverkande alternativ.

Kommentar: Det pågår arbeten inom verksamheterna och olika åtgärder vidtas för att minska förbrukningen alternativt ersätta produkter med hög klimatpåverkan. Miljöronder har genomförts på ett antal arbetsplatser och information går ut via miljöombud.

Totalt har klimatpåverkan minskat per kilo inköpta livsmedel under 2019 med 20 procent jämfört med basåret 2015, vilket också är målvärdet. Vad

gäller klimatpåverkan från produkter på klimatlistan går det åt rätt håll, men målvärdet på 15 procent till 2020 har ännu inte uppnåtts.

8. Att utveckla det förebyggande arbetet kring läkemedelshandlingens negativa miljökonsekvenser.

Kommentar: Under 2019 har Läkemedelskommitténs Expertgrupp läkemedel och miljö tagit fram en handlingsplan för läkemedel och miljö. I handlingsplanen ingår aktiviteter som syftar till att beakta läkemedels miljöpåverkan vid läkemedelsupphandling och vid framtagande av behandlingsrekommendationer.

Handlingsplanen innehåller även aktiviteter som rör kartläggning av läkemedelsförskrivning, utvärdering av läkemedelsbehov och informationsåtgärder riktade mot förskrivare och allmänhet.

9. Att höja ambitionerna kring Region Örebro läns resor och transporter, bland annat genom att vidareutveckla och implementera resehierarkin.

Kommentar: Resehierarkin har reviderats och kommunicerats under våren och verksamheterna rapporterar att de vidtar olika åtgärder för att implementera den och också höja ambitionerna kring resor och transporter. Information om resehierarkin och hur respektive verksamhets resmönster ser ut har skett via den reserådgivning som genomförts inom olika verksamheter.

Resfria möten ökar och många verksamheter arbetar med att utöka användandet av Skype och videokonferenser och ser också goda möjligheter att fortsätta göra så. Många strävar också efter att gå/cykla/åka kollektivt i tjänsten. En cykelutredning för Universitetssjukhuset Örebro har genomförts och åtgärder är planerade inför 2020. Flera ger exempel på att man köpt in låncyklar. Ett förslag kring övertagande av cykelpoolerna inom Region Örebro län har utretts.

Totalt har miljöpåverkan från tjänsteresorna minskat med cirka sex procent jämfört med föregående år. Den största minskningen sker från inrikesflyg men även utrikes flyg och bilresor har minskat. En liten ökning har dock skett när de gäller resor med privat bil.

10. Att utarbeta riktlinjer tillhörande den kostpolicy som tagits fram hösten 2018 och genomföra ett systematiskt arbete med att implementera de styrande dokumenten i organisationen och hos berörda medarbetare.

Kommentar: Uppdraget att utarbeta riktlinjer tillhörande kostpolicyen har skett i samverkan med Regionens service enheten, upphandlingsavdelningen, Fellingsbro och Kävesta folkhögskolor och dietist inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Förslaget ska beslutas på servicenämnden första kvartalet 2020.

11. Att utveckla kunskap och metodstöd i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet så att det anpassas för att bli mer jämlikt och jämställt.

Kommentar: Utifrån handlingsplan för god, jämställd och jämlik hälsa utformas samverkansplaner tillsammans med de parter som inbegriper överenskommelsen för folkhälsa. En projektplan för norra länsdelen gällande riktade hälsosamtal inom primärvården har tagits fram. Ett kunskapsutbyte gällande den hälsofrämjande basplattan, implementering av levnadsvanor, som omfattar Örebro och Uppsala-regionerna har inletts.

Under året har rapporter som bland annat beskriver hälso- och arbetsmiljörelaterade faktorer bland förvärvsarbetande publicerats. Genomförande av socioekonomisk klusteranalys med koppling till tandhälsan hos barn och ungdomar i samverkan med Folk tandvården har tagits fram. Likaså sammanställning och spridning av ELSA-resultat (ELevhälsodata Sammanställt och Analyserat), hälsosamtal i förskoleklass, årskurs 4 och 7 samt år 1 på gymnasiet.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ÖVERGRIPANDE MÅL

Hälsa- och sjukvården är tillgänglig, högkvalitativ och personcentrerad.

INRIKTNINGSMÅL

4. Vården är tillgänglig.

● *Kommentar:* Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen har haft personalbrist på framförallt operations- och anestesisyjuksköterskor under perioden vilket har påverkat operationskapaciteten negativt. Primärvårdens förstärkta vårdgaranti har slagit väl ut och visar tillgänglighet motsvarande tillgänglighet på tre dagar som den tidigare garantin var för sju dagar. Under hösten har ett intensivt arbete med kösituationen gett resultat, fram för allt för nybesök läkare, där Region Örebro läns förbättrade siffror för tillgänglighet september–december gett utdelning av kömiljarden.

◆ *Indikator:* Tillgängligheten till vården ska öka 2019 jämfört med 2018. Redovisning och uppföljning av:

Kommentar: Sammanfattande bedömning.

- Tillgängligheten för planerade nybesök inom specialiserad vård är bättre jämfört med förra året.
- Tillgängligheten för operationer är sämre jämfört med förra året.
- Återbesök inom planerad tid är på samma nivå som förra året.
- Primärvårdens telefontillgänglighet är sämre jämfört med förra året.
- Besök inom primärvården enligt den förstärkta vårdgarantin, inom 3 dagar, är under året 85 procent. Det finns ingen jämförelsesiffra för 2018
- Användningen inom e-hälsa fortsätter att öka.

◆ *Indikator:* Andelen patienter som får nybesök på mottagning alternativt operation/behandling inom vårdgaranti.

Kommentar: Tillgängligheten till nybesök läkare är bättre och tillgängligheten till operation är sämre jämfört med 2018.

Tillgängligheten till operation var försämrade under våren 2019. Under hösten har ett intensivt arbete för att korta köerna genomförts och resultatet har förbättrats. Resultatet i december 2019 visade 65 procent av operationerna inom vårdgarantitid jämfört med 67 procent i december 2018. Medelvärde för åren har varit 65 procent 2018 och 62 procent för 2019. I jämförelse med rikssnittet har Region Örebro läns resultat varit sämre under hela året även om skillnaderna minskade under hösten och i november 2019 låg Region Örebro läns resultat 3 procent under rikssnittet.

Tillgängligheten till nybesök läkare var under våren 2019 marginellt bättre jämfört med 2018. Köbearbetningsarbetet under hösten lyfte siffrorna avsevärt och Region Örebro län fick utdelning på kömiljarden för alla tre månader som ingick (september–november). För december 2019 var 90 procent av nybesöken inom vårdgarantitid jämfört med 83 procent 2018. Medelvärde för åren har varit 81 procent 2018 och 83 procent 2019. Jämfört med rikssnittet har Region Örebro läns tillgänglighet varit marginellt bättre under våren för att kraftigt förbättras under hösten och var i november 8 procent bättre än rikssnittet.

◆ *Indikator:* Återbesök inom planerad tid.

Kommentar: Medelvärde under året visar relativt stabila värden. För 2018 väntade 82 procent inom vårdgarantitid jämfört med 81 procent under 2019. Faktiska väntetider var 66 procent under 2018 och 68 procent under 2019.

◆ **Indikator: Tillgängligheten till primärvården enligt den förstärka vårdgarantin.**

Kommentar: Telefontillgängligheten till primärvården enligt vårdgarantin:

Sammantaget för samtliga vårdcentraler (exklusive privata vårdcentraler) har antalet besvarade samtal minskat vid jämförelse mellan 2018 (498 366 samtal) och 2019 (460 987 samtal), en minskning med 37 379 besvarade samtal. Även totala antalet inkommande samtal har minskat från 625 371 samtal 2018 till 587 468 samtal 2019. Andelen besvarade samtal 2019 är 78 procent mot 2018 då andelen besvarade var 80 procent. Variationen mellan vårdcentralerna är mellan 38 och 99 procent tillgänglighet under 2019. År 2018 var variationen mellan 49 och 100 procent.

Förstärkt vårdgaranti 3 dagar:

Från och med den 1 januari 2019 har vårdgarantin inom primärvården förstärkts. Det innebär att patienten har rätt till en medicinsk bedömning inom tre dagar i stället för tidigare sju dagar, för problem och åkommor som omfattas av vårdgarantin. Den medicinska bedömningen ska göras av den personalkategori som är bäst lämpad utifrån patientens behov. Det kan vara en läkare, kurator, sjukgymnast eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården. Andel patienter, av dem som fått medicinsk bedömning enligt den förstärkta vårdgarantin, som kommit inom 3 dagar under 2019 var 85 procent. Variationen mellan vårdcentralerna var mellan 74 och 97 procent. Det finns ingen jämförelsesiffra för 2018.

● **Indikator: Indikatorerna för inriktningmålen under e-hälsa.**

Kommentar: Indikatorerna för e-hälsa:

- En nationell undersökning redovisar en markant kännedomsökning sedan föregående år, 97 procent har hört talas om 1177 Vårdguiden. Det finns ännu inte aktuella resultat på länsnivå.
  - 70 procent av länsinvånarna är användare av 1177 Vårdguidens e-tjänster och därmed har indikatorn för 2019, som är 65 procent, uppnåtts.
  - Användandet av e-tjänster och sökning på 1177.se ökar stadigt.
  - Vårdcentralerna ska tillhandahålla e-tjänster inom 1177 Vårdguiden, till exempel kontakta vårdcentralen, boka ny tid och av- och omboka tid samt förnya recept.
  - Ett pilotprojekt med vårdcentralernas digitala mottagning har startat under hösten.
  - Inom specialistsjukvården undersöks möjligheterna till digitala vårdmöten inom Område medicin och rehabilitering. Inom Område kärl, thorax och diagnostik finns till exempel klamydiatest via nätet samt bokning av tider på provtagningen. Mammo-grafin har bokning av tider.
- Se mer information under målområde Digitalisering.

— **Indikator: Befolkningsupplevd tillgänglighet enligt nationella enkäter.**

Kommentar: Inga relevanta nationella mätningar har gjorts under 2019.

● 5. Vården är kunskapsstyrd.

↑ *Kommentar:* Under 2019 har insatser genomförts för att skapa förutsättningar och kunna ge stöd för personer som deltar i arbetet med kunskapsstyrning. Exempelvis har ersättningsfrågor lyfts och arbetsformer för att utbilda, hålla samman och ge stöd till processhandledare. Etablering av lokala grupper har fortsatt för att spegla den nationella strukturen. För att möjliggöra dialog om frågor som berör kunskapsstyrning har regelbundna tider erbjudits till medlemmar i hälso- och sjukvårdens ledningsgrupp. Samtliga sjukvårdsregionala representanter har samlats vid ett tillfälle för information och för att delge varandra hur arbetet fortlöper inom respektive programområde.

● **Indikator: Samtliga områden arbetar med implementering av/förbättring utifrån nationella riktlinjer och andra kunskapsunderlag.**

Kommentar: Det finns lokala programområden/arbetsgrupper etablerade inom samtliga områden i hälso- och sjukvården.

◆ **Indikator: Lokala programområden med tillhörande lokala arbetsgrupper etableras i enlighet med den nationella kunskapsstyrningen.**

Kommentar: Lokala programområden och arbetsgrupper etableras successivt och fokus ligger nu mycket på grupper som kan implementera de personcentrerade sammanhållna vårdförloppen. Förslag håller på att tas fram för processägare, processledare och metodstöd. Roller och mandat ska fastställas. Förslag är också lagt för att skapa goda förutsättningar och ge stöd åt grupperna genom finansiering av processledare, utbildningspaket och sammanhållning av metodstöd.

● **Indikator: Patientföreträdare ingår i det lokala systemet för kunskapsstyrning.**

Kommentar: Vikten av att ha patientföreträdare med i lokala arbetsgrupper betonas och beslut har fattats om ersättning till patient och närstående i paritet med den nationella överenskommelsen. En rutin har tagits fram.

● 6. Vården är patientsäker.

↑ *Kommentar:* Det systematiska patientsäkerhetsarbetet finns som en tydlig grund inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen inkluderande avvikelshantering, anmälningsskyldighet och hantering av inkomna klagomål. Patientsäkerhetscontrollern har en central roll för översikt och uppföljningar tillsammans med förvaltningsövergripande chefsläkare. Chefsläkargruppen har regelbundna möten för avstämning och ensning avseende anmälningsskyldiga ärenden, vårdskada alternativt allvarlig vårdskada för fullgörande av anmälningsskyldighet. Ett proaktivt patientsäkerhetsarbete möjliggörs via den etablerade patientsäkerhetsenheten, årlig rapportering sker i Patientsäkerhetsberättelsen.

● **Indikator: Uppföljning av vidtagna åtgärder utifrån lex Maria-anmälningar sex månader efter beslut.**

Kommentar: Alla lex Maria-anmälningar följs upp sex månader efter IVO-beslut enligt fastställd rutin. Detta initieras av Hälso- och sjukvårdsförvaltningens chefsläkare. Verksamhetschef redovisar genomförda åtgärder i enlighet med framställan i internutredning och beslut. Detta är också ett led i verksamhetens systematiska förbättringsarbete för att förebygga vårdskada.

● **Indikator: Uppföljning av handlingsplaner sex månader efter alla utförda händelseanalyser.**

Kommentar: Uppföljning av handlingsplanen sker alltid efter sex månader av analysledare där berörd verksamhetschef redovisar vidtagna åtgärder. Händelseanalyser utförs enligt fastställd metod med handlingsplan vid slutrapport och ansvarsfördelning för genomförande av åtgärder.

● **Indikator: Uppföljning av avvikelshantering inom satta målvärden för 7 samt 90 dagar.**

Kommentar: Antalet rapporterade avvikelser har ökat vilket visar på en mognad i organisationen. En säkerställd förbättring ses i avvikelshantering, där målvärdet 70 procent klassificerade inom 7 dagar har uppnåtts, vilket visar ett aktivt arbetssätt. Målvärdet att ”åtgärd startats” inom 90 dagar för 90 procent har uppnåtts under årets sista månader. Ansvar för avvikelshantering ligger hos verksamhetschefen och är direkt kopplat till egenkontroll och systematiskt förbättringsarbete. Regelbunden återföring är avgörande för medarbetarnas vilja att rapportera och utveckla arbetet.

- **Indikator: Varje verksamhet genomför en patientsäkerhetsrund minst en gång/år.**

Kommentar: Patientsäkerhetsrunder inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen genomförs årligen i verksamheterna. En strukturerad dialog initieras av chefläkare där kraven vilar på verksamhetsansvariga att förbereda enligt standardiserade mallar. Verksamhetschefen är i alla delar ansvarig för genomförande i dialog med medarbetarna vilket är avgörande för god och säker vård.

- ◆ **Indikator: I verksamheter där Infektionsverktyget finns, följs rapporter upp i arbetet.**

Kommentar: Infektionsverktyget har inte kunnat utnyttjas fullt ut under året. En nationell uppgradering av verktyget har medfört att rapporter inte gått att ta ut. Inmatning av data har skett men således ingen återföring. Problemlösning och utvecklingsarbete pågår nationellt.

- **7. Vården är personcentrerad**

↑ *Kommentar:* Patientens rätt till information och samtycke i vård och behandling tydliggörs i Patientlagen. Personcentrering i vården bygger på att patienten känner sig delaktig, är informerad och möts med respekt i alla kontakter. Ökad patientdelaktighet är för närvarande en av de stora utmaningarna för vården. Den etablerade rutinen för klagomålshantering möjliggör öppen tydlig hantering av synpunkter och klagomål med svar till patienten. Region Örebro län deltar även i det övergripande arbetet med Nationell patientenkät rörande patienternas upplevelser av vården. Möjligheten till delaktighet ges också genom Journalen via vårdguiden och e-tjänsterna på 1177.se.

- ◆ **Indikator: Region Örebro län arbetar för att patienter och närstående ska känna sig delaktiga. Uppföljning sker via Nationell patientenkät.**

Kommentar: Arbetet runt Nationell patientenkät drivs via SKR. Den administrativa strukturen ses över för digitalisering och möjliggörande av högre svarsfrekvens, vilket är avgörande. Ingen Nationell patientenkät har genomförts under perioden. I övrigt är Journalen, tillgänglig via Mina vårdkontakter, ett sätt för patienterna att ta del av dokumentationen runt sin egen vård för att kunna vara delaktiga och aktiva.

- **Indikator: Hanteringen av inkomna synpunkter och klagomål från patient eller närstående följs upp och analyseras på aggregerad nivå.**

Kommentar: Det finns ett väl etablerat arbetssätt inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen för omhändertagande och besvarande av inkomna synpunkter och klagomål från patienter och närstående, med hög besvarandefrekvens inom utsatt tidsram. Sammanställning och analys av inkomna klagomål sker månatligen på övergripande nivå liksom områdesvis. Att vidareutveckla en analysmodell är nästa steg liksom deltagande i det nationella arbete som bedrivs av Socialstyrelsen på uppdrag av regeringen.

- **Indikator: Samordnad individuell plan (SIP), sker i enlighet med gällande kriterier i samband med utskrivning från den slutna hälso- och sjukvården.**

Kommentar: Antalet samordnade individuella planer (SIP) har fortsatt att öka något under 2019. Totalt genomfördes 1 196 SIP 2019 jämfört med 1 056 under 2018. Ökningstakten avtog dock under andra halvåret 2019.

En viktig faktor för att SIP ska genomföras är att vårdsamordnarna på länets vårdcentraler och i psykiatrisk öppenvård fungerar som fast vårdkontakt och initierar SIP skyndsamt efter utskrivning från sjukhus. Reglerna för hur och när kallelse till SIP ska göras har justerats under året för att mer anpassas till individens behov. Det innebär även att det är en fördel att göra SIP så snart ett samordningsbehov upptäcks, vilket med fördel är utan anslutning till sjukhusvård, det vill säga i öppenvården. Ett förebyggande arbete som bör betonas alltmer framöver. SIP kan också tillämpas i samverkan mellan verksamheter inom samma huvudman.

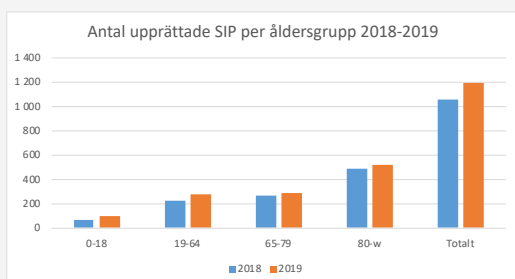
Under våren har en utvärdering genomförts av innehållet i SIP. Den visade positiva delar som att patienten/individens deltagit, att planen skrevs med inriktning till individen och att de flesta SIP gjordes i hemmet. Den visade även förbättringsutrymme när det gällde den ojämna kvaliteten i planerna och att det saknades en gemensam bild över vad planerna ska innehålla. Hemtjänstinsatser beskrevs tydligt. Däremot saknades oftare planering för insatser inom medicin och rehabilitering.

En enkät för att kartlägga stöd och utbildningsbehov för vårdsamordnarna har genomförts inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen under hösten. Cirka en tredjedel (8 av 27) av de som svarat anser att det finns behov av utbildning och stöd. Inom Region

Örebro läns tre kliniska träningscentra (KTC) pågår uppbyggnad av SIP-simuleringsträning för alla berörda verksamheter. Syftet är att kunna träna och få samsyn kring SIP.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har deltagit i en punktprevalensmätning för Webbkollen under hösten. Patienter ringdes upp efter utskrivning för att få återkoppla sin upplevelse av hur utskrivning och vården efter hade fungerat. De flesta av de 48 intervjuade var mycket nöjda. Resultatet i sin helhet kan ses på hemsidan.

8. Vården är effektiv.

→ **Kommentar:** Under 2019 har hälso- och sjukvårdens organisation och effektivitet utvärderats av en extern utredare. Resultatet kommer att presenteras under januari 2020. Hälso- och sjukvården har under året periodvis haft problem med effektivitet gällande operation fram för allt beroende på operations- och anestesistjuksköterskebrist.

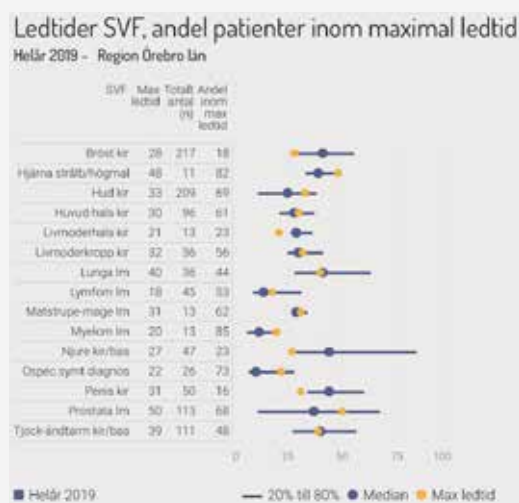
◆ Indikator: Vårdkedjor och flöden skapas för ett ökat värde för patienter i hälso- och sjukvården. Uppföljning av vårdförlopp liksom läns- och klinikgemensamma produktionsplaner för 2019.

Kommentar: Läns- och klinikgemensamma produktionsplaner finns för läns- och klinikgemensamma ortopedkliniken, urologkliniken, kvinnokliniken, kirurgkliniken och även venöst centrum. Antalet vårdplatser för 2019 är bestämda och följs via nyckeltal i Hälso- och sjukvårdsförvaltningens årshjul. Systemet är inte infört i alla verksamheter i Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

31 standardiserade vårdförlopp (SVF) för cancer är införda och i förvaltning. Det finns nationellt satta mål att "80 procent ska utredas inom de maximala ledtiderna och 70 procent av nydiagnostiserade med cancer ska ha utretts inom SVF".

När man generellt ser till utvecklingen av SVF sedan starten och de förlopp som har många patienter kan man inte se någon förbättring av ledtiderna utan tvärtom har flera förlopp försämrats.

Detta är dock svårtolkat eftersom det också har varit en ökad tillströmning av patienter i förloppen. I jämförelse med riksnittet för 2019 för de 15 förlopp som har tillräckligt antal patienter för att statistik ska kunna beräknas har Region Örebro län bättre resultat än riksnittet för 12 av förloppen.

● Indikator: Vårdplatsuppdraget följs upp och utvärderas.

Kommentar: Under 2018 genomfördes ett arbete inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen med att beräkna bemanningskalkyler för samtliga vårdavdelningar förutom de med tekniska vårdplatser. Antalet vårdplatser för 2019 fastställdes. För uppföljning av vårdplatsuppdraget läggs definierade nyckeltal in i Hälso- och sjukvårdsförvaltningens årshjul och redovisas regelbundet.

◆ Indikator: Den nya lagen 2017:612 "Samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård" följs upp och utvärderas.

Kommentar: De goda effekterna av de nya arbetssätt som Region Örebro län och kommunerna har kommit överens om runt samverkan vid utskrivning håller i sig. Antal utskrivningsklara dygn i länet minskade kraftigt under 2018 och 2019 har minskningen fortsatt.

I princip samtliga utskrivna inom somatisk vård får en fast vårdkontakt. Inom psykiatrisk vård är andelen som får en fast vårdkontakt färre men åtgärder pågår för att förbättra rutiner. Många personer erbjuds fortfarande inte en Samordnad individuell plan (SIP) efter utskrivning men antalet varierar kraftigt i länet. Åtgärder pågår för att utveckla arbetet.

Ett annat utvecklingsområde är att slutenvården behöver förbättra rutiner för att få bättre träffsäkerhet i preliminärt utskrivningsdatum för att underlätta mottagande verksameters planering. Informationsinsatser har genomförts för att förbättra detta men har inte haft genomslag i uppföljning.

En mätning av patienternas upplevelse genomfördes under hösten. 855 känner sig trygga med sin vård och omsorg. Man upplever också i de flesta fall att man är delaktig och att samordning fungerar. Endast en tredjedel har fått en skriftlig plan.

En enkät genomfördes i mars genom det nationella verktyget WebbKollen, där både kommunernas och Region Örebro läns verksamheter har värderat varandras insatser. Mätningen omfattade över 100 vårdkedjor och indikerar att utskrivningsprocessen fungerar i de allra flesta fall.

◆ 9. Den högspecialiserade sjukvården är högkvalitativ och konkurrenskraftig.

Kommentar: Region Örebro län har ett högt förtroende gällande såld vård hos de regioner som köper vård. Den sålda vården har dock minskat volymmässigt under året; dels på grund av svårigheter att upprätthålla operationsproduktionen, dels på grund av en ökad restriktivitet hos de regioner som köper vård.

◆ Indikator: Enheter som bedriver högspecialiserad vård ska ta fram en handlingsplan, utifrån Region Örebro läns handlingsplan för högspecialiserad vård, hur man säkrar och förstärker den högspecialiserade vården både sjukvårdsregionalt och nationellt. Handlingsplanen ska belysa kvalitetssäkring, produktion, kompetensförsörjning, forskning och utveckling.

Kommentar: Verksamheterna inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har under året arbetat med underlag som belyser vilken högspecialiserad verksamhet man har, dess utvecklingsmöjligheter, avgränsningar, möjligheter till kompetensförsörjning, relation till omvärld med mera. I det sistnämnda arbetet är en central del de besök som flera av verksamhetsområdenas företrädare under året genomfört i grannregionerna. Inför, och under 2020, arbetas med att konkretisera vilka diagnoser ur den så kallade bruttolistan, Region Örebro län ska ansöka om att bli del av den nationella nivåstruktureringen. Avstämningar sker även med Uppsala akademiska sjukhus för att om möjligt undvika en intern sjukvårdsregional konkurrens.

◆ Indikator: Den högspecialiserade vården är konkurrenskraftig sjukvårdsregionalt och nationellt och den sålda vården ska öka 2019 jämfört med 2018.

Kommentar: Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har under året haft svårigheter att bemanna operations sköterskor och anestesipersonal. Detta har påverkat operationsmöjligheterna negativt vilket även påverkat såld utomlänsvård. Det finns även en ökad generell restriktivitet hos de regioner som köper vård på grund av det rådande ekonomiska läget.

- **Indikator: Hälsa- och sjukvården efterhör aktivt synpunkter från vårdens intressenter. En kundrelationsundersökning genomförs under 2019.**

Kommentar: En kundundersökning har genomförts. Den visar stigande förtroende hos Region Örebro läns köpare med ett Nöjd kund index på 85 av 100.

- **Indikator: För att stärka traumaverksamheten och förbättra arbetet inom hälso- och sjukvården inrättas en särskild traumabakjoursfunktion under 2019.**

Kommentar: En traumabakjour har inrättats och är i funktion. Allt fler större trauma kommer primärt och sekundärt till Universitetssjukhuset Örebro. Under våren 2020 kommer Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen att ta fram ett underlag för ställningstagande till den framtida traumavården i Region Örebro län.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Hälsa- och sjukvården är hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande.

INRIKTNINGSMÅL

10. Vården är hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande.

▲ *Kommentar:* Enligt KVÅ-registrering (klassificering av vårdåtgärder) har antalet patienter som blivit erbjudna insatser gällande ohälsosamma levnadsvanor ökat inom specialistvård och primärvård. Stora skillnader föreligger, framför allt inom specialistvården, om enheter KVÅ-registrerar hälsofrämjande insatser eller inte.

Ett webbaserat levnadsvaneformulär har implementerats under året och kan förhoppningsvis öka antalet patienter som upplever att de blivit tillfrågade om levnadsvanor.

- ◆ **Indikator: Patienter som vårdats i Region Örebro län har tillfrågats om levnadsvanor. Uppföljning sker via Nationell patientenkät.**

Kommentar: Inga nya data har tillkommit sedan verksamhetsberättelsen 2018. Mätning har gjorts i primärvården under hösten, men resultatet finns inte tillgängligt ännu. Ett levnadsvaneformulär som skickas till patient inför besök (antingen via 1177 vårdguidens e-tjänster eller i pappersform) har implementerats under året vilket förhoppningsvis ökar antalet patienter som tillfrågas om levnadsvanor. Implementeringen av att patienterna ska vara rök- och alkoholfria inför operation kan också påverka att fler tillfrågas om sina levnadsvanor.

- **Indikator: Patienter blir erbjudna insatser gällande sina ohälsosamma levnadsvanor vid kontakt med hälso- och sjukvården. Följs upp via klassificering av vårdåtgärder (KVÅ), samt Primärvårds Kvalitet eller kvalitetsregister.**

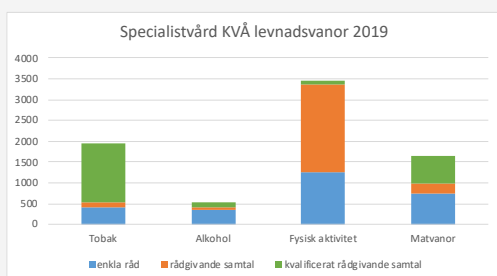
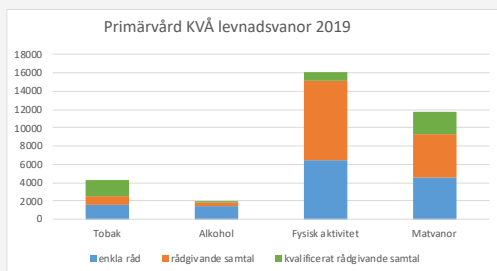
Kommentar: KVÅ Primärvård: Totalt har 34 000 insatser registrerats under året, vilket är en ökning med 10 procent jämfört med 2018. Erbjudna insatser avseende alkohol har ökat på samtliga rådgivningsnivåer, men framför allt enkel (32 procent ökning) och rådgivande nivå (58 procent ökning) vilket innebär att ytterligare 677 insatser har utförts.

Insatser vad gäller tobak och fysisk aktivitet har ökat med 11–13 procent och insatser för ohälsosamma matvanor är oförändrad.

Insatser för fysisk aktivitet och matvanor har framför allt förändrats till att ske på rådgivande nivå istället för enkla råd. Föreskrivning av fysisk aktivitet på recept är oförändrad.

KVÅ Specialistvård: Totalt har 7 745 insatser registrerats under året, vilket är en ökning med 11 procent jämfört med 2018. Framför allt har enkel rådgivning avseende alkohol ökat med 80 procent, vilket innebär att 362 patienter fått enkla råd. Samtidigt har rådgivande och kvalificerat rådgivande samtal om alkohol minskat markant. Enkel och kvalificerat rådgivning avseende tobak och matvanor ökar och enkla råd och rådgivande samtal om fysisk aktivitet.

Knappt hälften av insatserna både i primärvård och i specialistvård är riktade mot fysisk aktivitet.

UPPDRAG

12. Att alla verksamheter inom hälso- och sjukvård ska ha en plan för tillgänglighet och produktion.

Kommentar: Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tillgänglighet och produktion följs områdesvis via uppföljning i ett speciellt årshjul med nyckeltal och för vårdcentralerna även via hälsovals uppföljningar. Flera av verksamheterna inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har länsgemensamma produktionsplaner. För vårdcentralerna har ett projekt påbörjats med behovs- och verksamhetsplanering.

13. Att genomföra en utvärdering av befintlig organisering av hälsovård- och sjukvården.

Utvärderingen ska beakta det pågående arbete med Målbild 2030. Utvärderingens förslag ska vara framtidsfokuserade och bland annat ta utgångspunkt i att erbjuda en tillgänglig vård av hög kvalitet, ett närvarande och aktivt ledarskap, ekonomi i balans och demografiska förändringar. Resultatet ska lägga grunden för framtidsstro och fortsatt högt förtroende för sjukvården.

Kommentar: En utvärdering av nuvarande hälso- och sjukvårdsorganisation har genomförts under hösten av en extern utredare. Uppdragsbeskrivningen omfattade även att utreda förutsättningarna för målbild 2030 ur ett länsperspektiv och att stärka förutsättningarna för ett tillitsfullt ledarskap av organisationen. Organisationsöversynen kommer att presenteras för hälso- och sjukvårdsnämnden i januari 2020, och utifrån de slutsatser och förslag till fortsatt arbete som presenteras kommer hälso- och sjukvårdsförvaltningen under våren att få arbeta vidare med att förbättra och utveckla organisationen.

14. Att förstärka arbetet med en lokal struktur för kunskapsstyrning som har en tydlig koppling både mellan samverkansgrupper och programområden på lokal nivå och med den nationella och sjukvårdsregionala nivån och i samverkan med länets kommuner.

Kommentar: Under 2019 har ett arbete utförts där chef för Läkemedelscentrum, förvaltningsövergripande chefsläkare, produktionschef, HTA-enhetschef, utvecklingschef, och FoU-chef har formulerat hur de, utifrån sina uppdrag, kan bidra till kunskapsstyrningssystemet lokalt och vilken sjukvårdsregional och nationell koppling de har. Utöver detta har regelbundna möten med projektledare för vårdin-

formationssystem samt chef för hälsoval förts. En rapport är skriven gällande detta – ”Uppdrag 14”. År 2018 fattades ett beslut om att lokala arbetsgrupper och programråd ska vända sig till Läke-medelskommitténs expertgrupper för stöd när det gäller läkemedelsfrågor. Inbjudan har gått ut till flera av ovanstående funktioner för att berätta om Läke-medelskommitténs verksamhet och vilket stöd de kan erbjuda i såväl Rådet för Medicinsk Kunskapsstyrning som till Utvecklings- och kvalitetsgruppen. Regelbundna möten sker med förvaltningschef Regional utveckling för kommunal samverkan. Deras utvecklingsledare är inbjudna att delta i nätverk för metodstöd och processhandledare som ska stödja processledare i lokala arbetsgrupper och erbjuds även delta i nätverk för verksamhetsutvecklare i syfte att fördjupa kunskap om arbetssättet. Dialog pågår för att få kunskapsstyrning snabbt ut på den nya vårdwebben för ökad tillgänglighet av dokument.

15. Att fortsätta arbetet med att utveckla arbets-sätt för att låta rätt kompetens möta patientens medicinska behov (bästa effektiva omhändertagande nivå).

Kommentar: För de breda målgrupperna infördes en behovsstyrd vårdgaranti vid årsskiftet och arbetet följs upp kontinuerligt. Drop-in mottagningar har införts vid alla vårdcentraler för att öka tillgängligheten. Projektet ”Digitalt först” har genomförts i syfte att utöka den digitala tillgängligheten i primärvården. Primärvårdens digitala mottagning har startat under hösten.

För målgrupper med omfattande och komplexa behov pågår utveckling av mobila team. Förutom teamen riktade mot äldre (se uppdrag 27) så har mobila team inom psykiatri samt ett BPSD-team (beteendemässiga och psykiska symptom) för demenssjuka startats.

Antalet utskrivningsklara på sjukhuset fortsätter att minska genom samverkan mellan slutenvård, öppenvård och kommuner. Den nya rollen som vårdsamordnare i öppenvård har bidragit till att öka samordningen runt patienterna och att tidigare identifiera mångsökare. I syfte att utveckla rollen som vårdsamordnare i primärvården har beslut fattats att inrätta en halvtidstjänst för att samordna arbetet.

16. Att fortsätta och utöka arbetet med kompetensöverföring/resursöverföring mellan sjukhusvård och första linjens sjukvård.

Kommentar: Arbetet med kompetensöverföring och resursöverföring mellan sjukhusvård och första linjens sjukvård har påbörjats inom några verksamheter. I den västra länsdelen sker samarbete mellan det internmedicinska området, specialistmottagningarna och vårdcentralerna, vilket visat sig vara framgångsrikt för både den enskilde patienten och för verksamheten. Det finns även ett samarbete mellan det internmedicinska området och ortopedavdelningarna för att bättre omhänderta multisjuka patienter med frakturproblematik.

En arbetsgrupp bestående av specialister som har beröringspunkter med varandra avseende vården av äldre och multisjuka patienter kommer under ledning av samordnaren för nära vård få arbeta med frågan hur de på ett bättre sätt kan svara upp för en samlad vård för den enskilde patienten. Första steget blir att fokusera på hur den geriatriska specialiteten kan underlätta och förbättra vården för målgruppen kopplat till första linjens vård.

För att ytterligare betona vikten av behovet av samverkan har medel avsatts för anställning av ytterligare geriatriker, vars uppgift blir att förstärka den geriatriska kompetensen mot vårdcentralerna och patienterna i den nära vården.

Även inom psykiatri pågår aktiviteter för ökad samverkan mellan specialistvården och primärvården.

17. Att utreda förutsättningarna för att införa en förstärkt jourvårdcentralverksamhet i anslutning till akutverksamheten vid Universitetssjukhuset Örebro.

Kommentar: I arbetet med att utveckla omhändertagandet av akuta patienter ligger för närvarande ett stort fokus på att styra patientflöden till rätt vårdnivå och att utveckla arbetssättet på akutkliniken vid Universitetssjukhuset Örebro inför flytten till H-huset under 2020. I det fortsatta arbetet kring att införa förstärkt jourvårdcentralverksamhet i anslutning till akutverksamheten behöver effekterna av bättre styrning till rätt vårdnivå samt att flytt av verksamheten till nya lokaler beaktas.

18. Att initiera en fördjupad diskussion kring förutsättningarna för att starta gemensam familjecentralverksamhet i Hällefors kommun. Arbetet för etablering av en ny familjecentral i Örebro, i syfte att matcha ett växande behov, ska fortsätta.

Kommentar: Arbetet med att ta fram en strategi för familjecentraler i Örebro sker tillsammans med Örebro kommun.

Planeringen för en familjecentral i Hällefors pågår tillsammans med Hällefors kommun. Istället för en fysisk familjecentral inriktas samarbetet kring utveckling av verksamhet som kan stödja familjer. Till exempel genomförs en gemensam ABC-utbildning (Alla Barn i Centrum), barnkurator finns på vårdcentralen varje vecka och att barnvårdscentralen samarbetar med skolhälsovården och Folkandvården. Vidare avser Hällefors kommun att öppna en förskola med möjlighet till öppen förskoleverksamhet. Sammantaget bedöms att kraven på familjecentral kommer att uppfyllas, men i en annan form än en gemensam lokal.

19. Att stärka samverkan mellan Region Örebro läns hälso- och sjukvård och elevhälsovården och andra relevanta verksamheter för att stärka stödet och nödvändiga insatser för ungas hälsa och förutsättningar för en lyckad skolgång.

Kommentar: Region Örebro län har utsett två personer som leder framtagandet av en överenskommelse mellan Region Örebro läns hälso- och sjukvård och elevhälsovården. Syftet är att skapa jämlika förutsättningar för att stärka stödet för eleverna i Örebro län. Samarbetet ska leda till att läkare från Region Örebro län deltar i elevhälsovården på ett enhetligt sätt vilket är ett första steg för att tillsammans skapa jämlika förutsättningar för en lyckad skolgång för eleverna i länet. Arbetet avslutas under våren 2020.

20. Att arbeta fram en revidering av Krav- och kvalitetsboken i syfte att ge utrymme för fler alternativa utförare.

Kommentar: Arbetet har genomförts och avrapporterats vid flera tillfällen under hösten 2019. På regionstyrelsen i december godkändes och beslutades Krav- och kvalitetsbok 2020 och återrapportering skedde avseende förslag till förändringar i syfte att ge utrymme för fler alternativa utförare. Vid mötet gavs också ett fördjupat utredningsuppdrag att se över om vissa delar borde lyftas utanför grunduppdraget. Denna utredning ska vara klar i april 2020.

21. Att utveckla arbetssätt och samverkan inom den nära vården för att bättre möta psykisk ohälsa. I förekommande fall gäller detta även samverkan med kommunerna, patientföreningar och andra delar av ideella sektorn.

Kommentar: I den västra länsdelen har vårdcentralerna ett gemensamt arbetssätt för att möta upp behoven och de samarbetar i hög utsträckning mellan vårdcentralerna för att erbjuda ett likvärdigt utbud. De har också kommit långt med samarbete med det civila samhället främst genom Möckelföreningen. I norr har det under 2019 tagits fram ett gemensamt arbetssätt som alla vårdcentraler nu jobbar efter. Arbetet leds av en psykolog med tid för samordning mellan vårdcentralerna för att skapa förutsättningar för en jämlik vård i hela norra länsdelen. Under året har det varit särskilt fokus på att erbjuda bedömning inom tre dagar i enlighet med nya vårdgarantin. Ett identifierat utvecklingsområde är samarbetet med civila samhället.

I Örebro/söder har fokus främst varit på att säkerställa snabba tider för en första bedömning på bästa effektiva omhändertagandenivå och utveckling av psykosociala team där kurator/psykolog/ psykiatri-sjuksköterskor samarbetar med övriga yrkeskategorier. Några vårdcentraler testar också helt nya arbetssätt; exempelvis Integrerad beteendehälsa och utökat samarbete med psykiatrin.

För de vanligaste diagnoserna inom området psykisk ohälsa i primärvården (depression och ångest) har beslut fattats om att starta en lokal arbetsgrupp, LAG inom ramen för kunskapsstyrning. Ordförande i denna LAG är från primärvården och under våren 2020 ska gruppen formuleras för att påbörja arbetet att bidra till jämlik vård inom hela länet.

22. Att utreda behov av särskild somatisk kompetens inom äldrepsykiatri.

Kommentar: Ett utökat samarbetet mellan somatik och psykiatri är, med tanke på samsjuklighet angeläget att utveckla oavsett ålder. Samarbetet följer två spår, dels ett inom äldrepsykiatri dels ett med mer akut inriktning med fokus på yngre individer. Det sistnämnda har hittills haft inriktning kring missbruk och intoxicationer i olika former. Samarbetet ger förutsättningar att bygga vidare på utveckling av det som beskrivs i uppdrag 23.

Arbetet kring att utreda behov av särskild somatisk kompetens inom äldrepsykiatri har fortskridit under 2019 där handlingsplanen byggts på med hospitering, gemensamma studiebesök (dels vid äldrepsykiatri inom Region Uppsala, dels i Västra Götaland) och gemensamma utbildningsinsatser. Sammantaget har det lett till mer insikt och förståelse för varandras verksamheter med fokus på att patientens behov styr vilka vårdinsatser som behövs. En kartläggning pågår även för att se vilka framtida behov som behöver täckas.

Initiativet med att bygga upp ett BPSD-team (beteendemässiga och psykiska symptom) för personer med demenssjukdom och tendens till utåtagerande beteende kommer från geriatriska kliniken och det kommer under 2020 byggas på med psykiatrisk kompetens på sjuksköterskenivå. Det finns redan ett samarbete med den kommunala hälso- och sjukvårdens demensteam och det samarbetet behöver förstärkas ytterligare framöver.

Planen framåt är att fortsätta arbetet utifrån handlingsplanen med att bland annat inlemma aktiviteter som kan stödja utveckling av samarbete inom äldrepsykiatri med stöd av öppenvård och mobila lösningar. Vid behov kan även förändrade slutenvårdsmöjligheter bli aktuella men de ställer större krav på lokaler och bemanning och med anledning av det kommer de två förstnämnda att prioriteras under 2020.

23. Att stärka samarbetet och vårdkedjan mellan psykiatri och den somatiska vården för patienter med svår psykisk sjukdom.

Kommentar: En arbetsgrupp inom områdena medicin och rehabilitering och psykiatri har funnits sedan hösten 2018 för identifiering och koordinering av förbättringsåtgärder. Det har arrangerats workshops med personal från dessa enheter. För att fånga in områden som behöver utvecklas har enkäter och fokusgruppsintervjuer genomförts. Detta arbete har resulterat i en handlingsplan.

Det har framkommit är behov av ömsesidig rond, det vill säga somatisk läkare behöver besöka psykiatriens vårdavdelningar regelmässigt och vice versa och arbete pågår för att strukturera detta.

En organisation för ömsesidig hospitering är beslutad och påbörjad. Även gemensamma utbildningsinsatser är genomförda.

En samverkansrutin är framtagen i konsensus mellan berörda läkare och chefer under hösten 2018/våren 2019 som beskriver gränssnittet mellan somatik och psykiatri och hur dessa verksamheter ska kommunicera i patientärenden. Vid somakonsulter inom psykiatri finns beslut om att den konsulterade kliniken ska låta bakjournskompetent överläkare ansvara för konsulten.

En del i det suicidpreventiva arbete som genomförs i Region Örebro län syftar också till ett stärkt samarbete mellan den somatiska och psykiatriska vården. I vårdprogrammet "Vård av suicidnära patienter" framgår det att den suicidnära patienten är ett gemensamt ansvar för hälso- och sjukvården. Den suicidpreventiva dagen, den 10 september, uppmärksammades genom en konferens som arrangerades i samverkan med Brukarorganisationer och geriatriska kliniken. Temat för konferensen var "De äldres psykiska hälsa".

Under år 2019 har psykiatri fått en resursförstärkning för att kunna stärka upp det akuta omhändertagandet av suicidnära patienter. En mobil psykiatriresurs har tillskapats. En del i arbetet innefattar bedömningar och stödjande samtal med psykiskt sjuka personer som vårdas inom somatiken. Den mobila resursen utgör en brygga mellan psykiatri och somatiken.

24. Att utöka möjligheten att ta emot och behandla patienter med psykiska trauman.

Kommentar: Inom psykiatri finns ett brett utbud av behandlingsmetoder för psykiskt trauma. Det utförs behandlingar med traumafokuserad KBT (kognitiv beteendeterapi), EMDR (Eye Movement Desensitization and Reprocessing), psykodynamisk terapi och interpersonell terapi.

Inom vuxenpsykiatri behandlas posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) som uppstått genom våld i nära relationer. Där satsar man till hösten på en utbildning för att lära ut metoden Prolonged Exposure (traumafokuserad KBT) till fler behandlare.

Barn och ungdomspsykiatri kommer även ha personal med på utbildningen till hösten.

Den specialiserade traumamottagningen (behandlar PTSD som beror på händelser som inte skett i nära relationer, krig, överfall, naturkatastrofer med mera) har brutits ur öppenvårdspsykiatri och fått en egen enhetschef. Behandlingsutbudet breddas genom att personal med ny kompetens rekryteras, och att befintlig personal går vidareutbildning i Prolonged Exposure. Produktionsplanering införs för att anpassa arbetet till inflödet.

Länsmottagningen inom psykiatri för barn och unga vuxna, BUV, har ett ökande antal patienter med behov av insatser för trauma. Därför undersöks möjligheten att utbilda fler personal inom metoderna Prolonged exposure och EMDR. Målsättningen är att alla behandlare ska ha minst grundläggande kunskaper i traumabehandling. Gryningen som är en verksamhet inom BUV, har nyligen skaffat sig kompetens för traumabehandling för små barn.

På Ätstörningsenheten inom BUV görs en del traumabehandlingar, främst med vuxna patienter och äldre tonåringar. Några av terapeuterna är utbildade i interpersonell terapi för trauma, och utför behandlingar för patienter där ätstörningsproblematiken och traumaproblematiken är tätt sammankopplade. Enheten har målsättningen att utöka med kompetens inom Prolonged Exposure.

25. Att utreda hur Region Örebro län kan införa ett samordnat medicinskt omhändertagande av vuxna personer med komplexa funktionsnedsättningar

Kommentar: En arbetsgrupp har bildats med utsedda representanter från närsjukvården, habilitering och hjälpmedel och Regionkansliets stab för hälso- och sjukvård. Uppdragsdirektiv finns framtaget. Arbetsgruppen träffades under hösten. Arbetet pågår med bland annat omvärldsbevakning. Information om samordnat medicinskt omhändertagande hölls även på Hälsovalsdagen i oktober med föredragning av inbjuden representant från Region Sörmland.

26. Att fortsätta med implementeringsarbetet utifrån de nationella riktlinjerna angående rökfri operation och alkoholfri operation.

Kommentar: Hälso- och sjukvårdsförvaltningens enhet för kunskapsstyrning har arbetat med implementeringen som blev klar i juni 2019. Det är nu varje områdes ansvar att riktlinjen efterföljs. Alla opererande kliniker, berörda remitterande kliniker och vårdcentraler är informerade. Informationsmaterial har tagits fram, broschyr är översatt till åtta olika språk. Information riktad till patienter har förmedlats via Tebladet, sociala medier och information på 1177. Under hösten 2019 skickades en patientenkät ut för uppföljning av insatser gällande tobak och alkohol i samband med operation som ett komplement till KVÅ-registrering (klassifikation av vårdåtgärder). Sammanställning av enkäten pågår.